AUG.82

KULØRTE SIDER 43

24,75

Et blad mest om serier

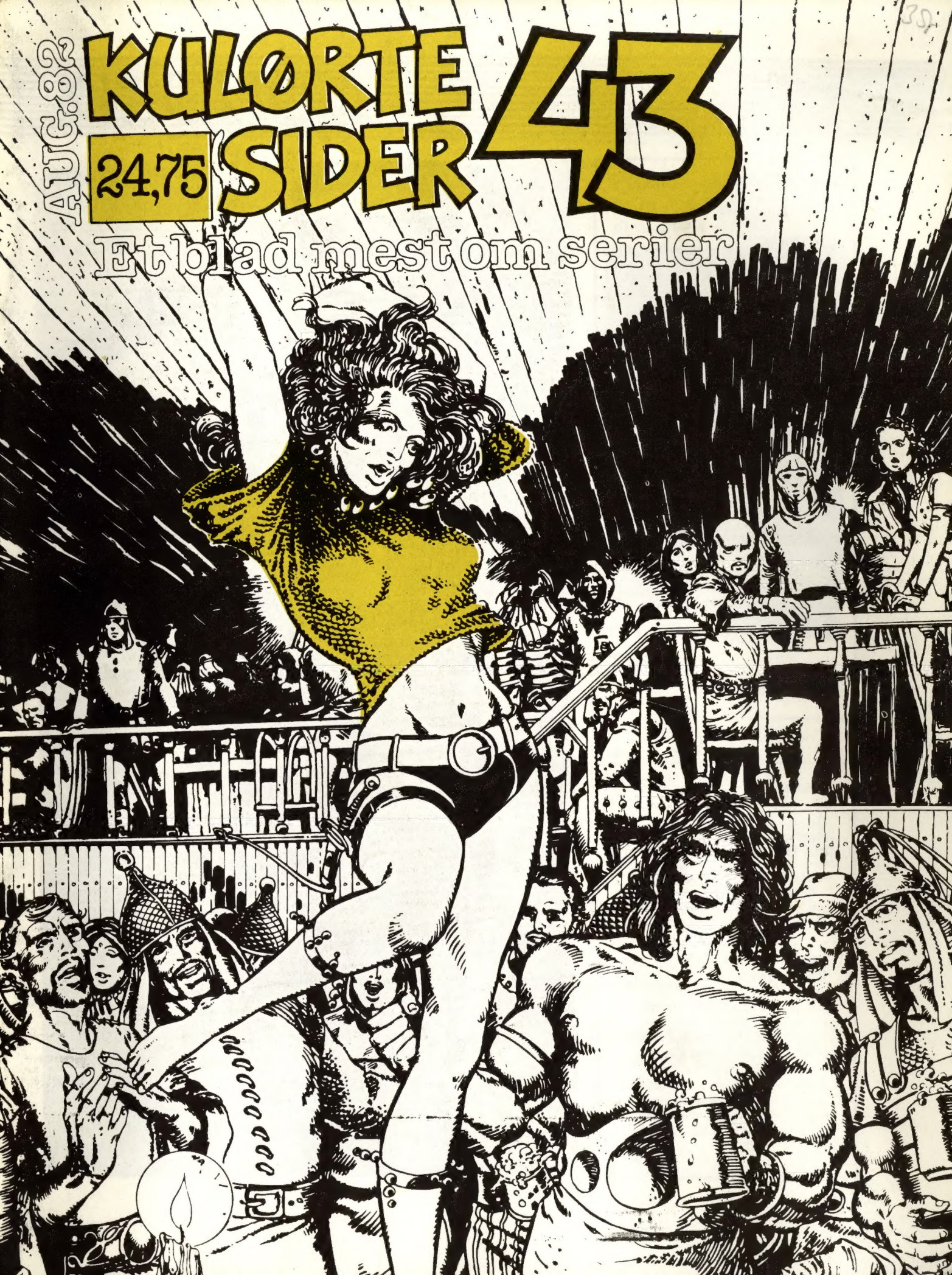

INDHOLD

KULØRTE SIDER
- et blad mest om serier.
Nr. 43 - august 1982

UDGIVER
Forlaget Runepress
Krogshøjvej 32
2880 Bagsværd
Tlf.: 02-98 52 27

MEDARBEJDER (VED DETTE NUMMER):
Anders Hjort Jørgensen
Steen Blendstrup (Red.sek.)
Torben S. Jensen (ansv.)
Mik Schack
Erik Swiatek
Hans-Kristian Pedersen
Per Vadmand
Steffen Kronborg
Jørgen Angel
Søren Håkansson

LAYOUT + MONTAGE
Torben S. Jensen

ABONNEMENT + ANNONCER
ring eller skriv til vores adresse -
Att. Kate Schandorff.
Tlf.: 02-98 52 27/lokal 10.

TRYK
Stenby Tryk 1982.

Dødsfald

Hal Foster er død, 87 år gammel. Han blev berømt gennem årene for sin Prins Valiant, som IP i øjeblikket er i gang med at udgive.

Han stoppede sit arbejde på serien i 1972. Nekrolog i næste nummer.

Tegneren Henning Dahl Mikkelsen

Den dansk-amerikanske tegner og 'far' til tegneserien Ferd'nand, Henning Dahl Mikkelsen, er død i Californien, 67 år. Han voksede op i Skive, slog sig på malerfaget og blev videreuddannet i København og London. Han slog sig ned i USA og blev verdenskendt for Ferd'nand, som han skabte 1937.

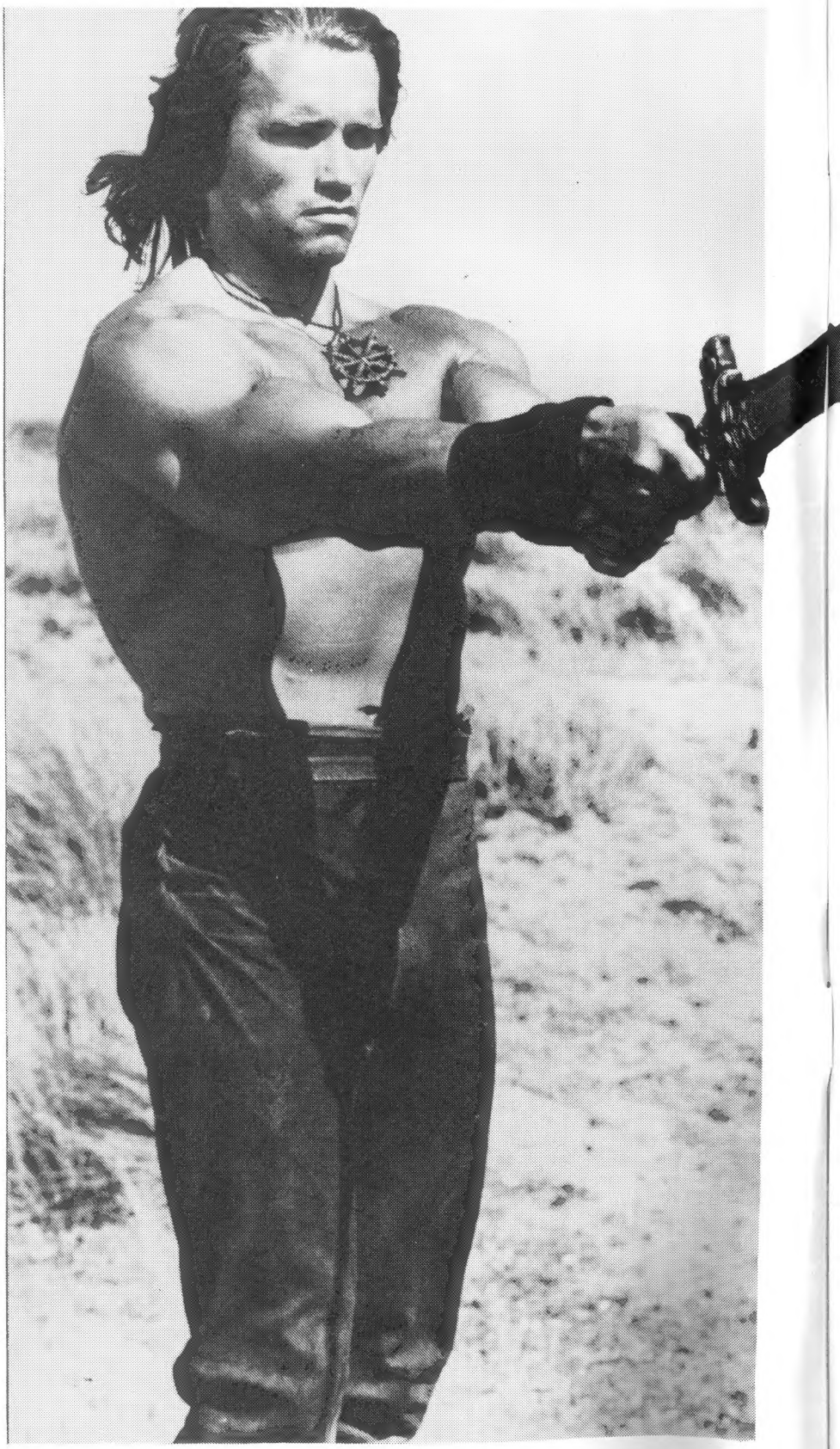

INDHOLD

Side 4 - 20
Kulørte Siders feature på øjeblikkets store brag af en film

barbaren Conan.
På side 4 fortæller Anders Hjorth Jørgensen historien om Conan's skaber Robert E. Howard og Marvel-tegneseriens gennembrud i Halvfjerserne. Mød bl.a. Connantegneren over alle - Barry Windsor Smith, der også har tegnet dette nummers forside.

Seriebarbaren følges op af filmens ditto - I april måned gæstede John Milius, filmens forfatter og instruktør, og Arnold Schwarzenegger, filmens Conan, Danmark. Læs Kulørte Siders interview med d'herrer i dette nummer.

• *Foto: Jørgen Angel*

Side 21
Helte, Helte, var titlen på en tegneserieudstilling på Fyn's kunstmuseum. Anders Hjorth Jørgensen tog en tur på museum.

Side 23
Steen Blendstrup har været på et skolebibliotek og anmelde en anden ny tegneserieudstilling - helt dansk endda.

Side 24
Analyse: Steffen Kronborg har set på Anders And's rolle som havemand.

Side 27
Filmsektionen: Harrison Ford som Blade Runner, Terry Gilliam om Monthy Python - animation m.m., Swiateks filmservice og filmklip.

Bon Appetit.

• *Foto: Torben S. Jensen*

Side 35
Hans Kristian Pedersen om det danske **Tegneseriemarked.**

Side 38
Anmeldelser - Kystbane Komix, Karsten Hansen, Byens skygger, Sjarly 3, Jon Cartland 5, Felicia & friheden, Dracuella, Jeremiah 3, Gotlieb, Lauzier's Mik & Susse, Crumb's Store Røv og Anders Hjorth Jørgensens Kort & Godt.

Side 43
Kulørte Opstød - meninger, argumenter, saglighed, spørgsmål, nyheder, ros, ris, sagsanlæg, trusler, bagtalelser og Vor Serie.

Da tegneserieforlaget Marvel i 1970 udsendte første nummer af »Conan the Barbarian«, havde jeg aldrig før hørt hverken om Conan eller Robert E. Howard, figurens ophavsmand. Derfor gik jeg også til tegneserien med friske, fordomsfri øjne, og lod mig umiddelbart begejstre af Barry Smiths spændende tegneseriekunst og Roy Thomas' medrivende sværd-og-trolddomshistorier, som byggede på Howards pulp-noveller fra 20'rne og 30'rne. Sidenhen har jeg fået et lidt mere nuanceret syn på tegneseriefænomenet Conan, og det er gået op for mig, at det er resultatet af en tragisk menneskeskæbnes frustrationer.

Robert E. Howard:

Robert E. Howard

Robert Ervin Howard blev født den 22. januar 1906 i Peaster, Texas som eneste barn af Isaac M. Howard og Hester Jane Ervin Howard. Han blev godt nok opkaldt efter en onkel, men navnet Robert var faktisk gået i arv i Ervin-familien i flere generationer. Det skyldtes, at højlands-klanen Ervin i forne tider var blevet begunstiget af skotternes befrier Robert Bruce, og at de forsøgte at fastholde deres oprindelse bl.a. på denne måde.

Familiens liv var fuldt og helt styret af faderens beskæftigelse som læge, og det bragte Robert rundt til en række texanske småbyer, inden Isaac M. Howard endelig i 1915 fandt en varig beskæftigelse i Cross Plains, Texas, som med sine daværende 1500 indbyggere (nu 1200) vel nærmest må betegnes som en landsby. Her boede Robert E. Howard indtil sin død i 1936, og han kom således aldrig for alvor til at prøve det moderne, fortravlede, uoverskuelige samfund på sin egen krop. Hans livs- og verdensanskuelse måtte nødvendigvis lade sig præge af landsbyens normer og ukomplicerede struktur.

Robert E. Howard besluttede allerede på et tidligt tidspunkt af sit liv, at han ville være forfatter. Han skrev sin første historie som ni-årig, men først i en alder af femten begyndte han at arbejde seriøst på at få en indtjening af sit forfatterskab. Ingen af de korte historier, som han skrev på det tidspunkt, fandt dog afsætning, men han sendte dem i det mindste til pulp-magasinerne *Adventure* og *Argosy* i håb om at få dem optaget.

Først i 1924 - mens han gik på Howard Payne College i nabobyen Brownwood for at læse stenografi og maskinskrivning - fandt han afsætning for et par af sine historier. *Weird Tales* - som startede i 1923 - optog tre noveller: »Spear and Fang«, »The Hyena« og »The Lost Race«, skrevet i den tradition, som på amerikansk kaldes »weird Fiction«, på dansk vel nærmest sælsom, uhyggerlig fiktion.

Howards optagethed af weird fiction havde sin oprindelse i barndomsårene, hvor familiens negerkokkepige fortalte ham massevis af spøgelseshistorier opstået blandt negerslaverne. Men som han senere skrev: »Ingen neger- spøgelseshistorie var i stand til at give mig skrækoplevelser tilsvarende dem, som min bedstemor leverede. Hun besad nemlig den gæliske naturs tungsind og sorte mysticisme, helt uden lys og munterhed. Hendes beretninger indeholdt al den sære folklore, som voksede frem i de irsk-skotske nybyggersamfund i det sydvestlige USA, hvor keltiske myter og eventyr mødtes og blev blandet med et udtræk af slave-legenderne«.

Herefter begyndte han så småt at få succes som forfatter af det, som i Danmark går under betegnelsen kiosk-litteratur. Han leverede således i årene 1925-29 massevis af bidrag til *Argosy, Adventure, Romance, True Stories, Ghost Stories, Thrill of the Jungle* og *Liberty*. Og ikke at forglemme til *Weird Tales,* som blev hans hovedtalerør. I 1926 tjente han $ 50 på sit forfatterskab. I 1929 $ 772,50!

Det var i *Weird Tales,* at Howard først og fremmest lancerede sine seriefigurer. I 1928 kom Solomon Kane og i 1929 King Kull of Valusia - sidstnævnte udførte sine bedrifter i tiden før Atlantis' undergang - to figurer, som Marvel også har haft fat i. I 1939 fandt Howard på at genoplive en »gammel« figur, den pictiske høvding Bran Mak Morn (igen den skotske baggrund!), i »Kings of the Night«, og i 1929 præsenterede han en sømand ved navn Steve Costigan i Fiction House's *Fight Stories.*

Så i 1930 kunne Howard skrive $

1303,50 og i 1931 $ 1500,26 på sine indtægtsbilag. Han hørte efterhånden til velhaverne, depressionen og Cross Plains taget i betragtning.

Men var Robert E. Howard så en lykkelig mand? Næppe! Selvom han var en stor og muskuløs mand på over 200 kg i slutningen af tyverne, blev han stadigvæk domineret af sine forældre. Faderen lader til at have været en ekstremt selvhævdende, herskende og myndig type - en ubehagelig hustyran, som gik så meget op i sit arbejde, at hans interesse for hjem og familie var på nulpunktet. Specielt hans forsømmelse af hustruen førte til mange bebrejdelser fra sønnen og skænderier med ham. Der var vist næppe tale om et hengivent fader-søn forhold.

Derimod var Robert E. Howard sin mor meget hengiven. Den kærlighed, som tilsyneladende ikke blev hende til del fra mandens side, kastede hun over på sønnen, og på den måde opstod der allerede på et tidligt tidspunkt et ubrydeligt bånd imellem dem, som sønnen aldrig kom fri af.

Måske er der en sammenhæng mellem denne hengivenhed og det faktum, at han først på et meget sent tidspunkt af sit liv udviklede en interesse for det modsatte køn. En synlig interesse ihvertfald, som gav sig udslag i, at han begyndte »at gå med piger«.

For spørgsmålet er, hvad der egentlig foregik bag Howards pandeskal?

Svaret finder man måske i »Conan the Cimmerian«, som dukkede op i *Weird Tales* i 1932, og som indtil 1936 kom til at rumme noveller til ialt 12 samlinger.

I denne novelleserie præsenterede Howard en barbar, som levede i tiden efter Atlantis' undergang og før historisk tid for ca. 12.000 år siden i den hyborianske tidsalder. Denne barbar, Conan, kæmpede mod enhver form for ordnede forhold, magtmisbrug, konger, kejsere, diktatorer og hævdede individets ret til at eksistere på egne præmisser. Blev han nægtet denne ret, forsvarede han den med primitiv og utæmmet vildskab og et blodigt sværd.

Kvinder var aldrig Conans problem. De var der, når der var brug for dem. Og de fandt sig i at blive affejet, når manden havde alvorlige ting at tage sig af. De var ofte svigefulde og forsøgte at lede manden i fordærv, men Conan klarede altid frisag p.gr.a. sin virile, mandige overlegenhed.

Er det Howards afsky for en despotisk far og en usikker mands angst for kvinder, som her iklædes kød og blod i en eventyrverden, som har hentet næring i blandingen af skotsk-irsk folklore og negerslavemyter, og som præges af provinsboens fortvivlede forsøg på at holde sig det moderne komplekse samfund fra livet? Og er grunden til, at man sjældent møder et mor-søn-forhold, Howards egen oplevelse af harmoni i forholdet til moderen? Der er fri bane for fortolkninger, for han nåede aldrig selv at opleve sin berømmelse for alvor, og de spørgsmål, som hans analytikere stiller sig idag. Den 11. juni 1936 fik han tidligt om morgenen af moderens sygeplejerske at vide, at hun aldrig ville vågne af den bevidstløshed, som svær sygdom gennem det sidste år nu havde bragt hende i. Så gik han ind på sit værelse, satte sig ved sin slidte skrivemaskine og skrev:

»All fled - all done, so lift me on the pyre; The feast is over and the lamps expire.«

Efter at have skrevet disse ord satte han sig ind i sin bil bagved huset, og kl. 8 den morgen gjorde han det, som han havde planlagt lige siden moderens dødelige sygdom gik op for ham: skød sig en kugle gennem hovedet. Kl. 4 samme eftermiddag udåndede han. Næste morgen fulgte moderen efter.

Fantasy-forfatteren L. Sprague de Camp - en af Howards største beundrere - har følgende bemærkninger til Howards sørgelige skæbne i sit essay »memories of R.E.H.«

»Hovedårsagen til Howards selvmord var hans store hengivenhed overfor moderen. Psykiateren Alan Nouese forklarede mig engang, at Howards skæbne var et typisk tilfælde af manglende sexuel tilpasning, som det så ofte er tilfældet ved en kombination af en dominerende, kold og fjendtligsindet far og en overbeskyttende mor.

»Hans søvngængeri«, sagde Nourse, »antyder en dybt neurotisk personlighed - højst sandsynlig hysterisk og overpåvirkelig. Når man hertil lægger, at han først begyndte at interessere sig for kvinder, da han var sidst i tyverne, samt hans overdrevne interesse for maskulin sportsudøvelse - ja, så er det indlysende, at man her har en mand for sig, som ikke havde det helt godt med hensyn til sex«.

Da jeg ikke er psykoanalytiker, skal jeg ikke kunne sige, om det er den sande forklaring på Howards tragedie. Men hvis Howard havde været helt normal og veltilpasset, var han sikkert endt som cowboy, og så havde vi aldrig fået »Conan«.

Conan-renaissancen

Efter tredive års glemsel (undtagen blandt pulp-samlere) dukkede Conan-novellerne op igen i 1966, denne gang i bogform. Det er efterhånden blevet til ihvertfald 12 samlinger med Howard-materiale, men derved er det ikke blevet. Flere andre Howard-noveller er igen kommet til ære og værdighed og L. Sprague de Camp og Lin Carter er blandt de mange Howard-beundrere, som har taget arven op efter Howard og fortsat Conan-sagaen, og det er vist ikke at tage munden for fuld, hvis man lover, at den sidste Conanhistorie endnu ikke er skrevet. Sålænge det sker i Howards »ånd« kan det jo nok også accepteres, men man kan jo frygte, at det vil gå prosaen, ligesom det allerede er gået tegneserien.

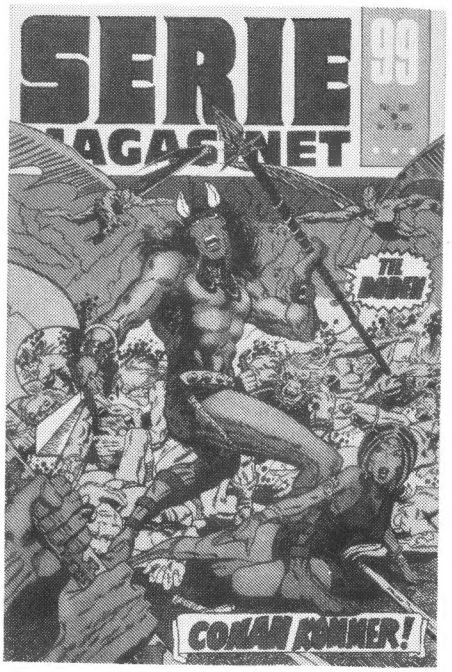

Den første Conan episode på dansk - Seriemagasinet no. 99 af Roy Thomas og Barry Smith.

Da Marvels første Conan-hæfte udkom i efteråret 1970 var sværd og trolddom ikke ligefrem noget, som man forbandt med tegneseriemediet. Men på dette tidspunkt havde en af USAs mest seriøse tegneseriefans, Roy Thomas, reddet sig et job som forfatter hos Marvel, og det var hans overtalelsesevner, som fik redaktionen til at interessere sig for Conan.

Thomas var ikke i tvivl om, at der her var masser af uopdyrket land at give sig i kast med, og man må erkende, at eftertiden har givet ham ret. »Kull«, »Thongor«, »Beowoolf«, »Sinbad«, »Gullivar Jones« for nu blot at nævne et par af de sværd-og trolddoms-inspirerede serier, som fulgte i kølvandet på »Conan«, er dog forlængst gået ind, men »Conan« fortsætter ufortrødent på 13. år.

Den æstetiske barbar

Marvels første bud på Conan lå langt fra Howards figur. I Barry Smiths elegante streg forsvandt den upolerede barbar til fordel for en smidig, årvågen atlet, og Howards ugæstfri og dunkle Hyboria blev afløst af en eventyrverden præget af en poetisk skønhed, som jævnligt stod i fare for at forsvinde som følge af menneskelig dekadence, magtsyge og brutalitet.

Udgangspunktet var dog stadig Howard, idet en lang række af de første Conan-tegneserieepisoder baserer sig på Howards pulp-noveller, men ikke nødvendigvis på Conan-noveller. I flere til-

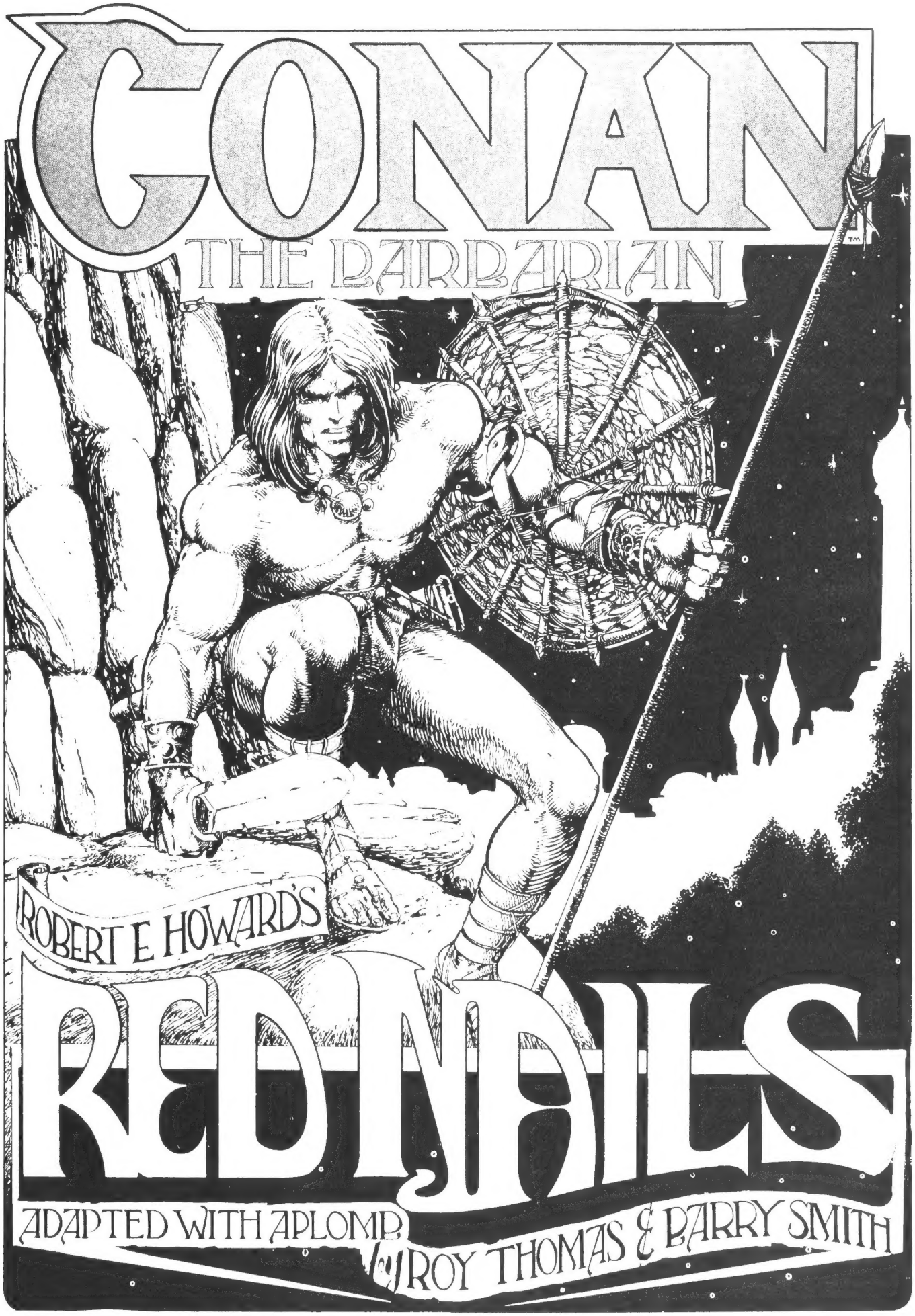

Conan-illustratør no. 1 gennem tiderne - Barry Windsor Smith.

fælde hentede Roy Thomas også inspiration hos andre fantasy-forfattere, bl.a. hos Michael Moorcock, hvis Elric of Melniboné dukkede op i no 14 og 15

Det er værd at bemærke, at historikerne på dette tidspunkt havde en indre sammenhæng, som det er svært at få øje på i dagens Conan-udgivelser, og som var medvirkende årsag til, at figurerne fik større dybde. Der var i ethvert tilfælde en logisk forklaring på Conans handlinger og på de voldsomme begivenheder. Dybest set drejede det sig altid om retten til at forsvare sig og sine mod livs- og frihedstruende fænomener eller magthavere - ofte iklædt det overnaturliges dragt. Altså igen om individets ret til at eksistere. Så både på dette område og i forholdet til kvinder, adskiller Thomas'/Smiths Conan sig ikke væsentligt fra Howards. Blot skal det bemærkes, at tegneseriekvinderne i enkelte tilfælde ligestilles manden og hans formåen. F.eks. i tilfældet Røde Sonja.

Det er som allerede antydet tegningerne, som for alvor markerer forskellen. Men de gør mere end det. De gør tegneserien »Conan the Barbarian« til en af de bedste hæftetegneserier, som endnu er udgivet i USA. De gør den til en æstetisk nydelse.

Smith »klipper« sine sider sammen, som var det en film han havde med at gøre, med total-billeder, som giver overblik, og halvtotal- og nærbilleder, som skaber spænding og fremhæver personernes sindsstemninger og karakter. Miljøerne fremstår så detaljeret og sirligt skildret, at man føler sig hensat til en af jugend-mestrene, og personerne damper af individuelt liv og følelses- og karaktermæssig udstråling.

Barry Smith tegnede Conan-episoder, inden han forlod tegneseriemediet og kastede sig over poster-produktion i stedet for. De første af disse bærer endnu præg af tegneserielærlingens fejl og mangler, men allerede i nr. 4 havde han fundet den stil, som han i de efterfølgende rendyrkede til perfektionisme.

Da Marvel i 1971 vovede sig ud på det sort/hvide hæftemarked med *Savage Tales* no. 1 var det derfor også naturligt her at give plads til Roy Thomas og Barry Smith med den 11 siders Conan-episode »The Frost Giant's Daughter«, og det blev da også i dette tidsskrift, at de i oktober 1973, i no. 2 og 3, at de præsenterede deres sidste Conan-episode sammen, »Red Nails«/»The Lurker From the Catacombs«. De Conan-episoder, som Roy Thomas skrev til no. 4 og 5, var tegnet af Gil Kane & Neal Adams og af Jim Starlin. Men så er vi allerede ovre i en anden Conan-figur.

Den utæmmede barbar

P.gr.a. problemer med deadlines måtte Barry Smith »stå over« i et par numre af hæftet »Conan the Barbarian«. Således tog Gil Kane sig af tegningerne til no. 17 og 18. Men med no. 24/1973 var det definitivt slut og siden da har John Buscema været hovedtegner på hæftet. Han er i et par tilfælde blevet afløst af andre tegnere - hvoraf Neal Adams i no. 37 og Mike Ploog i no. 57 er de mest interessante. Men fra det tidspunkkt, hvor Buscema overtog pennen, skiftede serien og dens hovedperson også karakter, så helhedsindtrykket blev mere i Howards ånd. Conan blev den utæmmede barbar!

Nu har John Buscema sjældent vist sig som en særlig original tegneseriekunstner, men man kommer ikke uden om, at han - når han anstrenger sig - fremstår som en god håndværker. Det har været tilfældet i en del af de Conan-hæfter, hvor han har haft en god rentegner ved hånden. Så måske er det ikke Buscema, men rentegnere som Erni Chua, Ernie Chan (hvis det ikke er den samme), Dan Adkins og Dick Giordano, man skal rose for et hæderligt resultat.

De bedste Conan-episoder fra Buscemas hånd finder man imidlertid i *The Savage Sword of Conan,* som Marvel startede udgivelsen af i midten af 1974. Her fremstår den utæmmede barbar i al sin vildskab og hævngerrighed, rentegnet af dygtige folk som bl.a. Alfredo Alcala og Tony de Zuniga. Og her fornemmer man for alvor den figur, som trådte ud af Robert E. Howards frustrerede hjernevindinger.

Den primitive barbar

Hvor står tegneserien »Conan« så idag? Desværre på nulpunktet. Buscema er stadig hovedtegner på foretagendet både i farvehæftet *Conan the Barbarian* og i det sort/hvide *The Savage Sword of Conan.* Men gad vidst om han ikke har for meget

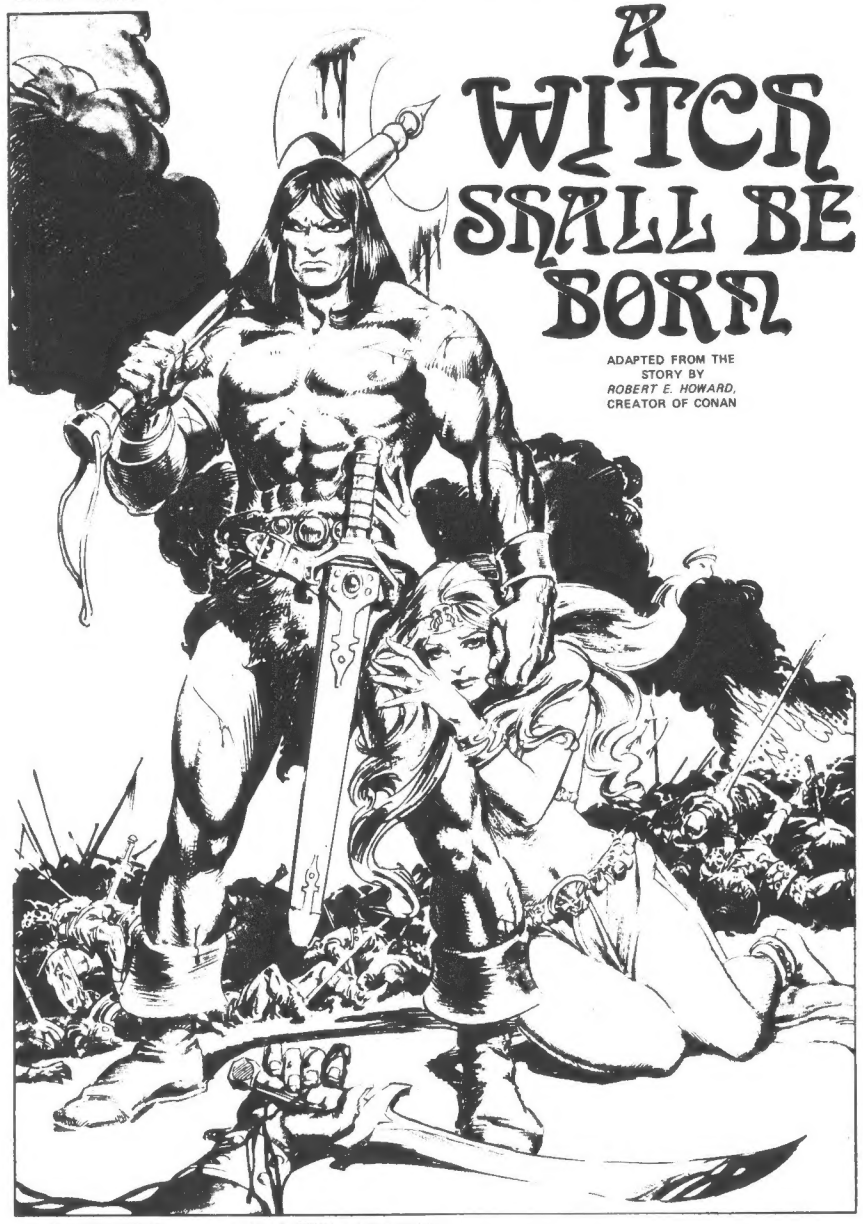
A WITCH SHALL BE BORN
ADAPTED FROM THE STORY BY ROBERT E. HOWARD, CREATOR OF CONAN
Script: ROY THOMAS
Art: JOHN BUSCEMA and THE TRIBE

Conan-illustration idag - John Buschema

at lave. Ihvertfald er henholdsvis no. 136 og no. 78 - de foreløbigt sidste numre - af de to udgivelser havnet på et tegneseriemæssigt primitivt plan. Det skyldes måske ikke mindst de to forfattere Bruce Jones og Michael Fleisher, som tilsyneladende ikke har andet end blod, vold og handlingsmæssige tåbeligheder at byde på, og som i samarbejdet med tegnerne ikke engang formår at bygge det minimum af karaktermæssig dybde ind i figurerne, som man dog trods alt stadig fandt hos Roy Thomas / John Buscema. Og hvis man leder efter Robert E. Howard i foretagendet, kan man få lov til at søge forgæves! I den henseende får filmen en taknemmelig baggrund at brillere på!

Så har jeg oven i købet glemt at nævne, at Marvel i 1979 startede en hæfteudgivelse, som de kaldte »King Conan«. Dengang var det Roy Thomas / John Buscema, som stod for konstruktionen. Nu er det Dough Moench / Ernie Chan. Jeg har endnu ikke fundet ud af, hvilken berettigelse denne udgivelse havde og har!

The Savage Sword of Conan no. 5

Conan i Savagetales

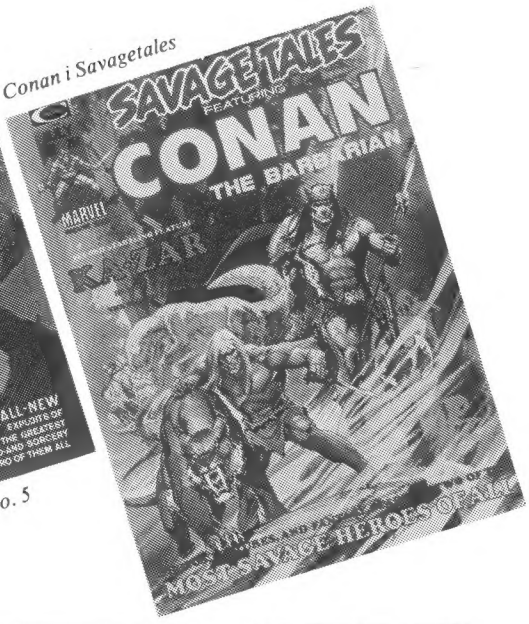

Hvorfor Conan?

Desværre kender jeg ikke de aktuelle amerikanske salgstal. Man man må formode, at serien stadig er et givtigt foretagende, sålænge som man formår at holde tre Conan-titler gående. På trods af den dalende kvalitet, er det vel trods alt ikke så underligt.

Både Howards trivial-epos og Marvels tegneserie-do bringer nemlig tilværelsen ned på en yderst forenklet formel. Her straffes de onde, men hvor det normalt er de gode, som sejrer, er det i »Conan« de handlekraftige.

Conan kan som figur betragtet ikke ses som repræsentant for de gode og retfærdige, som tilfældet ellers er i så mange andre tegneserier. Han er på en gang tyv, morder, voldtægtsmand, lejesoldat og lykkejæger - en superegoist, som livet har mishandlet, og som derfor også anser det som sin ret at slå alt ned, som stiller sig i vejen for ham. Alligevel stiller han sig altid på de svages side - frivilligt eller ufrivilligt - og bliver derfor en fjende af alt, som undertrykker og misbruger det enkelte individ.

Derfor er det ikke så underligt, at dette trivial-epos fik sin renaissance i midten af 60'erne, i en tid hvor den moderne teknik fremmedgjorde det enkelte menneske overfor produktionsprocesserne, og hvor den storpolitiske hverdag umuliggjorde en opdeling i sort og hvidt. I en tid, hvor kønsrolledebatten, kvindegrupper o.l. begyndte at pille de gamle mandsidealer fra hinanden og tildelte manden en rolle i forhold til kvinden, som ikke altid bekom ham vel.

»Conan the Cimmmerian« var Robert E. Howards ventil overfor en truende omverden. »Conan the Barbarian« har samme funktion for den moderne, frustrerede mand, soms har svært ved at

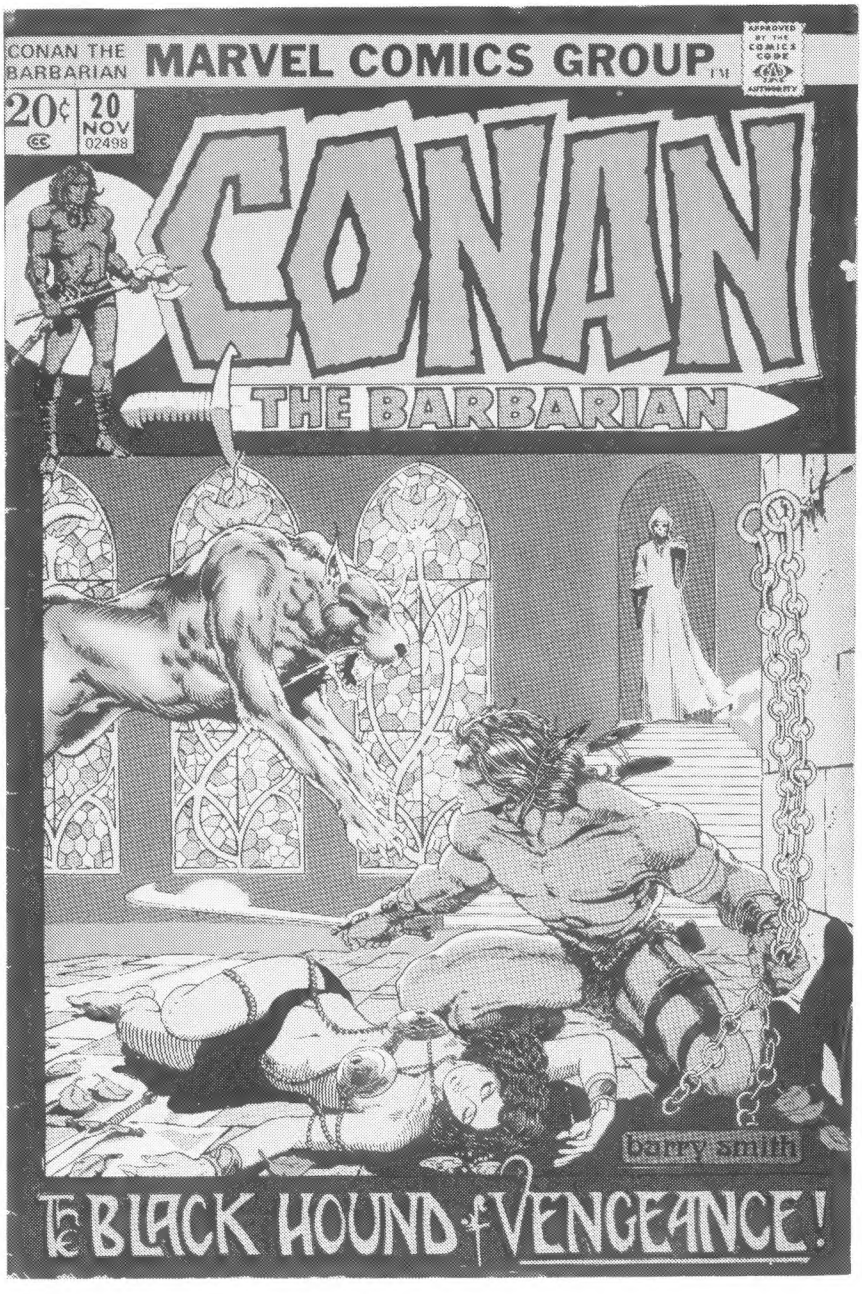

Conan - the barbarian bladet fra Marvel - 1972

King Conan - Marvels sidste skud på bladstammen

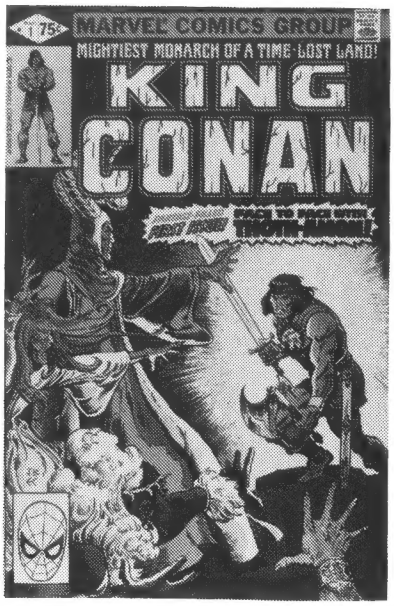

overskue den komplicerede hverdag og dens mange uløste problemer. Den er et fristed, hvor den handlekraftige altid kan komme til orde, hvor tilværelsen og de konflikter, den byder på, er overskuelige og til at løse ved lidt initiativ, og hvor kvinden ikke volder større problemer, end de kan fejes til side ved lidt maskulin charme og imødekommenhed. Man kan så spørge sig selv, om det er en sådan ventil, den moderne mand har brug for? Dette spørgsmål må læseren dog selv besvare. Jeg tror hellere, jeg vil fordybe mig i et par af de gamle Roy Thomas/ Barry Smith-episoder med velbehag!

Conan i Neal Adams streg.

OG MENS HAN RIDER FREMDRAGER HAN FRA SIT BÆLTE...
...EN RING.
JEG GAD VIDST HVAD "ZABIBI" VILLE SIGE, HVIS HUN VIDSTE AT JEG GENKENDTE HENDE SOM NAFERTARI, OG HAM SOM JUNGIR KHAN, I SAMME ØJEBLIK JEG SÅ DEM.
JEG KENDTE OGSÅ KHORAJAS STJERNE.
DET BLIVER EN FIN SCENE HVIS HUN NOGENSINDE GÆTTER AT JEG SMUTTEDE DEN AF HANS FINGER DA JEG BANDT HAM MED SVÆRDBÆLTET.
MEN DE FANGER MIG ALDRIG, MED DET FORSPRING JEG FÅR NU!
FRA ET RØDT LYSSKÆR MELLEM DE MØRKE PALMELUNDE BAG HAM TONER BIZAR SANG FREM... OG, BLANDET DERMED, VANVITTIGE USAMMENHÆNGENDE SKRIG HVORI INGEN ORD ER AT GENKENDE.
LYDEN FØLGER CONAN, ALT IMENS HAN RIDER NORDPÅ UNDER DE BLEGE STJERNER.

Conan i DanmarK:

I *Seriemagasinet* nr. 99, 104, 108, 117, 122 og 126 kan man læse Roy Thomas / Barry Smith-episoderne fra »Conan the Barbarian« no. 1, 3, 4, 5, 6 og 12.

I *Seriemagasinet Solo* 8, 17 og 21 kan man læse Roy Thomas / Barry Smith-episoderne fra »Conan the Barbarian« no. 8, 9 og 10, fra »Savage Tales« no. 2 og 3 og fra »Conan the Barbarian« no. 14 og 15 samt den allerførste 7-siders Conan-episode i »Chambers of Darkness« no. 4 / 1970.

Karat-serien nr. 2 indeholder »Conan og Røde Sonja«, bestående af 5 sider fra »Conan the Barbarian« no. 19 samt de komplette episoder fra no. 20 og 24, også skabt af makkerparret Thomas / Smith.

(ovenstående alle udgivet af a/s Interpresse)

I Carlsen-udgivelserne *Conan 1-4* finder man følgende episoder fra »Conan the Barbarian« i nævnte rækkefølge (4 episoder i hvert album: no. 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 (2 episoder), 1, 2, 3, 5, 12, 13, 14 og 15, alle frembragt af Thomas / Smith.

Desuden har a/s Interpresse udgivet følgende sort/hvide episoder fra »The Savage Sword of Conan« og »Savage Tales«:

Mørkets magter (Barbaren Conan, 1) indeholder »Mørkets gud« (Roy Thomas / Gil Kane & Neal Adams) fra ST no. 4 og »Mørkets troldmand (Roy Thomas / John Buscema & Alfredo Alcala) fra SSC no. 2.

Kannibaler i Zamboula (Barbaren Conan, 2), (Roy Thomas / Neal Adams & Tony de Zuniga).

Slaveprinsessen (Barbaren Conan, 3), (Roy Thomas / John Buscema & Alfredo Alcala).

. . . og en heks skal fødes (Barbaren Conan, 4), (Roy Thomas / John Buscema & Tony de Zuniga) fra SSC no. 5.

(i et par af disse sort/hvide Interpresse-udgivelser har den danske redaktør fundet det naturligt i flere situationer at fjerne de letpåklædte pigers panser-BH'er, da man vel må formode, at de tages af om natten!).

Generalen og Conan

Et interview med John Milius og Arnold Schwarzenegger foreta[tt] oversa[tt] redige[rt] f[ra] Erik S[tek]

I Hollywood er reklamen næsten lige så vigtig som filmen selv. For »Conan«s vedkommende har man ofret ikke mindre end 8 mill. $ (!). En del af pengene blev brugt på at sende John Milius og Arnold Schwarzenegger på turné i Europa. Da Arnold er en god ven af Sven-Ole Thorsen, vor lokale body-builder, der spiller en af filmens skurke, kom de også til København en kold forårsdag. Kulørte Sider kom tilfældigvis forbi med et halvt hundrede spørgsmål under armen. Vi havde allerede fæstnet os ved, at filmen afveg en del fra tegneseriernes visualisering af Robert E. Howard's beretning om den cimmeriske barbar, så det blev udgangspunktet for vores samtale.

ESB: I filmen er Conan en del af et team. Hvorfor er han blevet dæmpet ned i forhold til den Conan vi kender fra bøger og tegneserier?

Arnold: Jeg kan godt lide team-ideen. Sådan er livet nu engang. Man opererer på to niveauer; på det ene er man nødt til at stole på andre mennesker, selv i dag er vi afhængige af andre, på det andet plan må man alligevel til sidst klare tingene selv. Det er budskabet i »Conan«. Det er på den måde Conan fungerer i teamet. Han foretrækker at arbejde sammen med andre, men til sidst finder han sig selv alene i opgøret med Thulsa Doom. Jeg mener bestemt ikke, at det har svækket Conan-figuren. Det er meget mere realistisk. Det gør ham mere menneskelig. Filmens Conan er sårbar, ikke en Superman som kuglerne preller af på. Folk kan føle med ham, fordi han ikke er uovervindelig. John (Milius) føjede en ny dimension til figuren i forhold til den Conan, vi kender fra tegneserien.

ESB: Conan's far råder ham til ikke at stole på folk. Lytter han ikke til rådet?

Arnold: Han siger: »Stol ikke på nogen, stol kun på dette sværd!« Men »The Riddle of Steel« er netop, at sværdet ikke er tilstrækkeligt. Det er manden bag sværdet, der er afgørende. Det er det, Thulsa Doom fortæller ham, da han er taget til fange. Da Doom beordrer pigen at springe ned fra klippen, dræber han hende ved hjælp af sin personlighed, ved hjælp af sin åndelige magt over hende. Et sværd kunne aldrig have nået hende. - Men det er altså først noget Conan lærer i løbet af filmen. Han er nødt til at stole på sine venner. Havde det ikke været for Valeria, var han blevet dræbt af Rexor, og det er Subotai, der redder ham, da han er blevet korsfæstet. Han lærer at stole på andre!

ESB: Milius' Conan er meget mere menneskelig end tegneseriernes Conan, på den anden side er det heller ikke Robert E. Howard's version.

Arnold: For det første er der forskel på Howard's Conan og tegneseriernes. Robert E. Howard skrev ikke tegneserier, men fantasy-noveller, der hurtigt blev meget populære. Der er stor forskel på de to ting. Milius går ud fra Howard's bøger, ikke fra tegneserierne. Deres Conan er en-dimensional; han går bare rundt og hugger folk ned for fode. Vi følger ikke nogen personlig udvikling i ham, han har intet følelsesliv. Folk kan ikke identificere sig med ham. Milius, derimod, gør ham til et menneske, en tre-dimensional person.

John was the most fun person to ever work for!

ESB: Hvordan er Milius at arbejde for? Han har engang kaldt sig selv en general . . .

Arnold: Han er en sand general og han leder filmholdet som en general ville lede en hær. Vi var soldaterne og han var generalen - eller vi var hunde og han hundetræneren. Han var en meget hård instruktør, men han var meget motiverende., meget inspirerende - og han var den morsomste person, man nogensinde kunne komme til at arbejde for.

Hans sikkerhed, hans evne til at videre-bringe sine visioner, skabte et fantastisk kammeratskab under optagelserne. Hvis et kabel skulle flyttes, sagde han ikke: Ifølge fagforeningerne skal dette kabel

Foto: Torben S. Jensen

Kulørte Siders interview-hold mødte Milius og Schwarzenegger over en kop kaffe og morgenbitter.

flyttes af en elektriker . . . Nej, hvis kablet lå i vejen, hjalp skuespillerne, instruktøren og alle andre med til at flytte det. Sådan var stemningen.

Selv var John den første til at kaste sig i skidtet for at vise mig, hvordan han ville have, jeg skulle kravle. Han var den første til at springe ned i arenaen og vise mig, hvordan øksen skulle bruges, hvordan angrebet skulle se ud. Det ser man ikke de fleste instruktører gøre. He is a very gutsy guy!

Han mener, at disciplinen er nødvendig for at få en film i kassen. Så vidt jeg kan se, er han den eneste virkelig pålidelige instruktør. Når han siger, at han vil lave en film med et budget på 20 mill, så laver han den for 19 mill. snarere end for 45 mill. - Det kan man kun gøre, hvis man har en general-mentalitet.

ESB: Der er ind imellem en temmelig filosofisk tone i filmne. Ser du Conan som en kriger eller en slags filosof?

Arnold: I begyndelsen er Conan et dyr! Som gladiator findes kun liv og død. Da han slipper fri, udvikler han sig, og han bliver et menneske. Han begynder at tænke - tag f.eks. »The Riddle of Steel«. Og senere, når Thulsa Doom fortæller ham, at han, Thulsa Doom, i virkeligheden er den sande motivation for Conan, at uden ham ville han ingenting være - hvad der er ganske sandt!

Så Conan *bliver* filosofisk. Selv efter at han har dræbt Thulsa Doom, må han sætte sig ned på trappen til templet og tænke. Han er fri, men hans motivation er væk - hvad skal han nu gøre med sit liv? Men han sætter sig ud over Doom's ord om, at han ingenting vil være, ved at brænde templet og fortsætte ud i verden. - Så Conan gennemgår en forandring . . .

I'm a writer!

ESB: Milius, du har sagt, at du ser dig selv som en historiefortæller mere end som en instruktør. Gælder det også for »Conan«?

Milius: Min teknik ændrede sig meget efter »Apocalypse Now«, fordi jeg blev forandret gennem arbejdet med den film og nærmest så gennem Francis (Coppola). Både Francis og jeg fandt gennem den oplevelse, filmen var, en helt ny indfaldsvinkel til det at lave film. Men jeg tror alligevl stadig, at jeg er en fortæller. »Conan« er på sin vis en slags formel sagnfortælling.

ESB: Oprindelig skrev Oliver Stone manuskriptet, men det endte med, at du brugte dit eget manuskript. Er det svært at indordne sig under en andens manuskript?

Milius: Jeg prøver at lave ting, der inspirerer mig. Der var mange ting i Stone's manuskript, jeg syntes om, og som jeg udbyggede og beholdt, men hans historie var afgørende anderledes end min. Det var en slags indviklet hofintrige omkring den voksne Conan.

Thulsa Doom (James Earl Jones) troner over sin hengivne - hjernevaskede - slavinde, prinsesse Yasimina.

Under Raidet på Orgiesalen forvandler Dooinnn (hva' fa'en i helvede står der her) sig til en slange og glider i sikkerhed. ■

Jeg er forfatter! Alt hvad jeg har lavet, har jeg skrevet originalt. Det kan jeg lide. Det er meget tilfredsstillende at arbejde med originalt materiale.

ESB: Slutningen på »Conan«, er det i virkeligheden din personlige version af slutningen på »Apocalypse Now«?

Milius: You got it! (latter) Jeg har ventet så længe på det spørgsmål - men ingen har stillet det. Men I har helt ret!

Det er meget interessant med slutningen. Vi har diskuteret den en hel del. Nogen vil have filmen til at ende der, hvor Conan dræber Thulsa Doom, men jeg kan godt lide, at han bliver nødt til at sætte sin verden sammen igen, at han bliver nødt til at tænke over det, han har gjort.

It was very kind of Zen . . .

ESB: Er Conan en hyboriansk gunfighter?

Milius: Nej, en hyboriansk samurai!

ESB: Du er i det hele taget meget påvirket af japansk film.

Milius: Min indføring i filmens verden begyndte med, at jeg blev inspireret af japansk film. Jeg var - og er stadig - mere påvirket af dem end af nogen anden slags film. Jeg voksede nærmest op i japanske omgivelser.

ESB: Hvad er grunden til, at den rødhårede kriger slipper Conan løs? Det virker som om der mangler noget . . .

Milius: Der var en jordskælvsscene, hvor Conan skulle slippe fri, men det syntes jeg var for let! Jeg kunne til gengæld godt lide tanken, at han bare går hen og slipper Conan løs. Der er ingen forklaring - det er »zen«. Den slags ting sker bare. Den rødhårede kriger har åbenbart fået respekt for Conan, der har kæmpet for ham, og som han har vundet mange penge på. Jeg tænkte på at lade det blive forklaret mere, men sådan er det ikke her i livet. De Laurentius (producenten) var imod det. Han ville aldrig lade en mand gå, som han tjente penge på. Jeg svarede, at det netop var derfor jeg ville lade ham gå (latter).

Jeg syntes, at det var i overensstemmelse med orientalsk stil, orientalsk tankegang, at han bare slap ham løs. Jeg føler mig selv tilbøjelig til at gøre den slags ting! Der er scener af den art i alle mine film, scener hvor nogen afgiver et eller andet. I »Big Wednesday« er det dette surfboard, der bliver givet fra generation til generation. Det er filmens ikon. Folk vover livet på det. Da Matt til sidst får surfboard'et, giver han det til en lille dreng på stranden. Han giver denne højt skattede ting til drengen, selv om han måske bare går hen og sælger det. Men det betyder ikke noget. Det afgørende er, at han kan give det fra sig på det tidspunkt i sit liv. Den slags ting sker bare, og jeg kan lide den slags . . .

■ *Nu kan det i hele hule helvede tanden ta' mig være nok med de elendige gylle-manus'er fra redaktøren! Jeg sliger op! (sætteren)*

Foto: Torben S. Jensen

»John gjorde Conan mere menneskelig. Publikum kan identificere sig med filmens Conan og føle med ham«.

ARNOLD SCHWARZENEGGER

Arnold Schwarzenegger er i dag nok mest kendt som den body-builder, der fire gange har vundet titlen Mr. Universe og syv gange Mr. Olympia. I fremtiden vil han sandsynligvis være kendt som Conan!

Formålet med hans body-building karriere har helt fra starten været at ende som skuespiller, og intet har kunnet stoppe ham fra det tidspunktt, han begyndte sin vej mod Hollywood. Da han aftjente sin værnepligt i den østrigske hær, deserterede han på et tidspunkt for at kunne deltage i en konkurrence. Da han kom tilbage, blev han sat i fængsel, men hurtigt løsladt igen, da hæren opdagede, at han havde vundet!

Efter at have vundet diverse titler drog Arnold til USA, hvor han siden har studeret psykologi og taget eksamen i HA og international økonomi ved UCLA. Eksaminer til trods har han dog ikke været i stand til at aflægge en tydelig østrigsk accent.

Siden 1975 har han spillet med i fem film, først »Stay Hungry« med bl.a. Sally Fields. Derefter kom »Pumping Iron« (hvor han spiller bodybuilder!), »The Villain«, »The Jayne Mansfield Story« og nu gælder det »Conan«.

Allerede da »Conan The Barbarian« var på planlægningsstadiet i 1978 blev der skrevet kontrakt med Schwarzenegger for at sikre, at han ikke fik lignende roller i andre film. »Min advokat siger, at jeg var den højest betalte ikke-arbejdende skuespiller i Hollywood«. Noget har han dog gjort for pengene; gennem mange måneders træning er Arnold blevet forvandlet fra body-builder til samurai-agtig barbar. Arnold Schwarzenegger *er* Conan!

Steen Blendstrup

Conan is like a sword

ESB: Du starter forteksterne med et Nietche-citat: »Det der ikke slår os ihjel, gør os stærkere«. Er det filmens budskab.

Milius: Det passer jo! Det er derfor, jeg satte det ind. Det er filmens centrale tema. Modgang udvikler karakteren. Conan er som et sværd. Som stålet skal han hærdes. -

ESB: I dine tidligere film er figurerne ofte mere myter end mennesker. Gælder det også Conan?

Milius: Tjah, dengang havde jeg stadig ambitioner. Jeg vil tro, at legender optog mig meget, fordi jeg mente, at alle burde have ambitioner. Det gør jeg ikke længere. Jeg vil godt lave film om mere sammensatte personligheder nu, for ambitiøse mennesker keder mig.

ESB: Hvad så med almindelige mennesker?

Milius: Måske almindelige vikinger! (latter) Vikinger er mit favorit-folk. Det vil sige; jeg ville vældig gerne lave en vikingefilm . . .

ESB: Var din forkærlighed for vikinger årsagen til, at du lod Valeria optræde i det glitrende valkyriekostume.

Milius: Den eneste grund til det kostume var, at det skulle reflektere lyset. Hun skal være en valkyrie, fordi hun er vendt tilbage fra guderne. - Hun er en idealisering af Valeria, ikke Valeria selv. Det er måske ikke tøj hun selv ville have valgt, men sådan var moden nu i Valhalla på den tid . . .

ESB: Dine tidligere film har handlet meget om mænd og mandsidealer. Kan man også sige, det er tilfældet med »Conan«?

Milius: En kvindelig anmelder sagde engang, at jeg laver »buddy-movies«. De handler altid om »buddies«, f.eks. »Big Wednesday«. Jeg svarede, at i denne film var der en pige, men hun sagde: ja, men hun er også en slags »buddy«. Jeg kunne kun svare, at sådan bør piger være . . . Min kone er sådan, hun kan bruge et sværd . . .

Arnold: Jeg mener ikke, at »Conan« er en mandsfilm, for Valeria er i den sidste ende den stærkeste personlighed. Og jeg tror, John gav kvinder en stor chance i denne film ved at lade Valeria vende tilbage fra de døde og redde Conan's liv.

ESB: Valeria omtales som tyvernes dronning, men vi får ikke meget at vide om hendes baggrund.

Milius: Visse ting må klippes væk. En af de ting var en lidt bedre forklaring om Valeria' historie. Jeg havde imidlertid skabt ene fuldstændig baggrund til figuren, men det kom ikke med i filmen. Jeg kunne fortælle Sandahl Bergman alt om Valeria's opvækst, og hvor hun kom fra. Vi havde faktisk en scene hvor hun også er gladiator, så man kunne se, hvor hun havde lært at bruge sværdet. I øvrigt lod vi også Arnold kæmpe mod kvinder i arenaen, men det klippede vi ud, fordi vi godt ville have, at Conan var ridderlig.

Arnold: I killed his secretary! (latter)

Milius: Hvis man ser på gladiator-afsnittet, vil man i øvrigt se, hvordan Conan udvikler sig, fra uskyld til en slags vildskab og vrede, til en nydelse af sejrene, og endelig til tomhed.

Ron Ichikawa lavede en film om Tokyo-olympiaden, og en af de ting han ville vise, var sejrens ansigt. Han fotograferede løbere og andre atleter i sejrens øjeblik, og i det øjeblik, ved den endelige sejr, viser deres ansigter en tomhed - ren og skær tomhed. Det er det man ser hos Conan.

Conan fans so far have been terrifically satisfied with it

ESB: Har det ikke været en belastning, at lave film om en så kendt figur, som mange fans har et klart billede af i forvejen?

Arnold: Det er sikkert noget af det sværeste en instruktør eller en skuespiller kan blive udsat for, at skulle tilfredsstille de virkelige fanatikere og fans af en speciel ting som Superman, Flash Gordon eller Conan.

Med »Flash Gordon« gik det galt. It was a total fuck up. Ved de første test screenings, som de holdt for fans, råbte de buh og gik fra filmen, og der var overhovedet ingen mund-til-mund reklame. De gik ud og advarede mod filmen, så den tjente ingen penge i USA. - Så vi var klar over faren.

Men med »Conan« skete der det modsatte. Ved test screenings for Conan-fans, fantasy-fans og Frazetta-fans klappede og jublede de filmen igennem og gav den 6 stjerner. De gik ud og anbefalede den til deres venner, så vi var meget heldige med fan-publikummet. Jeg tror, det skyldes, at Conan fremstilles virkelig godt i filmen. Jeg tror ikke John fjernede noget, han udvidede figuren Conan. Nogle af tilskuerne sagde ligefrem: hvorfor kan de ikke skrive Conan-bøger ligesom filmen? Vi ved, at vi ikke har noget at frygte fra fans og fanatikere.

Vi har også haft de bedste sneak previews, selskabet nogensinde har oplevet. De satte bare en lille annonce i avisen og ventede på, hvad der ville ske. - Og der stod 5000 mennesker foran biograferne i alle de byer vi havde sneak previews. I New York meddelte TV-nyhederne, at der havde været tumultagtige scener ved en premiere! Men det var ikke en premiere, kun et sneak preview. Vi er meget tilfredse. En Hollywood-anmelder har kaldt »Conan« for 1982's »Raiders of the Lost Ark«.

ESB: Har du som instruktør følt det som et pres at skulle tilfredsstille et fanpublikum?

...ION --
STAYIN' MY DEATH STROKE!
AND DID YOU DOUBT ME THEN CIMMAN...
...WHEN I HELD U IN MY ARMS D SWORE THAT EN THE GODS OULD NEVER SEVER US?
AAAHHH MY MY EYES
...THAT REST ACTION AN STANT, UNGED R MY LLEN ORD...
AYE BARBARIAN GONE, LEAVING YOU AT MY MERCY!
FOR AS THULSA DOOM IS MY LORD AND

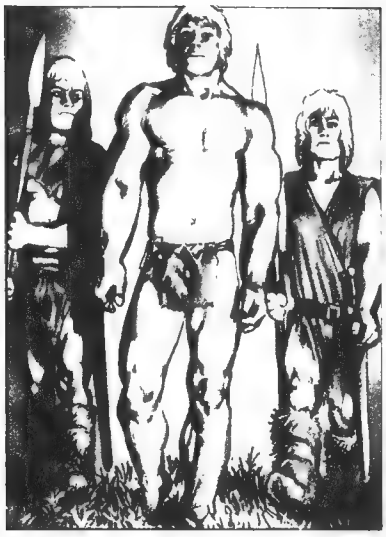

Marvel Comic Group valgte at lade Buscema tegne »The Official Comic Version« af Conan. Resultatet er bestemt ikke noget at råbe hurra for. Fladt og uengageret. Milius blev spurgt om dette valg, og han svarede: »Jeg ville aldrig have valgt Buscema«.

Til sammenligning vises William Stouts eminente story-board tegninger, holdt i streng tegneserie-stil.

Milius fortsatte med at sige, at Stout ville have været et godt valg, men at Richard Corben ville have været bedre. Allerbedst ville selvfølgelig Ron Cobb have været. Richard Corben blev foretrukket på grund af hans visualisering af Robert E. Howards »Bloodstar«

RON COBB

Hollywood's nye design-magiker Ron Cobb er i virkeligheden kommet ind i filmbranchen ved lidt af et tilfælde. Han designede nemlig rumskibet til John Carpenter's »Dark Star«, der siden har opnået kultisk berømmelse (- den er til gengæld ikke kommet her til landet). Derefter gik han videre til Ridley Scott's »Alien« og til mindre opgaver på Spielberg's »Close Encounters . . .« og samme herres »Raiders of the Lost Ark«. Cobb designede også saloon'en i »Star Wars«, som er baggrunden for en af filmens mest elskelige scener, men hans store gennembrudsfilm er dog blevet »Conan The Barbarian«, hvilket strømme af nye opgaver klart beviser.

I »Conan« fik Cobb fuldstændig kontrol over hele designarbejdet (så vidt det er muligt på en Milius-film), og den ene tegning efter den anden blev til på hans tegnebord. »Det var en fantastisk oplevelse faktisk at *skabe* en kultur helt fra grunden«, siger han, og han gik helt i detaljer. Filmens pragtfulde sværd blev omhyggeligt planlagt på Cobb's skrivebord - omend med en vis indblanding fra Milius: Indskriften på Conan's sværd er faktisk, »føl ingen skyld du, som bruger dette i Crom's navn«, men set fra de fleste vinkler er den bare runer i et ukendt sprog. Førstnævnte skyldes Milius, sidstnævnte Cobb.

Også de store kulisser var hans opgave. Fra Atlantis-krigerens krypt, hvis relieffer ikke bare er tilfældige, men baseret på en nøje gennemtænkt kulturel baggrund, til »The Temple of Set«, Thulsa Doom's tilholdssted, overvågede Ron Cobb arbejdet fra tegning til den færdige bygning. Sidstnævnte kom så tæt på virkeligheden, som en filmkulisse overhovedet kan. Doom's bjergtempel kom til at koste 350.000 $ (10% af kulissebudgettet), og dets bygning krævede konsttruktionen af en mindre bjergbane til at transportere materiale og arbejdere op og ned ad skråningen.

Et andet stort projekt var »The Wheel of Pain«, en gigantisk kornkværn drevet af slaver, hvor Conan vokser op og til sidst som eneste slave driver hjulet. Cobb's problem i den forbindelse var, at hjulet var for effektivt. For at det skulle yde modstand, så Schwarzenegger's anstrengelser kom til at se ægte ud, måtte Cobb og diverse teknikkere presse hjulet i modsat retning uden for kameraets synsvinkel.

Stort set morede arbejdet ham dog. »Jeg har altid været optaget af film, men pludselig at være med i dem er en overvældende oplevelse, som jeg endnu ikke har vænnet mig til«. Overvældende eller ej så markerer »Conan« hans debut både som skuespiller og instruktør. Dels spiller han en lidt lusket forhandler af »Black Lotus«, dels har han instrueret flere mindre scener, bl.a. Thulsa Doom's forvandling til en slange. Om filmen som helhed siger han: »Det er den blodigste film, jeg har oplevet. Overalt flød det med afhuggede lemmer og hovedløse kroppe, og der var blod i stride strømme. John kiggede tit på en scene og sagde så: »Mere blod!« - Det blev en stående vittighed«.

»Conan The Barbarian« er i høj grad Ron Cobb's film. I slutscenen brændes hans tempel ned i et overdådigt flammehav, en fakkel mod nattehimlen, og stjæler næsten billedet fra skuespillerne. »Det var et værdigt endeligt for bygningen. Ingen kulisse er stærk nok til at blive stående. Hellere brænde templet end lade det rådne op«.

Steen Blendstrup

Foto: Torben S. Jensen

»Man kan ikke forudsige, hvad publikum ønsker. Man kan kun være loyal over for sig selv og gøre sit bedste«.

JOHN MILIUS

John Milius er en af Hollywood's unge løver. Han har måske ikke så store kassesuccester bag sig som George Lucas og Steven Spielberg eller så stor en produktion som Francis Coppola, men hans personlige fremtræden er så meget mere farverig. Han er klikens general.

Som barn var det hans drøm at blive pilot, men astma forhindrede en militær karriere - og så endte han ved filmen. Han elsker historie og episk digtning og har udtalt, at han tror, at han er en reinkarnation af en mongolsk kriger. Det er således ikke overraskende at finde en stærk orientalsk inspiration i hans film, ikke mindst »Conan The Barbarian«.

»Conan« er den fjerde film Milius har instrueret, men derudover har han skrevet manuskript til en lang række succesfulde film, bl.a. »Jeremiah Johnson«, »Magnum Force« (den anden Dirty Harry film) og ikke mindst Coppola's »Apocalypse Now«. Hans første film som instruktør var »Dillinger« fra 1973, og året efter skrev og instruerede han »The Wind and the Lion« med Sean Connery i hovedrollen som ørkenkrigeren Raisuli. Kampscenerne i denne film var klart inspireret af japanske samurai-film, specielt Kurosawa's. I 1978 lavede han »Big Wednesday«, en hyldest til hans hobby, surfing.

Det bringer os frem til »Conan«, et projekt, som Milius kastede sig over med stor entusiasme, bl.a. på grund af muligheden for at dyrke indtil flere af hans interesser. Han har skabt en hel, barbarisk kultur, og han har instrueret samurai-lignende fægtekampe. Det er, hvad han kalder et ægte Milius-mix. »Jeg skaber denne verden, således at når jeg går i biografen og ser den, så kan jeg være barbar i to og en halv time. - Det er en rar ferie!«

Steen Blendstrup

Milius: Sådan har jeg ikke tænkt på det. Jeg tænkte på at være loyal overfor R.E. Howard. Jeg ville godt lave en film, som Howard ville være stolt af.

I think it's just a matter whether the film is good or not

ESB: Drager »Conan« fordel af den fantasy-bølge, der blev sat i gang med »Excalibur«?

Milius: Jeg tror ikke, at en fantasy-bølge er afgørende. Der er blevet gjort en masse forsøg, som bare ikke havde succes. Jeg tror, det er et spørgsmål om, hvorvidt en film er god eller ej. »Excalibur« er en god film, derfor fik den den succes, den gjorde. Jeg synes sandelig godt om »Excalibur«.

ESB: Er der alligevel ikke en vis lighed i symbolikken mellem de to film?

Milius: »Escalibur« blev lavet og gjort færdig, mens vi var i gang med »Conan«, så jeg kunne ikke blive påvirket af den. Da jeg så den, havde jeg fuldført det meste af »Conan«. »Excalibur« er meget interessant, fordi dens symbolik er mere klassisk. Den hører visuelt til den klassiske, romantiske opfattelse af Arthur-traditionen eller ridder-traditionen. »Conan«, derimod, har meget lidt af dette. Den har et meget orientalsk præg - og den er meget mere realistisk.

I'm a great fan of The Doors!

ESB: Har du selv valgt filmens musik?

Milius: Ja afgjort! En af mine største fornøjelser ved filmarbejdet er at kunne arbejde sammen med Basil Poledouris. Vi voksede op sammen og gik i skole og på universitetet sammen. Allerede inden Arnold begyndte at træne til filmen, kom Basil hjem til mig og spillede klaver en gang om ugen. Det så jeg altid frem til . . .

ESB: Det var altså en planlagt effekt, at Thulsa Doom's folk i køkkenet går i takt til musikken?

Milius: Ja, vi spillede musik under optagelserne. Vi spillede altid musik under optagelserne. Det er en af de ting, jeg gør når jeg instruerer. Jeg kan godt lide at spille musik en stor del af tiden. Det får skuespillerne til at bevæge sig helt anderledes. Vi brugte meget forskellig musik: Prokofiev, Karl Orff (hvis musik blev brugt i »Excalibur«) og The Doors. I'm a great fan of The Doors.

I'd like to have a nice book done by Richard Corben

ESB: Har du følt, at filmen kunne drukne i den strøm af biprodukter, der nu følger med filmen, f.eks. tegneserien?

Milius: Der er ingen fare for at filmen vil drukne i alt det. Den vil altid være i spidsen. Hvis de laver en tegneserie og Buscema tegner den efter filmen, så er det bare en tegneserie efter filmen. Filmen er stadig det vigtigste.

ESB: Har du haft indflydelse på tegneserien?

Milius: Nej, jeg ville aldrig have valgt Buscema. Hvis der skulle være en tegneserie, så kunne jeg tænke mig en flot bog lavet af Richard Corben.

ESB: Hvad med William Stout?

Milius: Jo, han ville også være et godt valg. Jeg tror bare ikke, at han har tid til at lave den. Men jeg tror at Corben ville have været den bedste. Det allerbedste ville selvfølgelig være at sætte Ron Cobb til at lave den, men jeg tvivler på, at han nogensinde har lavet så mange sammenhængende tegninger. Jeg har set Corben's »Bloodstar« og jeg ville sætte stor pris på at se en version af »Conan« lavet på den måde.

Computer technology is really wonderful!

ESB: Francis Coppola og George Lucas er begyndt at anvende ny video- og computerteknik i deres film. Hvad mener du om denne nye teknik?

Milius: Alle de ting Francis er begyndt at bruge er fantastiskke. Det ødelægger bestemt ikke noget. Han bruger dem især til effekter. I »One From the Heart« blev han betaget af scenen og overvældede nærmest filmen med lys og den slags, men det han egentlig taler om, er at fremstille meget indviklede special effects. Det han virkelig er ude efter er at gøre processen enklere gennem brugen af elektronik, at bringe filmen tilbage til ideerne frem for teknikken.

Det er det teknologi i yderste konsekvens drejer sig om. Jo bedre man behersker den, desto mere betyder ideerne, og desto mindre betyder teknikken. Se f.eks. på computeranimation. I »Star Wars« blev x-wing fighter'en lavet efter computer tegninger. På denne måde blev ideen om en x-wing fighter vigtig i stedet for den fyr, der laver modellen, og den anden fyr, der fotograferer den.

Computer teknologien er en vidunderlig ting, fordi den bringer filmen tilbage til de kreative ideer, og tager den ud af hænderne på alle disse effektfolk, der hele tiden kommer i vejen for en, og fortæller en, at modellerne ikke kan blive færdige til tiden.

I did not enjoy the man at all!

ESB: Hvordan gik samarbejdet med Dino de Laurentis?

Milius: Han og jeg kom aldrig godt ud af det med hinanden. Han var ikke til nogen hjælp, men han var der næsten heller aldrig. Det var ikke ham der producerede filmen, det var i virkeligheden Buzz Feitshans der gjorde arbejdet. Det eneste, jeg havde med ham at gøre, var at jeg måtte

vinde over ham i en diskussion nu og da. Men jeg synes egentlig ikke om manden. Hvad angår det faktiske filmarbejde, så havde han ingen indflydelse overhovedet.

ESB: Kunne du tænke dig at lave »Conan 2«?

Milius: Ja, jeg vil godt lave den anden Conan-film - men uden Dino! (latter)

They have a certain contempt for their audience

ESB: Der bliver efterhånden lavet en hel del film efter kendte tegneserier. Hvad tror du grunden er?

Milius: Udelukkende penge! Grunden til at Dino lavede »Flash Gordon« var, at han troede der var penge i det. Det samme gælder »Superman«.

»Conan« var en mulighed for at lave den slags film. Den slags kan »de« forstå, studiernes direktører, »the Powers that Be«, agenterne og advokaterne, der leder studierne. For dem er en tegneserie som en bestseller. Den betyder et garanteret publikum.

Det skyldes også, at de har en vis foragt for publikum. De tror, at deres publikum er omkring 12 år og kun kan læse tegneserier. Så det retter de sig efter. Hvis de kan finde en populær tegneseriefigur, så regner de med, at han også vil være populær hos et filmpublikum. Det er faktisk ganske morsomt, fordi de samme mennesker uddeler priser til film, som de synes er meget intellektuelle og betydningsfulde, og som taler til dem på deres niveau; film om almindelige mennesker og skilsmisser osv. Alligevel hylder disse mennesker den idé, at deres publikum er dumme eller under ti år gamle.

Det mener filmskaberne ikke. Filmskabere har en enorm respekt for deres publikum. Vi elsker vores publikum, og vi tror, de har en god smag. Jeg tror, at det bedste publikum for »Conan« har en sådan god smag. Det er sikkert det samme publikum, der gik ind for at se »Apocalypse Now«.

ESB: Føler du dig så påvirket af dit publikums ønsker?

Milius: Man kan ikke forudsige, hvad publikum ønsker. Enhver der prøver at forudsige, hvad folk mener, er et fjools, hvilket al politik beviser! Man kan kun være loyal overfor sig selv, og gøre sit bedste. Men man håber det er muligt at videregive det, som man selv synes om, som man synes er vigtigt, til en masse mennesker. Det er vigtigt at prøve at gøre sine film tilgængelige. På den anden side må man aldrig undervurdere sit publikum.

Et skræmmende eksempel på det er en filmfunktionær i Hollywood, der altid omtaler de mennesker, der går i biografen, som de mennesker, han »fløj hen over«. Det skal forstås på den måde, at når han fløj fra New York til Los Angeles, så blev publikum til mennesker han fløj hen over. At tænke sig, at denne mand foragter dem - han »fløj hen over« dem. Og han er kun en lakaj, kun en simpel købt hund i et gangster conglomerat. De mennesker, som han »fløj over«, har ti gange så meget værdighed som han!

ESB: Dit valgsprog er civitas sine prudentia . . .

Milius: Netop, det er de mennesker, jeg laver mine film for - borgere uden klogskab! (latter) - Jeg kan også en anden en: Furor Normannerum Libere nos Domine . . . Deliver us oh Lord from the fury of the Northmen! (mere latter)

Dels forstod vi godt hentydningen, og dels stod der en kø af ivrige journalister uden for døren, så vi fra KS pakkede båndoptager og diverse noter sammen og sagde farvel til Milius og Schwarzenegger.

Den store omhu, der brugtes på Cobb's pragtfulde sværd, skyldes ikke mindst den fægtekyndige Milius' egen interesse.

Ligesom Hitchcock plejer Milius at optræde i sine egne film - her sælger han spidstegte firben i bazaren.

HELTE, HELTE!

- et tilbageblik af Anders Hjorth Jørgensen

Når dette kan læses i »Kulørte Sider« er tegneserieudstillingen på Fyns Kunstmuseum netop slut. Men den fortjener alligevel en omtale i disse spalter. Dels fordi man her for første gang har kunnet se en udstilling af tegneserier på et dansk kunstmuseum, dels fordi der er planer om at flytte den til Nikolaj Kirke i København.

Udstillingen forsøger at vise tegneseriernes mangfoldighed, ikke med vægt på deres litterære eller sociologiske indhold, men med vægt på det billedmæssige. Ideen til den opstod for flere år siden hos museets medarbejdere, bl.a. museumsinspektør Tove Lund Larsen og museumsassistent Leif Mikkelsen, som også selv har stået for produktion og opsætning efter flittige henvendelser til bl.a. Fantask o.a. tegneserieforretninger.

Det første, man støder på ved rundgangen på museet, er en række flotte malerier, som museumsmedarbejderne har kopieret efter tegneserieoriginaler, og som viser det enkelte tegneseriebillede som enkeltstående kunstværker. Det lyder selvfølgelig frygteligt højtideligt, men når man ved siden af et flot sofastykke fra »Buddy Longway« finder et portræt af Sølvpil og et par mindre oliemalerier i bedste Donaldstånd kopieret af Sølvpil og et par mindre oliemalerier i bedste Donaldstånd kopieret efter Frans Hals (And med handske) og Gauguin (Ænder fra Tahiti) bliver man straks klar over, at det vist ikke er alvor alt sammen.

Så er brodden også allerede taget af iagttagerens første kritik. For læsere af dette tidsskrift ved jo udmærket, at tegneseriebilleder i langt de fleste tilfælde ikke er enkeltstående kunstværker, men dele af en kunstnerisk sammenhæng.

Herefter vandrer man ind i en sal, som skal antyde tegneseriernes udvikling. Fra en kopi af Bayeux-tapetet, broderet af Tove Lund Larsen i fuld overensstemmelse med originalen, og et par fem meter høje »kalkmaleri-figurer«, som danner portal til udstillingen, vandrer man igennem et bombardement af billedindtryk. Fra de første danske tegneseriehæfter, »Kong Kylie«, »Skipper Skræk« og »Seriebladet« og forsider fra 30rnes og 40rnes amerikanske tegneseriehæfter videre til underground, sex, politik, porno og vold for at slutte i en afdeling med science fiction. Vel nok udstillingens mindst interessante afdeling. For udstillingsbidragene er hentet direkte fra hæfterne og har altså en størrelse, som ikke egner sig særlig godt til en udstilling med nævnte formål for øje. Istedet for de 150-200 gnidrede sider skulle man have valgt 25-50 repræsentative og udstillet i forstørrelse. Så ville udstillingsgæsten nemlig have fået et glimrende indtryk af tegneseriernes billedmæssige indhold. Nu må man istedet helt hen til plancherne for blot tilnærmelsesvis at opleve det samme, og ellers »nøjes« med endnu et par fem meter høje figurer (Jens Lyn og Vampirella) i hver ende af lokalet.

I næste lokale får man øje på endnu fire af disse enorme tegneseriefigurer: Tintin, Skipper Skræk, Supermule og Astérix, og man begynder at ane udstillinngens clu: heltegalleriet. Men først efter at have passeret en mindre udstilling med Richard Corbens »Den« - som forøvrigt kører som diasserie et par gange om ugen, dramatiseret på lydbånd af Elevskolen fra Odense Teater - når man ind i museets store ovenlyssal.

Indtrykket er overvældende. 16 4-5 meter store forstørrelser af Modesty Blaise, Tarzan, Spirit, Batman, Sorte Maske, Prins Valiant, Red Kelly, Thor (fra »Valhalla«), Obelix, Lucky Luke, Capt. Marvel, Superman, Wonder Woman og Linda & Valentin. Og i salens fjerneste ende, lige ved udgangen, professor J.A. Jerichaus 100 år gamle skulptur, »Panterjægeren«, iklædt lys paryk og leopardskind og sat op mod en baggrund, som Tarzan-tegneren Burne Hogarth kunne have udført. Alle de forstørrede figurer er udført på grundlag af »originalerne« af Leif Mikkelsen, som udtaler:

»Vi fandt på at lave disse forstørrelser, fordi de for alvor viser og understreger karakteren. Derfor var det også kedeligt at tegne de amerikanske superhelte, fordi de som tegneseriekunst betragtet er uinspirerede - produkter af en hastig tegneproces - og fordi de historier, de optræder i, som regel er dødalvorlige. Så er det ganske anderledes med Astérix, Tintin

o.a. europæiske helte. De har virkelig karakter, og der er fra ophavsmandens side lagt et arbejde i at danne den.«

Leif Mikkelsen har helt ret i, at forstørrelserne understreger karakteren. Man føler sig på det nærmeste tvunget ind i tegneserierammerne, når man bevæger sig ned gennem salen, og totalt underlagt heltenes overblik, styrke og retfærdighedssans. Som læser kan man selv styre oplevelsen af figurerne, fordi man blot kan lægge tegneserien fra sig. På Fyns Kunstmuseum bliver man deltager i en verden, som er større end én selv, og hvor man ikke selv er initiativtageren. Initiativet ligger helt klart hos de 16 ophængte figurer!

Det har ikke været helt uden problemer at sætte tegneserieudstillingen op på Fyns Kunstmuseum. F.eks. er professor Jerichaus oldebarn blevet voldsomt ophidset over »misbruget af oldefaderens enestående kunstværk«. »At iklæde et sådant navngivet værk en gul, kunstig paryk og et stykkke leopardklæde over den nøgne skulder og lade den medvirke i en banal tegneserieudstilling og sågar pornotegneserieudstilling er uhørt, og Deres meddelelse i et interview om, at udstillingen ikke har nogen alvorlig filosofisk baggrund - eller tankegang - giver så meget mindre grund til at misbruge et anerkendt kunstværk«, er oldebarnet Alice von Holstein-Rathlous kommentar til Tove Lund Larsen. Museumsinspektørens kommentar er bl.a. følgende: »Alice von Holstein-Rathlou påberåber sig ret til at forsvare forvanskninger af sit værk. Men hun har nu ikke ganske ret, når hun skriver, at jeg ikke kender »droit moral«-retten. Ved en retsafgørelse er fastslået, at den kun gælder for »varige ændringer af et kunstværk og dets karakter« - med tryk på *varige*. Og det er der jo ikke tale om her. Når man tager paryk og leopardklæde af »Panterjægeren« vil det jo fortsat være »Panterjægeren« . . .«

Så denne »superhelt« fra sidste århundrede fortsatte altså med at være den lille ironiske note i »heltegalleriet«.

Men også flere fynske kunstnere har reageret mod udstillingen. Bl.a. udtalte Odense-maleren Helge Engelbrecht følgende til »Jyllands-Posten«: »Det er ærgerligt og uforståeligt, at udstillingspladsen bruges på en tegneserieudstilling, som jeg ikke kan se formålet med. Og endnu mere ærgerligt er det, at der i museets kælder står en fornem samling af den store svenske maler Karl Isakson.

Desuden står der mængder af fornem kunst i depoterne ved en række andre danske kunstmuseer, så man skulle da tro, at der løbende måtte være mulighed for at sætte nye kvalitetsudstillinger op blandt andet til glæde og inspiration for unge kunstnere«.

Gad vidst, hvad Helge Engelbrecht ville have sagt, hvis han havde set den stille strøm af museumsgæster, som sivede forbi de udstillede tegneserier den dag, hvor jeg besøgte museet? Gæster, som garanteret ikke ville sætte deres ben på et kunstmuseum, hvis det udelukkende stod for det, som Engelbrecht plæderer for.

Men forøvrigt har han da fået sin vilje. For den 3. juli blev udstillingen suppleret med vandre-udstillingen »Dansk tegneseriekunst i 1980'erne«, men som dog ved at præsentere tegneseriekunst af Freddy Milton, Orla Klausen, Peter Madsen, Sussi Bech, Hans Ovesen, Ole Pihl, Stefan Fjeldmark, Claus Deleuran, Hans Møller og Benny Dahl Hansen, bl.a. kan være til glæde og inspiration for unge kunstnere!

Jeg synes ikke at »Helte, helte! Gi' mig helte!« til fulde opfylder mine forventninger til en tegneserieudstilling, som først og fremmest vil fremmest vil præsentere tegneseriebilledet. Derimod er den spændende som en udstilling, der præsenterer tegneseriefiguren med vægten lagt på heltedyrkelsen og myterne. Men initiativet er prisværdigt, og man kan håbe, at andre kunstmuseer vil tage ideen op. Forhåbentlig dog uden at sprede sig over slet så stort et område som Fyns Kunstmuseum. Med udgangspunkt i udstillingstitlen burde fynboerne have nøjedes med at supplere heltegalleriet med scener fra de enkelte heltes optræden i deres respektive tegneserier. Her kunne man med held have anvendt helsider i forstørrelse. Helsider, som kunne lægge vægten på det billedmæssige.

Iøvrigt er der i forbindelse med udstillingen udgivet et katalog, designet af Per Kramer, som også står for udstillingsplakaten. Heri præsenteres samtlige helte (÷ Linda & Valentin) på hver sin side i forskelligt farvet, individuel håndtekstning, illustreret af tilfældigt udskårne sider fra »Fart og Tempo«. En sjov idé, som medfører, at hvert katalog er unikt. Ingen kataloger indeholder de samme illustrationer.

BAGORD

AT FORBEREDE EN UDSTILLING OM TEGNESERIER ER SOM AT BEVÆGE SIG IND I EN JUNGLE – MATERIALETS MÆNGDE OG KALEIDOSKOPISKE KARAKTER ER GANSKE OVERVÆLDENDE. DET BLIVER DERFOR NØDVENDIGT AT VÆLGE OG FASTLÆGGE ET BESTEMT SYNSPUNKT FOR BEHANDLINGEN AF MATERIALET. FOR DENNE UDSTILLING – SOM IKKE GIVER SIG UD FOR AT VÆRE UDTØMMENDE FOR OMRÅDET – HAR VI DERFOR VALGT AT LÆGGE HOVEDVÆGTEN PÅ HELTEBEGREBET, SOM DET KOMMER TIL UDTRYK I DE FLESTE BÅDE MODERNE OG KLASSISKE TEGNESERIER.

OM DE RIGTIGE SUPERHELTE – CAPTAIN MARVEL, SUPERMAN, BATMAN OG TARZAN TIL EKSEMPEL – KAN MAN SIGE, AT DE ALLE HAR EN MYTOLOGI. HELTENES TILBLIVELSESHISTORIE, DERES FANTASTISKE BEDRIFTER, DERES MORALSKE HABITUS OG ADFÆR I DET HELE TAGET HAR EN ABSOLUT MYTOLOGISK KARAKTER. OGSÅ DERES DOBBELTE IDENTITET BIDRAGER TIL DET HELTEAGTIGE IMAGE: TARZAN ER I VIRKELIGHEDEN LORD GREYSTOKE, CAPTAIN MARVEL ER DEN LILLE AVISDRENG BILLY BATSON, SUPERMAN REPORTEREN CLARK KENT OSV.
DET ER IKKE UDSTILLINGENS SIGTE AT ANALYSERE DISSE TEGNESERIERS INDHOLD – DET ER DER LAVET BØGER OM. HENSIGTEN ER SNARERE DEN – SOM DET KOMMER FREM I "HELTEGALLERIET" – PÅ EN MEGET ENKEL MÅDE AT VISE SÅ MANGE FORSKELLIGE OPFATTELSER AF HELTETYPER OG HELTEBEGREBET SOM MULIGT. UDSTILLINGEN ER I SIN HELHED LAGT AN PÅ DET VISUELLE – PÅ BILLEDET. MAN SKAL DERFOR IKKE SØGE EFTER EGENTLIGE INDHOLDSMÆSSIGE SAMMENHÆNGE, MEN SE PÅ BILLEDERNE SOM EKSEMPLER, DER VISER ANVENDELSEN AF ET MEDIUM – I DETTE TILFÆLDE DEN TEGNEDE OG FORTÆLLENDE BILLEDSERIE I AL DENS MANGFOLDIGHED.

Udstillingskatalogets bagord, som forklarer udstillingens formål.

DANSK TEGNESERIEKUNST I 1980'ERNE

Orla Klausen & Peter Madsen's plancher på den nye danske tegneserieudstilling. Foto: Jørgen Angel.

I øjeblikket er en udstilling om tegnere og tegneserier på turné på landets biblioteker og skoler. Denne præsentation af ti danske tegneserieskunstnere er produceret af den allestedsnærværende Anders Hjorth Jørgensen, der udfra tidligere erfaringer har lagt vægten på eksempler fremfor forklaringer. Man får ikke så forfærdelig mange oplysninger om de enkelte tegnere, men det rige udvalg af serieprøver giver mulighed for på egen hånd at udforske deres stil og sammenligne deres arbejder.

Udvalget af tegnere spænder fra de ukendte som Sussi Bech, der endnu ikke har fået noget udgivet, men hvis »Zeinab« skulle være på trapperne, til nærmest folkekære tegnere som Peter Madsen, hvis »Valhalla« indtil videre ligger på førstepladsen i kampen om at blive Danmarks nationalserie. Det er næsten en selvfølge, at udstillingen også omfatter »blasfemiske« Claus Delauran (»Schiønning & Arvé« mm.), Freddy Milton (»Søren Spætte« og snart også »Familien Gnuff« (også kaldet Godot på grund af dens evne til aldrig at komme!)) og Orla Klausen (»Jens Langkniv«).

Derudover præsenteres Hans Ovesen, Hans Møller og Benny Dahl Hansen for et større publikum. D'herrer er nemlig hovedsagelig udkommet på mindre, alternative forlag, så selv om deres produktion er ganske anseelig, er den nok ikke almindelig kendt. Det samme gælder nok til en vis grad Ole Pihl, men efter at »Som blommen i et æg« er udgivet af forlaget Carlsen, skulle han have pådraget sig publikums opmærksomhed. Stefan Fjeldmark, udstillingens sidste kunstner - og den yngste -, har leveret en enkelt historie til »Menneskefiskeren« fra Balder & Brage, men hans plancher er helliget et preview på hans H.C. Andersen-adaptioner, som sandelig lover godt. Også Orla Klausens plancher byder i øvrigt på et preview, nemlig af »Skjoldungerne«, som han arbejder på sideløbende med færdiggørelsen af »Jens Langkniv«.

Alt i alt er udstillingen en spændende appetitvækker, men for fanatikere og dyrkere af mediet er der måske ikke så meget at hente. Til undervisningsbrug kan den højst være et supplement. Det er dog altid positivt at se et udspil som dette, der viser, at tegneseriekunsten bliver taget alvorligt - men andet kunne man vel heller ikke forvente fra AHJ. Det står så tilbage at se, om udstillingen bliver forvist til børnebibliotekets mørkeste afkrog, eller om den kan få en anstændig placering . . .

Steen Blendstrup

Analyse

af Steffen Kronborg

I tidens løb har Anders And haft utallige jobs for en længere eller (især) kortere periode, og han har gennemrejst jordkloden på kryds og tværs sammen med ungerne og Onkel Joakim. Ligegyldigt hvad han giver sig i lag med giver det anledning til spændende og dramatiske oplevelser, og selv en så fredelig beskæftigelse som havearbejde bliver i Anders Ands verden let til en kamp på liv og død. Det er ikke de mindst kedelige eventyr, der foregår i Anders Ands køkkenhave, som de følgende eksempler vil vise.

Samtidig vil denne lille undersøgelse af Anders And som havemand forhåbentlig bidrage til at afdække et par væsentlige træk af hans personlighed. For selv om Anders And som ovenfor nævnt sjældent er i ro, eller befinder sig i, hvad man kunne kaldè »normale« omstændigheder, betyder det ikke, at det ikke er muligt at finde frem til nogen fast kerne i hans person. Tværtimod lader det sig netop gøre at fortolke denne rastløse faren omkring som en af de grundlæggende dele af andens personlighed, hvilket følgende gennemgang skulle illustrere. Når jeg specielt har valgt Anders' forhold til haven som indfaldsvinkel til hans personlighed, skyldes det dels, at jeg som havemand naturligvis er interesseret i, hvordan mit forbillede på mange andre felter går til værks i denne sag. Dels er det et ret overskueligt emne, og endelig er det en meget nærliggende måde at fejre udgivelsen af Gutenberghus' 15. samling af 10-siders Barks-historier: »Anders And som havemand«.

Om foråret er Anders fyldt af optimisme og gåpåmod i lighed med tusindvis af andre haveejere, der efter den sure vinter ikke kan komme i gang hurtigt nok. »Forårstid er havetid. Det er noget jeg kan lide« udbryder Anders helt poetisk i begyndelsen af den historie, der i øvrigt handler om drageflyvning (WDC 68, AA 3/53). Og i en anden historie, den med jordmusene (WDC 189, AA 5/57), hedder det ligefrem, at Anders And »hvert forår« beslutter at gøre sin have til en skyggefuld park. Det er hverken højtflyvende planer eller store illusioner, det skorter på i Anders Ands forhold til havearbejdet. Selv om man uvilkårligt kommer til at nære en vis skepsis over for hele foretagendet på grund af Barks' forfatterkommentarer om, at denne scene udspiller sig *hvert* forår, fornemmer man dog en oprigtig entusiasme i Anders' indsats i haven.

Hvis man imidlertid inddrager endnu en historie i undersøgelsen, nemlig den, hvor Anders And vil gøre sin have til byens smukkeste, så han kan vinde en præmie (WDC 80, AA 5/50), begynder billedet af Anders' haveinteresse at blive lidt mere broget. I denne historie er det jo nemlig ikke længere lysten, glæden ved havearbejdet, der sættere ham i gang, men derimod udsigten til en gevinst. Det er *konkurrenceelementet,* der er drivkraften bag Anders' omsorg for haven, og hans energi kunne faktisk lige så godt være helliget et hvilket som helst andet mål. Det er mere eller mindre et tilfælde, at det netop er haven, historien handler om, og efterhånden som handlingen skrider frem, bliver det centrale element da også snarere kampen mellem Anders og ungerne samt bistadets rolle i denne kamp. Man kan se det som en ironisk pointe i fortællingen, at haven faktisk ser værre ud til slut end før Anders And begyndte at arbejde med den for at gøre den til byens smukkeste.

Ovennævnte historie antyder to ting: for det første, at Anders' interesse for havearbejdet måske ikke er så dybtgående, som man kunne forledes til at tro, hvis man kun så ham i aktion i det tidlige forår. Og for det andet synes historien at pege på konkurrencemomentet som en væsentlig faktor i Anders Ands forhold til havearbejdet. Begge disse antagelser viser sig (desværre) ved et nærmere studium af Anders Ands udfoldelser i haven at holde stik, og begge viser de hen til to grundlæggende faktorer i Anders' personlighed. Hvad angår det førstnævnte forhold, viser det sig således ret hurtigt, at Anders' begejstring for havearbejdet aldrig holder længere end til de første indledende stadier. Der er ingen *udholdenhed* bag hans entusiasme, som derfor ofte fordufter efter at den første modgang viser sig. Denne modgang har ganske vist en tendens til at antage ret kraftige dimensioner, når Anders And er indblandet, som det f.eks. er tilfældet i historien med jordmusene eller i den historie, hvor hele Anders' hus bliver invaderet af mere

eller mindre kødædende planter (WDC 214, AA 24/59). Men trods de store problemer må man nok erkende, at Anders mangler gejsten til at blive ved, når det ikke går så glat som i det tidlige forår.

Dette forhold bliver især tydeligt i én bestemt forbindelse, nemlig når det gælder om at luge i bedene og i øvrigt passe haveafgrøderne. Her viser Anders' manglende tålmodighed sig for alvor, som man bl.a. kan se det i indledningen til historien om svømmebassinet i haven (WDC 129, AA 11/51) - en af historierne i det nye album. Her fremgår det med al ønskelig tydelighed, at Anders allerede er blevet dødtræt af havearbejdet, selv om det kun er først på sommeren: »Den ene halvdel af mit liv går med at sprøjte mine planter mod lus«, »og den anden halvdel med at slå kålsværmere ihjel«, »og den tredje halvdel med at fjerne ukrudtet«, tænker Anders, mens han hidser sig mere og mere op og kun spekulerer på, hvordan han skal slippe for disse arbejder.

Denne indstilling til den mere kedelige men absolut nødvendige del af havearbejdet viser sig da også klart derved, at Anders ofte sætter ungerne til at luge i køkkenhaven (f.eks. WDC 92, AA 19/77) - og der er ingen tvivl om, at både Anders og ungerne ser beskæftigelsen som en straf. Endelig kan man i denne forbindelse nævne endnu et af haveejerens gøremål, der for Anders bliver til en tung pligt, nemlig det arbejde, der består i at rive de visne blade sammen om efteråret. Også dette arbejde er en naturlig del af årets cyklus i haven, men Anders har ingen forståelse for de eventuelle positive sider ved rivningen. »Hvor det dog keder mig hvert eneste efterår at skulle rive tonsvis af visne blade sammen!« siger han i starten til WDC 242, AA 41/61, og påpeger dermed præcist problemet i forholdet til havearbejdet. Sagen er nemlig, at dette arbejde (som de fleste andre arbejder i øvrigt) ikke passer til Anders' temperament, fordi det ikke rummer nogle udfordringer eller byder på nogen konstant afveksling. En hvilkensomhelst beskæftigelse, der strækker sig over bare lidt længere tid, mister interessen for Anders, fordi han mangler tålmodighed til at kunne værdsætte det regelmæssige, langtidsperspektivet i et projekt. *Utålmodigheden* er et grundtræk i Anders Ands psyke, og derfor er der heller ikke noget mærkværdigt i, at Anders sagtens kan undfange store planer for havens udseende, mens han helt mangler den påkrævede vedholdenhed til at føre planerne ud i livet.

Endnu et bevis på Anders Ands utålmodighed over for havearbejdet skal her lige nævnes, inden jeg går over til at beskæftige mig med den anden væsentlige faktor i Anders' forhold til haven, konkurrenceelementet. Det drejer sig om Anders' helt urealistiske indstilling til, hvor hurtigt det går, inden han kan se resultater af sit besvær (selv om han bor i den mest frugtbare del af Californien). Allerede i Barks' første Anders And-historie (WDC 31) viser dette træk sig, idet Anders efter at have sået en pose frø erklærer: »In a few days I'll have fresh vegetables«! Måske han virkelig selv tror på dette; det er ikke umuligt, at hans utålmodighed faktisk helt har fået drømmene til at tage magten fra hans sunde fornuft. I hvert fald møder man nøjagtig den samme verdensfjerne forestilling om, hvad man med rimelighed kan forvente af havearbejdets udbytte, i indledningen til historien om jordmusene. »Her i æbletræets skygge - vil til sommer jeg mig hygge!« rimer Anders, idet han planter et ganske lille æbletræ med et par enkelte sideskud. Igen er det vist hans utålmodighed, der driver gæk med ham, så luftkasteller og virkelighed blandes sammen.

Mit sidste eksempel på Anders' mangel på tålmodighed stammer fra WDC 214, AA 24/59, hvor Anders beslutter sig til selv at dyrke blomster, så han på den måde kan lære alt om dem. »Jeg tager ind til byen og køber nogle blomsterfrø!« tænker han og vandrer målbevidst afsted. Men ikke så snart er han kommet til et gartneri (2 billeder senere), før hans ønske om at se hurtige resultater får ham til at renoncere på sin nyligt trufne beslutning: »Næh se - her kan jeg købe små frøplanter, det er nemmere for mig end at så frøene«. Og som man kan tænke sig, viser det sig da også, at Anders' hastværk har gjort, at han kun får et overfladisk kendskab til blomsterne. De små planter, han giver ungerne med besked om at plante dem ud, er således ikke morgenfruer, som han ellers med overlegen kendermine påstår, men derimod løvemund. Og hvad der er vigtigere, hans tro på med ét slag at være blevet ekspert på blomsterområdet er lige ved at blive skæbnesvangert for ham, idet den spærrer for en realistisk vurdering af, hvad hans øjne fortæller ham; han er på nippet til at blive ædt af en af sine egne planter. Anders må (endnu en gang) erfare, at en hastigt sammenskrabet viden ikke kan gøre det ud for en møjsommeligt indhøstet erfaring. Eller med andre ord: kun ved hjælp af en vis portion tålmodighed lader det sig gøre at opnå egentlige og ikke blot tilsyneladende resultater.

Det andet vigtige element i Anders Ands personlighed, konkurrencementaliteten, der lige blev antydet i fortællingen om, hvordan Anders ville gøre sin have til byens smukkeste, viser sig også i den netop behandlede historie. Heri fremgår det nemlig på et ret tidligt tidspunukt, at én af bevæggrundene til, at Anders overhovedet har kastet sig over blomsterdyrkningen med en så tilsyneladende voldsom ildhu, er, at han er blevet medlem af en haveejer-klub, »som præmierer originale påfund«. Det er altså ikke bare for at udvide sin horisont eller for at få en nyttig hobby at gå op i, Anders er blevet havemand. Det er også udsigten til muligvis at få noget ud af det, at *vinde* noget, der dikterer hans entusiasme.

Denne såre materialistiske indstilling møder man igen i en anden historie om havearbejde, nemlig den, hvor Anders forgæves forsøger at få sit æbletræ til at bære frugt og i stedet må se Fætter Højbens træ bugne af æbler (WDC 205, AA 18/58). Denne fortælling starter ellers med, at Anders med en tilsyneladende oprigtig haveejerglæde betragter sit æbletræ hengivent: »Se, hvor fint mit æbletræ blomstrer i år!«, siger han til en af ungerne. Men allerede på næste billede er den rene og ublandede naturglæde afløst af en betydelig mindre idealistisk indstilling: »Måske kan jeg få det til at bære de kæmpe-æbler, der altid får første præmie!«, lyder det nu, og lidt længere henne i historien opdager man, at tanken om at vinde i konkurrencen er blevet en hel besættelse hos Anders: »Nu har jeg ofret over 400 kr. på det æbletræ! Men det er helt i orden, bare jeg får første præmie for mine æbler!« Resten af historien beretter så om Anders' anstrengelser for at få noget ud af træet og om disse anstrengelsers negative resultat.

Alene det forhold, at Anders ihærdigt fortsætter med at pleje træet hele sommeren, synes at modsige teorien om utålmodighed som en konstituerende faktor i Anders' psyke. Men hvis man ser lidt nærmere på forløbet af æbletræsfortællingen, vil man opdage, at der ikke behøver at være tale om nogen modsigelse, og desuden vil man se, at det faktisk ikke var helt korrekt, når det ovenfor blev nævnt, at det var udsigten til en gevinst, der styrede Anders' aktiviteter. Ganske vist fortsætter Anders troligt med at passe sit æbletræ hele sommeren. Men hans motiv til at blive ved ændrer karakter, da han finder ud af, at det er Højben, der bor inde ved siden af. Ved denne opdagelse sker der nemlig dét, at det fra at have været tanken om den materielle gevinst går over til at blive håbet om at kunne vinde over Højben i konkurrencen, der bliver den altdominerende faktor bag hans handlinger. Anders vil naturligvis stadig gerne vinde førstepræmien for sine æbler, men han bemærker, at han efterhånden aldrig eller kun sjældent formulerer denne tanke; i stedet er det hele tiden sammenligningen mellem hans egen og Højbens situation, der trænger sig frem. Umærkeligt mister æblerne deres centrale betydning i historien, og i stedet overtages deres plads af Anders' indædte konkurreren med Højben. Det er ikke længere så meget dét at *vinde noget* som dét at *vinde over nogen,* der bliver målet for Anders. Og det er da også i dette forhold, man skal finde løsningen på den ovenfor omtalte tilsyneladende modsigelse.

Sagen er nemlig den, at kun konkurrencen, *kampen* mod en jævnbyrdig eller overlegen modstander, kan holde Anders' interesse fangen for et længere styk-

ke tid. Udsigten til en gevinst kan godt sætte Anders i gang med et projekt; men kun hvis projektet udvikler sig til en kappestrid med en modstander, er der en chance for, at han også fortsætter med at gå op i projektet. Præmien alene er ikke nok som drivkraft for en større indsats. I historien med jordmusene er det da også helt klart, at det er *krigen* mod jordmusene og senere mod andre af naturens repræsentanter, der får Anders til at nægte at give op. Hvis han kun havde haft det helt abstrakte mål: at gøre sin have til en skyggefuld park, kan man let forestille sig, hvordan det uspændende og trivielle pasningsarbejde hurtigt ville have fået bugt med hans entusiasme. Nu derimod, hvor han får en helt konkret fjende at kæmpe imod, er det muligt for Anders at overvinde sin utålmodighed og gå op i krigen med liv og sjæl.

Konkurrencementaliteten er en mere fremherskende faktor i Anders' psyke end manglen på udholdenhed; men også udsigten til at vinde over noget eller nogen kan trods alt kun for en vis periode overskygge Anders' utålmodighed. Når kampen er forbi, har selve det forhold, som striden drejede sig om, ikke længere nogen særlig tillokkelse, hvad enten Anders gik ud af kampen som sejrherre eller som taber. For når der ikke mere er nogen ydre fjende at prøve kræfter med, bliver dét, der kom ud af kappestriden, snart lige så velkendt og dermed lige så lidt tillokkende som ethvert andet fænomen.

Ovenstående korte gennemgang af Anders Ands forhold til havearbejdet har peget på utålmodigheden og konkurrencementaliteten som to grundlæggende faktorer i Anders' personlighed. Når jeg bliver nødt til at skrive »peget på« i stedet for »dokumenteret« skyldes det, at undersøgelsen inddrager for få historier til at det er muligt at sige noget virkelig underbygget om Anders' person. Og desuden har jeg kun koncentreret mig om et par af elementerne i Anders' psyke. Man kunne sagtens fremhæve flere, f.eks. hans evne til at komme igen, hver gang han er blevet slået ud, som er et af de mest gennemgående træk i Anders Andhistorierne. Det er da også dette forhold, Dan Turell har fremhævet i sin udmærkede analyse af Anders i artiklen »Hver tirsdag«, hvor han ser Anders And som den utrættelige og uovervindelige hverdagshelt - altid klar til et nyt forsøg, lige meget hvor galt det gik sidste gang og gangen før det.

Denne utrættelighed er ikke nogen modsætning til den ovenfor nævnte utålmodighed, tværtimod er utålmodigheden en del af forklaringen på, hvorfor det så sjældent går godt for Anders, *på trods af* hans utrættelige kommen igen. Anders mangler jo nemlig evnen til virkelig at sætte sig ind i noget, hvis det kræver blot en lidt større samlet arbejdsindsats. Og det er ofte fordi han ikke har sat sig godt nok ind i de ting, han giver sig i lag med, eller fordi de ikke er spændende nok til at holde hans interesse fangen, at han lider nederlag.

Hans ønske om at vinde over nogen eller at opnå et eller andet, f.eks. at bevise at han kan magte en opgave, får ham til gang på gang at kaste sig ud i diverse halsbrækkende projekter. Og gang på gang gør han det uden egentlig at have *den* nødvendige baggrundsviden om projektet, der kunne give det en chance for at lykkes. Anders er således uhjælpeligt fanget i spændingsfeltet mellem på den ene side hans lyst til at bevise et eller andet over for en eller anden, og på den anden side hans mangel på vedholdenhed, der gør det svært for ham at skaffe sig hjælpemidlerne til at opnå den ønskede sejr. Men det er naturligvis denne splittelse mellem de forskellige motiver og drivkræfter, der gør Anders And til en spændende figur, og som giver ham større dybde og flere dimensioner end de fleste andre tegneseriefigurer besidder.

ANDERS AND
Fortvivlet haveejers fortrædeligheder
Den ene halvdel af mit liv går med at sprøjte mine planter mod lus -
- den anden halvdel går med at slå kålsværmere ihjel -
- og den tredje halvdel med at luge ukrudt væk!

msektionen • Film
msektionen • Film
msektionen • Film
msektionen • Film
msektionen • Film
msektionen • Film
msektionen • Film
msektionen • Film
msektionen • Film
msektionen • Film
msektionen • Film
msektionen • Film

Ligene hober sig op i Deckard's spor i hans jagt på de undslupne replicanter

Harrison Ford i rollen som år 2020's Sam Spade, Rick Deckard.

Rick Deckard's spinner stiger op over trafikproblemerne i fremtidens storby

BLADE RUNNER

En af efterårets hovedattraktioner bliver uden tvivl »Blade Runner« - en heldig sammenblanding af science fiction, detektivdrama og futuristisk design.

Af Steen Blendstrup

Androide vs. Replicant

»Blade Runner« er baseret på den prisbelønnede science fiction forfatter Philip K. Dick's »Drømmer androider om elektriske får«, og den er instrueret af Ridley Scott, hvis sidste film, »Alien«, fik blodet til at fryse til is i årerne på biografgængere verden over. Sammenblandingen af de to personligheder var dog ikke helt uden problemer. Dick mente først, at manuskriptet havde ødelagt og forfladiget hans idé, og Scott udtalte, at det aldrig var lykkedes ham at blive færdig med Dick's bog. Efter at manuskriptet blev skrevet om af David O. Peoples, blev striden dog bilagt, og Dick erklærede sig tilfreds - hvorvidt Scott har fået læst bogen færdig, forlyder der imidlertid ikke noget om.

David Peoples må i øvrigt også krediteres for at have opfundet det nye ord for androider, der bruges i filmen: Replicants. Det må nærmest oversættes med »efterligninger«. De er ikke robotter, men væsener af kød og blod - blot uden følelser. Det er det, der er problemet for detektiven Rick Deckard, spillet af Harrison (Han Solo) Ford, at han skal finde fem undslupne replicanter, der bogstavelig talt ikke kan skelnes fra mennesker. Menneske eller replicant - forskellen kan betyde døden. Ligesom i »Alien« har Scott stillet sin helt over for en fjende, der ikke kan ses . . .

Retro Deco

Ridley Scott havde under produktionen af »Alien« gode erfaringer med samarbejdet med kunstnerne Ron (Conan) Cobb og H.R. Giger, der stod for designet af rumskibet og monsteret. Da han gik i gang med »Blade Runner«, skaffede han sig derfor straks hjælp fra den berømte futuristiske designer Syd Mead til at formgive filmens køretøjer. Som Syd Mead's ideer udviklede sig, blev Scott stadig mere fascineret af hans arbejde, og til sidst kom han til at stå for hele designarbejdet, og han udarbejdede en mere eller mindre komplet plan for et fremtidssamfund. I fællesskab nåede Scott og Mead frem til en stil, som de kaldte »Retro-deco«. Filosofien bag »Retro-deco« er, at ressorucemangel og økonomisk krise vil tvinge verden anno 2020 ind i et genbrugssystem. Gamle huse vil ikke blive revet ned, men ombygget, eller rettere sagt, bygget ovenpå. I filmens gadebillede vil man således kunne genfinde mange ting fra vor tid, blot med flere lag »moderniseringer« ovenpå. Selv Harrison Ford's køretøj, en »spinner«, der godt nok er baseret på et andet princip end vor tids biler, er en ældre, ombygget model. Hans lejlighed er et rod af forskellige stilarter klasket oven på og ind imellem hinanden.

Dermed adskiller »Blade Runner« sig ikke så lidt fra det arbejde, Syd Mead mest er kendt for. Hans gigantiske højhuse af stål og beton og biler der skinner af chrom, som vi kender dem f.eks. fra hans kunstbog »Sentinel«, er bestemt ikke »Retro-deco«, men mere i stil med »Star Wars« overdådighed.

»Jeg blev nødt til at ændre min normale filosofi og være mere realistisk - ikke så strømlinet. Som industriel designer skal man få produktet til at se upåklageligt forførende ud, så folk straks løber hen og køber det. Ridley Scott ville netop *ikke* have en futuristisk film, hvor maskinerne blev stjernen. Baggrundene skulle vise en fremtidig teknologi, der virkede dagligdags og funktionel«, forklarede Syd Mead. Alligevel blev hans design en dyr fornøjelse. Bortset fra at hans dagløn på 1500 $ fik de involverede fagforbund til at se rødt, så insisterede han på, at køretøjerne blev udført med samme præcision som ved fremstillingen af egentlige prototyper i industrien. »»Blade Runner« gav mig en chance for at arbejde med tredimensionale, bevægelige køretøjer, og jeg kunne komme til at give dem liv på en helt anden måde«, siger Mead entusiastisk. Det var med en vis bedrøvelse, han måtte se sine vidunderlige maskiner blive kørt bort som skrot, da filmen var færdig. Til gengæld tyder meget på, at nye opgaver venter Syd Mead inden for science fiction filmen.

De flotte special effects omkring Mead's »spinners« og de øvrige tekniske vidundere forestås af Douglas Trumbull, der blev nomineret til en Oscar for effekterne i »Nærkontakt«. Han har i øvrigt arbejdet sammen med Mead tidligere på filmen »Star Trek, the Motion Picture«, som det danske publikum stadig har til gode.

»Blade Runner - the Comicbook«

Pudsigt nok beskriver Ridley Scott selv filmen som en tegneserie for voksne - fuld af handling, farverige personer, højt tempo, stærke farver og fantasifulde linier. Det kan nemlig i parentes bemærkes, at tegneserier igen dukker op efter produktionen. Som en del af Hollywood's ubønhørlige markedsføring er der naturligvis lavet en tegneserieversion af »Blade Runner«. Den er tegnet af Al Williamson, der også stod for tegneserien over »Emperiet slår igen«, og hans arbejde ligger da heldigvis i den bedre ende af filmadaptationerne.

Menneskejagt år 2020

På baggrund af Syd Mead's fremtidsstorby, der egentlig ikke skulle være nærmere placeret, men som udviklede sig til Los Angeles, hvilket den opmærksomme tilskuer vil kunne se, tager Ridley Scott os ind i fremtiden, hvor ét minut på parkometeret koster tre dollars, og at fuske med apparatet koster livet! - I en kiosk med inflationsramte ugeblade (12 $!) kan man i øvrigt blandt overskrifterne finde en for en artikel om »Illegal Aliens« af R. Scott!

I 2020 er den amerikanske storby blevet gennemsyret af orientalsk indflydelse, og den Chinatown-lignende stemning gør det måske lidt lettere at acceptere Harrison Ford som detektiv à la Sam Spade/-Philip Marlowe. »Filmens handling er lagt 40 år ud i fremtiden, men i stilen hører den til for 40 år siden«, siger Scott.

Med livet som indsats og kun med en »Voight-Kampff indikator« til at afsløre replicanterne støver Ford sig frem til dem. Det ene øjeblik databehandler han sine oplysninger, det næste lader han sin »spinner« stige til vejrs for at jage replicanterne i byens øvre lag, det næste igen udfører han halsbrækkende akrobatik på en husmur højt over jorden på flugt fra en fjende.

I denne hæsblæsende menneskejagt med sin imponerende visuelle fantasi besvarer Ridley Scott Philip K. Dick's spørgsmål: drømmer androider (undskyld replicanter) om elektriskke får? . . .

Philip K. Dick R.I.P.

Philip K. Dick døde den anden marts i år uden at have set den endelige version af »Blade Runner«. Alligevel kan man ikke lade være at se filmen som et passende monument over hans lange og betydningsfulde forfatterskab. Der synes at være en vis poetisk retfærdighed i, at Dick således posthumt kommer til orde i det populære medium, og især i, at filmen alligevel er trofast over for hans visioner.

TERRY GILLIAM - om Python-Animation og hvad der siden hændte

af Steen Blendstrup
Foto: Torben S. Jensen.

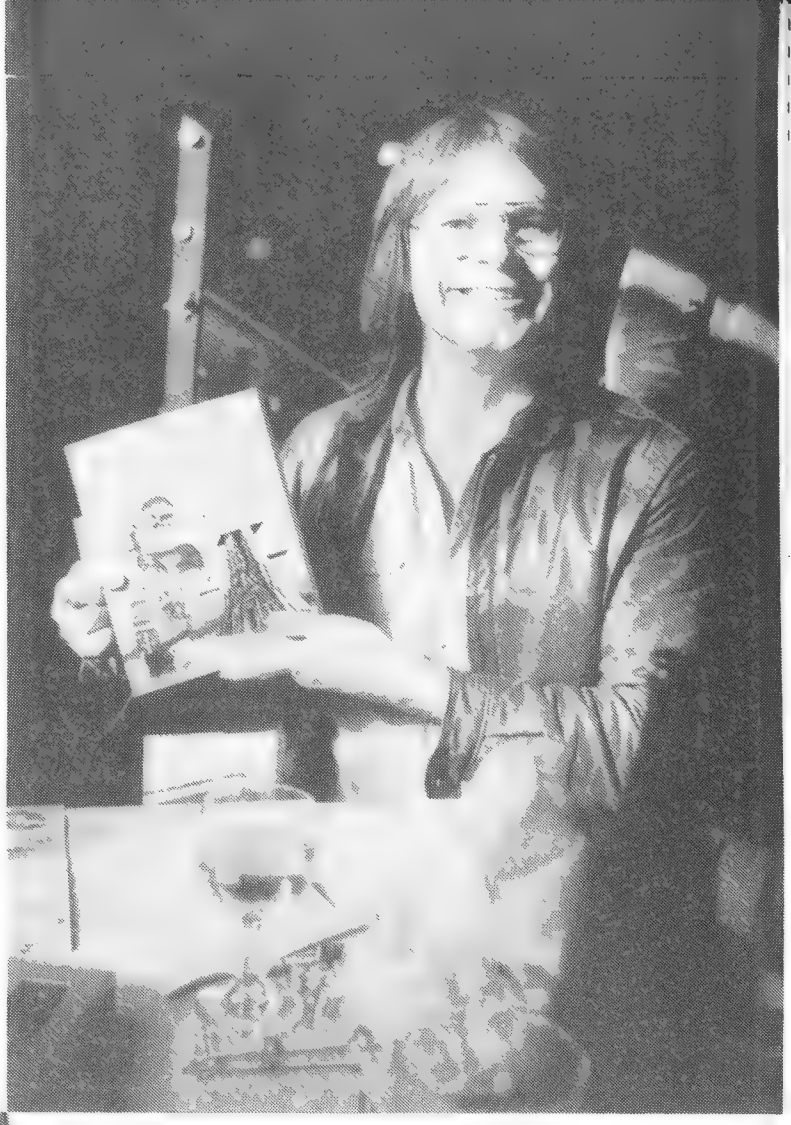

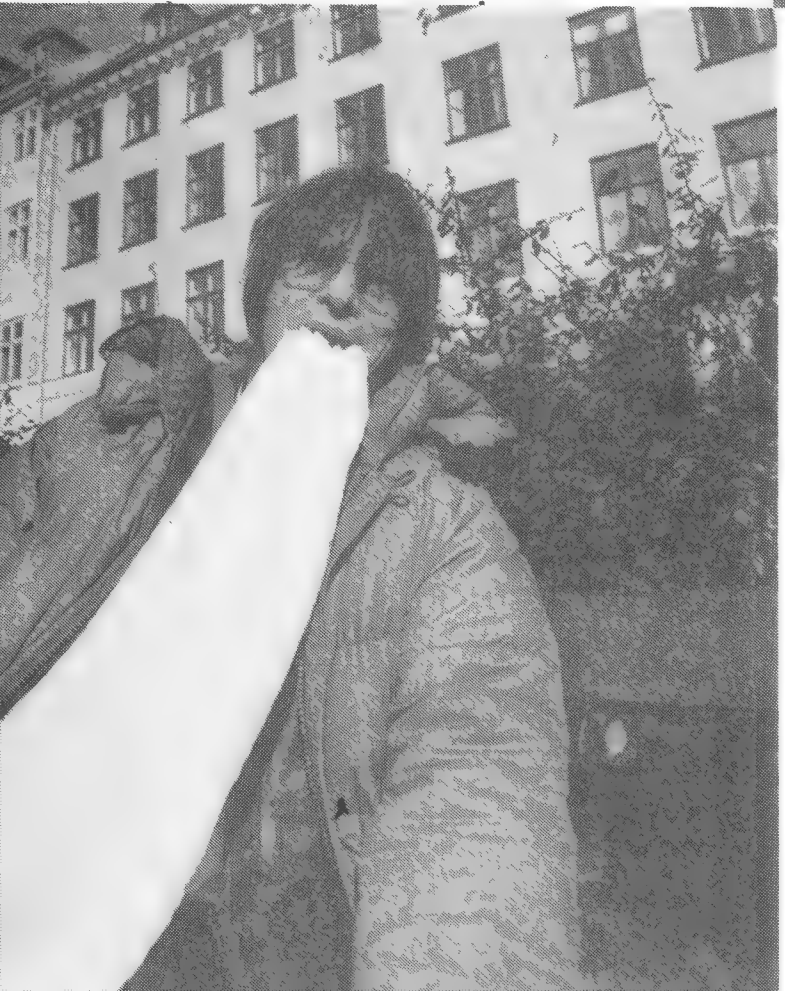

At være Terry Gilliam på besøg i København er et hårdt job. Til ære for TV løb han op på toppen af Rundetårn for at få en lagkage i hovedet, og til ære for Kulørte Sider åd han en halv køkkenrulle - og så gav han selvfølgelig også et interview!

Terry Gilliam og KS's stjernereporter fordybet i en komplet irrelevant diskussion.

Vi fandt det naturligt at tage udgangspunkt i Gilliam's berømte Monty Python-animation. »Jeg tror, at tegnefilmene hjalp med til at slå Monty Python's Flying Circus fast, fordi de gav vores show en identitet som ingen andre shows havde. Det så bare anderledes ud, dette mærkelige, der kom ud af TV, en slags stream-of-conciousnes, hvor det ene flød ind i det andet. På det punkt var jeg i en meget rar situation. De andre var kun forfattere og skuespillere og måtte slås for deres materiale. Det blev jeg aldrig nødt til, fordi ingen andre kunne gøre det, jeg gjorde. Så jeg skrev, hvad jeg ville, og lavede alle tegningerne og alle lydeffekterne - alt. Den dag vi så skulle optage vores show, dukkede jeg bare op med en rulle film under armen og sagde: værsgo - og ingen vidste, hvad jeg havde lavet. Vi satte det bare ind, og for det meste gik det godt«.

Siden er Gilliam såmænd gået videre i sine film med samme indfaldsvinkel. »Jeg ser hverken mig selv som manuskriptforfatter eller instruktør. Jeg er den, der gør det hele - ligesom en maler, hvor man har en idé og så udfører alt arbejdet, indtil billedet er færdigt. Jeg gør, hvad der er nødvendigt, og hvis det inkluderer instruktion, ok - så er jeg instruktør. - Det giver mig fuldstændig kontrol over filmene!

Det var nok det, der var ideen bag Monty Python; at vi, som stort set var forfattere, ville bestemme over vores ideer, helt til de nåede publikum. Hvis man får en idé og giver den videre til andre, der så ødelægger den, fordi de ikke forstår den, så bliver man sur. - Det ville vi undgå«.

Derfor har Terry Gilliam altid så vidt muligt bevaret kontrollen med sine film, og det har givet ham mulighed for at dyrke sin fascination med fortiden. »Når jeg laver en periodefilm, prøver jeg at gøre det lige så seriøst, som f.eks. Visconti ville lave en periodefilm. Vi bruger lige så lang tid på research, men det lægger de fleste ikke mærke til, fordi de tænker, det er »bare« en komedie.

Det er måske rigtigt, at vi er lidt mere frie over for materialet, men atmosfæren er rigtig. Tag f.eks. »Jabbervocky«, hvor jeg først læste en masse, men så smed det hele til side, da vi skulle igang, og gjorde, hvad der faldt naturligt. Et sted lod vi dem gå rundt med bærestole, fordi det virkede rigtigt, selv om jeg faktisk ikke vidste, om de fandtes i Middelalderen. Først bagefter fandt jeg et billede af dronning Elizabeth i en bærestol fuldstændig mage til. Sådan noget skete bare hele tiden i »Jabberwocky« - og så kostede den endda kun en halv million!«

Gilliam's nyeste udspil »Time Bandits« har kostet 5 mill. dollars, men de fleste mennesker tvivler slet ikke på ham, hvis han lyver og siger 20 mill. Det har imidlertid heller ikke været nemt, for Gilliam har igen dyrket periodekorrekthed og fantastiske verdner. »I modsætning til »Life of Brian«, hvor vi kun havde en periode og kunne genbruge kulisser og kostumer, er der 62 forskellige perioder i »Time Bandits« med hver sit sæt af kostumer og rekvisitter. De færreste værdsætter, hvor dyrt *dét* skulle have været. Men vi klarede det!

Faktisk kedede nutidsscenerne mig en smule. Da vi først kom til de fantastiske steder og prøvede at genskabe perioder, blev det interessant. Sean Connery's scener i det gamle Mykene f.eks. er dejlige. De er ikke morsomme, de er bare vældig gode. Det er det eventyrlige i tingene jeg kan lide. Jeg kan lide at skabe disse mærkelige verdener.

Hvis folk kommer for at se en Monty Python-komedie, kan de godt blive skuffet over »Time Bandits«, fordi den ikke er *så* morsom. Hvis de forventer fantastiske eventyr, ting fra fantasiens verden, så kan det være, at de vil synes om den«. - Så meget (og godt) om »Time Bandits«.

Her i sommer er Terry Gilliam atter sammen med Python-teamet i en ny film, hvor han bl.a. skal lave animationen, selv om det er så længe siden, han sidst gjorde det, at han skal træne sig op igen. Terry Jones er instruktør for Python'erne denne gang, et job som Gilliam karakteriserer som »at koste rundt med folk og få dem til at gøre ubehagelige ting. Det er ikke særlig morsomt, da vi som gruppe ved præcis, hvad vi vil«. I foråret '83 regner han så med at gå i gang med en ny film på egen hånd, og vi fik ham (næsten) uden opfordring til at give et kort prevue på den:

»Den minder egentlig om en Kafka-komedie. Den er meget mærkelig - om et mareridt. Den handler om en mand, der arbejder i et bureaukrati. Han udfører de små opgaver, han skal, men lægger ikke mærke til, hvad de drejer sig om, fordi han lever i en fantasiverden derhjemme. Det er det, hans liv i virkeligheden drejer sig om. Han går bare på arbejde fra 9 til 5. Det, der til sidst sker, er, at ministeriet, den organisation han tilhører, ødelægger ham - eller prøver på det. Han bliver nemlig sindssyg og det er en happy ending. Det er stort set så morsom, den historie nu bliver!«

SWIATEK'S FILMSERVICE

(WORLDWIDE of course!)

KAMPEN OM ILDEN

(Quest for Fire«). Det er sjældent at en film overlever så drastiske omvæltninger, som »Kampen om ilden« har været udsat for. Filmen blev oprindelig sat igang med støtte fra Columbia, men et regimeskift i dets top sendte filmen ud i kulden. Herefter tog producenten Michael Gruskoff filmen med over til Fox, og det lykkedes ham at få dem til at sætte penge i projektet - hvilket i sig selv er lidt af en sensation. Det er yderst sjældent, at Hollywood sætter penge i en europæisk produktion, og endnu sjældnere, når det drejer sig om filmatiseringen af en ikke-engelsk-sproget roman (den er fransk) fra 1910. Fox har faktisk satset 12 millioner $ på filmen. Men her var problemerne ikke slut. Det startede oprindelig som en engelsk-amerikansk co-production, men undervejs blev det p.gr. af en strejke på Island til et canadisk-fransk samarbejde. Er de forvirret? Ikke mere end de vil være, når resultatet af det hele er, at filmen som følge af hele denne »Quest for a Film« er blevet udstyret med ikke mindre end 5 producenter og én executive producer - manden, der er filmens egentlige producent, Michael Gruskoff.

Reaktionen på filmen har været blandet, ligefra »skal ses« til »fuldstændig værdiløs«. Det er under alle omstændigheder et utroligt ambitiøst projekt, M. Gruskoff og instruktøren Jean Jacques Arnaud har forsøgt at stable på benene.

Det er deres hensigt at vise, hvordan vores forfædre levede for 80.000 år siden, på godt og ondt. Dette er sket ved at filmatisere J.H. Rosny Sr's 70 år gamle roman »La Guerre du Feu«. Filmen beretter om fire »mennesker«s opgave; at generhverve deres tabte livsnødvendighed, nemlig *ilden*.

J.J. Arnaud har forsøgt på at gøre filmen så realistisk som mulig, ved at filme i en dokumentarfilmagtig tradition. Indeni denne »dokumentarfilm« har Arnaud lagt en dramatisk spændingshistorie krydret med lidt romantik. Hovedrollerne spilles i denne film bestemt af Michele Burke og hendes 30 mand store make-up team, (det største make-up opbud siden »Abernes Planet«). Michele Burke alene brugte 1 år med research, og make-up-folkene brugte før optagelserne ca. 3 timer på hver mand. Der skulle ikke være de store oversættelsesproblemer på filmen, da filmens sprog er »opfundet« af forfatteren Anthony Burgess til lejligheden. Det er baseret på antikke sprog-stammer. Desmond Morris har også været knyttet til filmen. Han har udviklet filmens kropssprog . . .

Arnaud har med filmen villet vise os, at vores forfædre var voldsomme og aggressive, og at det var ilden, der var drivkraften for civilisationen. Samtidig er det også et budskab om, at opgaver kun løses ved hjælp af fælles indsats, samarbejde og kærlighed - gældende endnu mere dengang end nu. Endelig er filmen Arnauds opgør med de tidligere pladder-romantiske film, der tidligere er kommet ud: »Kæmpeøglernes Kamp/-One Million Years BC« og »Den første Sten/Caveman«.

Jean Jacques Annaud's Jagten på ild.

DRAGONSLAYER

Der er et skridt på ca 78.500 år og en fantasiverden til forskel mellem »Kampen om ilden« og »Dragonslayer«. Det er en simpel historie om jordens sidste troldmand, hans unge elev, elevens udkårne og den snu konge, der står i ledtog med det onde - jordens sidste drage. Altså: en kamp mellem godt og ondt! Det er også historien om, hvordan det lykkedes instruktøren Matthew Robbins og hans stab af spec. effects folk, under ledelse af Dennis Muren, Brian Johnson og Phil Tippett at lave en drage, der virker.

På trods af at filmen teknisk virker, at den har gode skuespilkræfter (bl.a. Ralph Richardson), og at den er i familie med film som »Conan«, »Excalibur« og Tolkien, har kritikerne givet den en meget blandet modtagelse, og filmen blev bestemt ikke den succes i USA, Walt Disney Prod. og Paramount havde håbet, men jeg ser dog stadigvæk frem til den.

Det faktum, at drager ikke blev det store tilløbsstykke, Peter Yates havde håbet på, har fået ham til at fjerne dragen ikke alene fra titlen i sin nye film »The Dragons of Krull«, men også fra filmen. I stedet bliver det en kæmpeedderkop, der terroriserer filmen (et godt prøvet middel). Og filmen kommer til at bære det meget sigende navn »Krull«.

Nyt udspil fra Disney-studierne i samarbejde med Paramount, Eventyrfilmen, Dragonslayer.

Spielberg's nyeste ekstravagance - ET, som kommer herhjemme ved juletid

SPIELBERG RIDER IGEN ET (ExtraTerrestial)

Steven Spielberg vil atter komme til at præge biografrepertoiret til efteråret, dels med ET, som han har instrueret, og dels med POLTERGEIST, som han er producent på.

ET skulle oprindelig have været instrueret af Rick Baker og »kun« have haft Spielberg som producent, desuden skulle manuskriptet have været lavet af John Sayles, og endelig skulle filmen have handlet om onde aliens og hedde »Night Skies«. Istedet kommer filmen nu til at hedde og handle om noget helt andet. Efter en række problemer (se KS 41) har Spielberg overtaget næsten hele filmen. Instruktøren hedder nu Spielberg, manuskriptet til filmen er nu skrevet af Melissa Mathieson efter idé af bl.a. Steven Spielberg. Den fremmede udefra er nu en lille fortabt sjæl, der skal skynde sig, hvis han vil redde livet, for både mennesker og moder natur er farlige bekendtskaber. Det er blevet en film om venskab, hvilket egentlig ikke kan undre nogen, når man nu husker at det var Melissa Mathison, der lavede manuskriptet til »Den sorte hingst«. ET bliver efterladt på jorden og flakker en aften ind på den gård, hvor den 10 årige Elliot bor. Der udvikler sig et nært venskab mellem Elliot og ET, hvor Elliot må beskytte og hjælpe ET. Elliot bliver spillet af Henry Thomas.

Musikken leveres af John Williams og Carlog Ramballi står for make-up'en.

Filmen kan ikke undgå at lede tankerne hen på »Nærkontakt . . .«, men Spielberg påstår selv at den adskiller sig fra »Nærkontakt«, både i stil og instruktion. Han betegner den som sin mest personlige film, og den film der står ham nærmest (dog skynder han sig at tilføje, »måske med undtagelse af »Nærkontakt«..).

»Jeg havde den idé«, sagde Spielberg: »at der skulle være en overlevende alien, og jeg ville bare vise ham vandrende rundt, alene og bange. Det jeg egentlig ønskede, var at lave en film om den lille fyr, der lades alene tilbage«. Universal har med sædvanlig sans for det praktiske tilføjet: Det er ikke en børnefilm. Det er en film om børn.

Indtil nu har Spielberg sjældent skuffet, så der er sandsynligvis noget at se frem til.

SWAMPTHING

Berni Wrightsons vellykkede tegneserie er ved at blive omdannet til en lav-budget-film (3 mill $) under Wes Craven og Michael Uslans (+ Ben Melniker) ledelse. Det største arbejde er dog blevet tildelt make-up-manden William Manns, der for ingen penge skal skabe Swampthing og dennes monster-modstander Arcane. Sidstnævnte har i Manns version ændret sig fra en varulv til en rodet, men vellykket, blanding af ulv, bjørn og reptil. Da Michael Usland selv har en fortid indenfor tegneseriebranchen, nemlig forfatter og redaktør på DC - og på et tidspunkt arbejdede med »Swampthing« - og da William Manns har svoret at ville være loyal over for Wrightsons humane og følelsestyngede monster, burde der være basis for en rimelig vellyukkket filmatisering på trods af besparelserne.

Wrightson selv er lidt fortørnet over, at han ikke på noget tidspunkt har været taget med på råd vedrørende filmatiseringen.

BATMAN

Mike Uslan og Ben Melniker har til Batman-filmen fået lidt flere penge at rutte med, nemlig 15 mill. $. De har ansat Tom Mankiewicz til at lave manuskriptet. Der vil blive lagt vægt på en loyal holdning over for forlægget, og han er blevet bedt om at fjerne sig så langt fra tv-udgaverne som muligt. Det eneste der med sikkerhed kan siges om rollebesætningen, er, at Batman ligesom Superman vil blive spillet af en ukendt. Det er Batman, der skal spille hovedrollen og ikke omvendt. Det vil primært være Batmans oprindelse, drabet på hans forældre, der kommer i focus. Robin vil først blive draget ind sent i filmen.

THE WORKS

Lance Williams gider ikke tegne, men han har åbenbart heller ikke lyst til at bruge skuespillere. Hvad så - jo computere. Den første lange computer-»tegnefilm« er ved at blive produceret af forfatteren og instruktøren Lance Williams. At der er en chance for at projektet overlever, ligger i det faktum at Williams er direktør for »New York Tech«, der rummer en af de mest avancerede høj-grafik computere i verden.

Handlingen udspilles blandt robotter og nogle få videnskabsmænd i en efterkatastrofen-verden.

THE SECRET OF NIMH

Hvad ser ud som en Disneyfilm, hvad lyder som en Disneyfilm, men er ikke en Disney-film? En film lavet af eks-Disney-kunstnere. Don Bluth (prod.), Gary Goldman og John Pomeroy (instruktører) forlod Disney-studierne under arbejdet på »Mads og Mikkel« og har nu besluttet sig til at lave Robert O'Brien's roman »Mr. Frisby and the Rats of Nimh« til en tegnefilm. De har allerede vist deres evner, da de lavede den to minutter lange tegnefilmssekvens i »Xanadu«.

For hjemmefrontens vedkommende kan det nævnes, at »Pelle Haleløs« kommer op til efteråret, og at »Hokus pokus kosteskaft« (»Bed and Broomsticks«) får repremiere - så kan vi igen nyde den pragtfulde, animerede fodboldkamp..

FILM KLIP

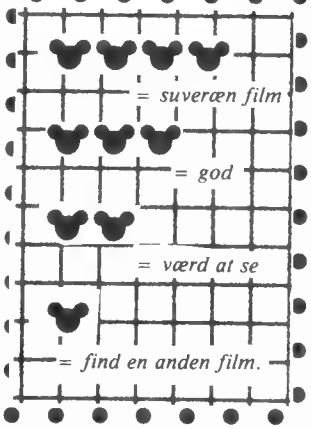

CREEPSHOW

George Romero (Inst) og Stephen King (manus) arbejder for tiden på at bringe 5 episoder, der er inspireret af EC-comics »Creepshow«, til live som film. Filmen har Richard Rubinstein som producent, og det bliver forøvrigt Stephen Kings skuespiller-debut. Skulle nogen have glemt det, er Stephen King forfatter til »Ondskabens hotel/Shining«, »Firestarter« og flere andre af de sidste par års mest vellykkede gysere.

POLTERGEIST

Manuskript Steven Spielberg. Drejebog Steven Spielberg m.fl. Producent Steven Spielberg. Instruktør Tobe Hooper. Hvordan mon det har været at være instruktør på den film. »Cinefantastique« har da også rejst spørgsmålet, om ikke også det havde været rimeligt at skrive »Ghost-director« på credit-listen til denne overnaturlige film. Rygterne siger, at Spielberg bestemt ikke har holdt sig tilbage. Så vi står måske overfor 80'ernes udgave af Hawks/Nyby-problematikken (Manden fra Mars/The Thing from Outer Space).

At vi bestemt kan vente os en spændende og voldsom film tvivler jeg ikke på, uanset hvem der er instruktør, for de kan begge deres håndværk. Skulle nogen have glemt det, så var det Tobe Hooper, der lavede »Motorsavsmassakren« (The Texas Chainsaw Massacre). Filmen der, selvom den er primitiv og ulækkker, blev næsten kultagtigt populær.

Denne gang er det en amerikansk hverdagsfamilie, der pludselig får deres hjem terroriseret af poltergeist, en slags larmende og grovkornede spøgelser, der vender op og ned på familiens hjem og næsten driver dem fra sans og samling. Man har bevidst undladt her-og-nu-volden til fordel for den mere udspekulerede.

Da det hele selvfølgelig skal være overbevisende har Spielberg ladet Richard Edlund (Stjernekrigen, Imperiet og Jagten . . .) og George Lucas' Industrial Light and Magic lave de optiske effekter. Special-Effects fans skulle kunne glæde sig, der skulle være over 100 scener med optiske effekter.

Spielberg behandler denne film med den samme form for alvor, som han lagde for dagen ved »Nærkontakt«, og MGM undlader da heller ikke at pege på, at filmen er fiktion, men at emnet har rødder i virkeligheden.

Værsågod: Spøgeri for 15 mill. $!

Poltergeist - nyt biograf bøøøh!

ANIMALYMPICS - JUNGLE OLYMPIADE

Dette er **ikke** en børnefilm, det er **ikke** et orgie i vold og bare bryster, det er **bare** god underholdning: Steven Lisberger's parodi på sport og ikke mindst amerikansk sportsjournalistik kan måske ikke måle sig med den klassiske animation, men bl.a. hans brug af computeranimation er en fin smagsprøve på, hvad der venter på dette felt.

Hvad »Animalympics« måtte savne i teknik, har den så til gengæld i ideer. Den formelig sprudler med hip til sport, TV, reklamer og film (den døende ishockeyspillers »I did it for Harry« blev i øvrigt oprindelig udtalt af en vis Reagan). Deltagernes navne er næsten uden undtagelse ordspil (enhver lighed med nulevende etc.) og ikke mindst en svensk exskiløbers accent er mindeværdig; filmen er nemlig ikke skamferet med dansk tale! -

- En sidste attraktion ved filmen er så at musikken er af Graham Gouldman fra »10CC«.

Steen Blendstrup

MAD MAX 2. Australien 1982. Instruktion: George Miller. Med Mel Gibson. Nordisk Film Udlejning.

Jeg har ikke set Max 1 - jeg lod mig i sine tider, da filmen dukkede op, fortælle at det var en bevidstløs omgang tju bang. Så har jeg til gengæld set fortsættelsen.

Og lad mig så starte et helt andet sted - I kender vel alle Hermann's tegneserie Jeremiah (på dansk fra IP)? Hvis ikke det er tilfældet, så kom igang. Det er en perle af en tegneserie, en anderledes Science Fiction fortælling fra en af seriegenrens mestre (og ham bag illustrationerne til Bernard Prince og Red Kelly). Jeremiah eventyrene foregår i en fremtid ikke så fjern, efter atomkrigen. Alt er omdannet til ødemark og alle er dyr der bekriger hinanden, med våben og redskaber fra vor tid. Alt set gennem hovederne på to 16-årige knægte, Jeremiah og hans følgesvend, børsten Kurdy. Der er foreløbig 3 album ude på dansk, men flere vil følge.

Imellemtiden - gå ind og se MAD MAX 2. Den er simpelthen en Jeremiah episode - man fristes næsten til tanken at Hermann både de har skrevet og instrueret filmen. Den er fortalt som en tegneserie - hurtigt, episodisk, uden for mange dikkedarer. Max, som drøner rundt på landevejene i sin superbil, med eneste mål i livet at skaffe benzin (før de andre) og ellers bare overleve, vikles - lettere ufrivilligt - ind i en nomadegruppes kamp for at overleve. Han tvinges til at udføre et job for dem - på kontrakt - men vikles så yderligere ind i deres kamp. Som klimaks får man en af de hektiske biljagter nogensinde set i panavision.

Fortællermæssigt er filmen grafisk (endnu et seriepræg), flot fotograferet, mange vinkler, mange klip - men store rene billeder, der tit virker overvældende.

Megen vold - ekstrem meget - men grafisk koordineret og strømlinet - li'som Hermann, og uden på noget tidspunkt at nå ud i »Splatter Movie«-effekterne, bare for effekternes skyld.

Fed underholdning? - så se Mad Max 2.

Og husk det nye Jeremiah album.

Torben S. Jensen

Tegneseriemarkedet

Af Hans Kristian Pedersen

GUTENBERGHUS

Sommertid er ikke serietid at dømme efter Gutenberghus' udgivelser. Vi skal helt tilbage til maj måned for at finde en nyhed. Det er til gengæld en spøjs sag af Julio Ribera. Dracurella hedder hun, vores heltinde, der på trods af familieskabet med den Onde Dronning og grev Dracula hellere vil være en almindelig hjemmegående husmor. Gennem hendes kamp for fast fyr og farve-tv møder vi både Frankenstein (og uhyret), Blåskæg, Dr. Jekyll/Mr. Hyde, den usynlige mand plus selvfølgelig de syv små dværge.

Først i slutningen af september kommer næste udspil. Det er til gengæld BLUEBERRY 14: »500.000 $ i guld« - den spændende fortsættelse til »Chihuahua Pearl«.

Fra Disney-afdelingen udgives en samling Carl Barksperler i ANDERS AND-album 16: »Anders And som fritidsdykker«. Senere genudsendes »Den store ONKEL JOAKIM«.

Jumbo-bøgerne kommer nu næsten hver måned, numrene 45, 46 og 47 har titlerne »Stålanden slår til«, »Anders And giver bolden op« og »Mickey holde dampen oppe«.

CARLSEN IF

DE 4 ESSER er endnu ikke afgået ved døden. Den meget Tintin-inspirerede serie har fået to nye titler: »Robinsons ø« og »Guldfeber«, henholdsvis nr. 10 og nr. 11. Enkelte andre serier har fået nye titler. Det er PYTHAGORAS 2: »Operation Næsehorn« og LARS & LUE 3: »Sjov i gaden med Lars & Lue«, og senere kommer BUDDY LONGWAY 11: »Hævnen« og HENRIK & HAGBART 13: »Den onde Ridder Diderik«.

DOONESBURY er udkommet som album. Denne amerikanske satire kendes i forvejen fra Kystbane Komix og behøver vel ikke nærmere præsentation. H.P. og GUISEPPE BERGMAN er et solo-album af italieneren Milo Manara, og i denne eventyr-serie vil man finde at Hugo Pratt spiller en ikke uvæsentlig rolle. Albummet er netop kommet på gaden.

I september præsenteres en ny serie med to album. Det er JOHN DIFOOL nr. 1: »Den sorte inkal« og nr. 2: »Den lysende inkal«.

INTERPRESSE

Kun Interpresse har tilsyneladende ikke holdt sommerferie. Strømmen af album er uformindsket, og der er flere nyheder imellem. Men først de mange serier, der må formodes at være velkendte i forvejen.

SJARLY 3: »Sjarly går amok« er en gammel serie af Franquin, JEREMIAH 3: »Farmen« af Hermann, FLIP & FLOP 17: »Havdrengene Flip & Flop«, BLÅFRAKKERNE 7 (nu med undertitlen BUTCH & CHESTER): »Hanekyllingen«, SPLINT & CO. 23: »Varsleren« af Fournier, IZNOGOOD 12: »Blandt fe og fæ«, AGENT 327 nr. 2: »Sagen om nattevagten« er den hollandske agentserie, SAMMY 12: »For mors skyld« og BULDER (og hans hund Mozart) »Rundt på jorden« er allerede udkommet.

I august kommer ISABELLE 4: »DET MAGISKE TEGN«, BUMMELUM 4: »Junglegalskab« og AUGUST JULIUS 4: »August Julius går i luften«. August er også måneden for VALHALLA, og det tredie udvidede album hedder faktisk »Odins væddemål«, selvom væddemålet var indgået både for hurtigt og forhastet. VAKSE VIGGO 13: »Balladen om Vakse Viggo«, der også kommer i august, er identisk med Trumf-serien nr. 22.

NYE serier er FUZZY, en rigtig fjolle-serie om en isbjørnelignende hund (eller hundelignende isbjørn), første album hedder »En Fuzzy på vejen er tegn på regn ...« - og en hel masse mere.

LILLE LASSE er også et nyt bekendtskab. Serien er lavet af Berck, som også tegner Sammy, og så ved vi, hvor det bærer henad. Første album er »Tante på rov«.

Hen på sensommeren og det begyndende efterår kommer UNDERGROUND 11 (for Crumps »Store Røv«-album endte hos RUNE-PRESS) er for en gangs skyld ikke Flipkompa'niet, som troligt har været med i hvertandet album, men albummet er godt nok af Gilbert Shelton. Titlen er »Lyde i mørket« og måske er der endda en grammofonplade med, så vi selv kan lytte med.

Desuden er på vej YOKO TSUNO 6: »Vampyren fra Rothenborg«, BASSERNE 3: »Systemet«, LUFTENS ØRNE 11: »Lejemorder på vingerne«, FLIP & FLOP 18: »Mikkel Mekanik« og BRUNHILDE 3 med de sidste striper med verdens grimmeste heks.

En af efterårets film hedder BLADE RUNNER - og selvfølgelig udsender IP tegneserieudgaven tegnet af specialisten Al Williamson. Blondies 50 års jubilæum fejres med et par års forsinkelse med et jubilæumsalbum BLONDIE 50 ÅR.

Og så er der flere nye serier på vej. PROFESSOR PICARO 1: »Mysteriet om Tachoplanten« er en hollandsk serie i Tintin-stil, og CORMAK 1: »Gudekvinden« er en ny fransk serie.

Der arbejdes allerede nu på det tyvende PRINS VALIANT-album med helt friske og bedre farver, og dette album skulle være klar ihvertfald inden jul sammen med en genudgivelse af det første album - ligeledes med nye farver. Og så pusles der også om det ny BLUEBERRY-album (nr. 20) og sidste bind om JENS LANGKNIV.

BRUGTE BLADE:

Disse 9 "kapitler" dækker stort set, hvad der er udkommet af tegneserier på dansk - bortset fra albums.
De første 8 kapitler dækker hvad vi normalt har på lager (bortset fra et par tusinde albums). Vi har været nødt til at forkorte, så hvis der er noget du ikke forstår - så ring.
God fornøjelse!

1 Walt Disney

Vi introducerer her den bedste prisguide og lagerliste over ANDERS AND & CO. til dato indeholdende CARL BARKS Index. Nummerangivelserne umiddelbart efter årgang dækker samtlige hæfter indeholdende Barks-historier i førstetryk i ANDERS AND & CO.

1949 (1):ca.1ooo,- (2):ca.8oo,- (3):ca.5oo,- (4):ca.4oo,- (5):ca.3oo,- (6-1o):ca. 2oo,-
195o (1-7,9,12):16o,- Andre:8o,-
1951 (1,2,4,8-12):12o,- Andre:6o,-
1952 (1-12):75,-
1953 (1-12):6o,-
1954 (1-12):4o,-
1955 (1-1o,12):32,- (11):16,-
1956 (1-3,7,9,11,13,15,17,19,21,23,25,26): 3o,- Andre:15,-
1957 (1-3,5-8,1o-13,15,16,18,19,22,23,25-27) 24,- Andre:12,-
1958 (1,2,8-12,16-23,25,26):2o,- Andre:1o,-
1959 (1-3,8-13,16,18-2o,22-24,3o-32,34,36, 43-45,48-52):18,- Andre:9,-
196o (1,2,4-6,8-1o,13,14,19-27,29,31,34,37-39,41,42,44,47-5o):16,- Andre:8,-
1961 (2-7,9-12,16-2o,23,25,28,3o,34,36,38-41 45-52):16,- Andre:8,-
1962 (1-3,7-9,11,12,15-23,26-31,38,41-43,47, 49,52):14,- Andre:7,-
1963 (1-7,9,11-15,17,19-23,25,27-3o,33-37, 39-43,46-49,51):14,- Andre:7,-
1964 (1,3,7,8,1o,13,18,21,29,31,35,4o,42,47, 48):12,- Andre:6,-
1965 (1,5,1o-12,18,19,25,27,29-32,37-39,42, 48,49,51):12,- Andre:6,-
1966 (1,3,4,1o,15-18,39-41,45-47):1o,- Andre 5,-
1967 (1):5o,- (2,3,6-9,13-15,,8-22,25,27-29, 38,39,43-45,47):1o,- Andre:5,-
1968 (2-4,8,9,12-14,18-2o,34):8,- Andre:4,-

Igvrigt er der Barks-historier i ANDERS AND & CO. 1972 (12,4o-42,45-47) 1973 (4,19,2o) 1974 (4-6,1o-13,28,41,42,46-49) 1975 (7-1o, 16-19,34,36,4o,42,45,48,51) 1976 (2,4-7,9,12 16,18,21,29-31,34-38,41,44,45-47,48,5o-53) 1977 (2,7,1o,12,14-2o,22,3o,41,45,47-5o) 1978 (2-5) 1979 (6-9) 198o (48,51)Pr.stk.6,-

WALT DISNEY's SOLOHÆFTER

(1)Mickey & Bønnest.:1oo,- (2)De tre små grise:1oo,- (3)Ferieparade:1oo,- (4)M.M. & Torsdag:9o,- (5)Peter Pan:1oo,- (6)Juleparade:2oo,- (7)A.A. & Peter Pan:7o,- (8)Snedige Onkel Joakim:1oo,- (9)Peter Pan & Kpt.Klo: 7o,- (1o)Lille Hiawatha:7o,- (11)Sherif Fedtmule:25,- (12)Lille stygge U1v:25,- (13)Ferieparade:35,- (14)Lejrturen:1oo,- (15)M.M. og den fortryllede bil:25,- (16)Den gyldne hjelm:1oo,- (17)M.M.og den myst.farm:25,- (18)Juleparade:25,- (19)Jul i Pengeløse:1oo,- (2o)M.M. besøger Torsdag:25,- (21)A.A. Søslangen:5o,- (22)Joakims penge i fare:1oo,- (23)Pluto er dagens helt:15,- (24)Ballade med Sorteper:15,- (25)Ferieparade:15,- (26)R.R.&R. på farten:15,- (27)A.A. i Honolulu:25,- (28)M.M. & den ensomme ridder:25,- (29)Den gale professor:1oo,- (3o)Juleparade: 2o,- (31)A.A. og juletræerne:2o,- (32)Lady og Vagabonden:2o,- (33)Lille stygge U1v & far:2o,- (34)Chip og Chap:2o,-

B-HÆFTER

(11B 195o)Askepot:1oo,- (8B 1951)Snehvide: 15o,- (11B 1951)Alice i Eventyrland:1oo,- (2B 1952)A.A. på Grønland:2oo,- (5B 1952) Bambi:5o,- (9B 1952)Fotoalbum:7o,- (11B1953) Juleparade:4o,-

WALT DISNEY PRÆSENTERER

1963 (1)Månepiloten:1o,- (2)Skattegen:2o,- (3)Ulvehunden Nikki:3o,- (4)Kpt.Grants børn:2o,-
1964 (5)Pinocchio:5o,- (6)Spejder Fedtmule: 5o,- (7)A.A. og hjulet:5o,- (8)Pluto i Cirkus:4o,- (9)Sværdet istenen:3o,-
1965 (1o)M.M. og Robin Hood:5o,- (11)Mary Poppins:25,- (12)Natten uden måne:2o,- (13)Lobo:1o,- (14)Peter Pan(2.udg.): 2o,-
1966 (15)M.M. og Sorte Slyngel:3o,- (16)M.M. og den myst.farm:15,- (17)Emil og detektiverne:15,- (18)Detektivkatten:15,- (19)Lady og Vagabonden:15,-

MÅNEDSHÆFTER

1967 (1):25,- (2):2o,- (3):35,- (4):15,- (5):25,- (6):3o,- (7):2o,- (8):2o,- (9):15,- (1o):15,- (11):2o,- (12):25,-
1968 (1):1o,- (2):2o,- (3):35,- (4):1o,- (5):15,- (6):6,- (7):15,- (8):15,- (9):15,- (1o):8,- (11):1o,- (12):5,-
1969 (1-12):6,- 197o (1-12):6,- 1971 (1-12): 5,- (1972 (1-12):5,-

SÆRUDGIVELSER 1954-1977

Sværdet og Rosen:9o,- Afrikas Løve:4o,- Bæverdalen:5o,- En verdensoms. under havet: 4o,- Davy Crocket:2o,- Davy C. og piraterne: 3o,- Rumfartsraketten(15A 1958):2o,- Med Atomraket til Mars:3o,- Hund og hund imellem: 3o,- Familien Robinson:3o,- Snehvide(Brun 1962):3o,- M.M.'s fødselsdag(197o):1o,- Til enhedspris Kr.8,-:
Aristocats(1971) - Hokus-Pokus-Kosteskaft (1972) - Bambi(3.udg.1973) - Snehvide(3.udg 1973) - Tornerose(3.udg.1973) - RobinHood (1974) - Robin Hood og Trylleringen(1974) - Alice i Eventyrland(2.udg.) - Askepot(3.udg) -Lady og Vagabonden(3.udg.) - Pinocchio(2. udg.) - Sværdet i stenen - Mickey og bønnestagen(2.udg.) - Junglebogen - En verdensoms under havet(2.udg.) - Sheriffen i Sekssløberdalen - A.A. på Grønland(3.udg.) - Juleparade(2.udg.) - Den gyldne hjelm(2.udg.)

MANDELGAVEN

(45A 1961):1oo,- (2 1962):7o,- (3-4 1963-64) (CB!):5o,- (5-6 1965-66):15,- (7-8 1967-68): 1o,- (9 1969):8,-

JUMBO-BØGER

1.oplag: (1):45,- (2):5o,- (3):25,- (4 - CB) 5o,- (5):15,- (6):1o,- (7):1o,- (8) og opefter samt 2.udgaver: 6,-

GAVEHÆFTER

(19B)Indianerne:1oo,- (19A):1oo,- (9A):125,- (18B):11o,- (39A):9o,- (4oA 196o):8o,- (4oA 1961):7o,- (7):6o,- (8):35,- (9):15,- (1o): 15,- (11):15,- (12):15,- (13-14):1o,- (15) og opefter: 6,-

VAKS

(1967-197o):15,- (1971-1973):1o,- (1974):6,-

2 Sjove Serier

BASSERNE (1):2oo,- (2):75,- (3):6o,- (4): 5o,- (5):35,- (6-1o):25,- (11-15):2o,- (16-2o):15,- (21-25):1o,- (26-3o):8,- (31-4o):6,- (41-):4,- eller 1/2pris
Enkeltstrips u.nummer 1972:1oo,-
Mini Pocket (1-3):2o,- (4-14):6,- til 15,-
Seriepocket:1o,- til 25,-
BASSERNE JUL (197o):5o,- (1971):35,- (1972-1973):25,- (1974-1976):15,- (1977-1979) 1o,- (198o-): 1/2 pris
BLONDIE, Arks Forlag (1-9):3o,- til 5o,-
DAFFY (1959):25,- (196o):15,- (1961):12,- (1962-64):1o,- (1965-67):8,- (1968-71) 6,-
FAMILIEN FLINT (1962):15,- (1963):12,- (1964):1o,- (1965):8,- (1966-71):6,-
FIX & FOXI 1958-196o: 8,-
KASKET KARL, blade (1-12):15,-
KASKET KARL, bøger (1):8o,- (2):6o,- (3): 5o,- (4):45,- (5):4o,- (6):35,- (7): 3o,- (8):25,- (9):2o,- (1o-):15,-
LILLE LULU & BASSE (1-9): 1o,-
MAD (GAS) (1962):5o,- (1963):4o,- (1964): 35,- (1965):3o,- (1966-68):25,- (1969-71):2o,-
Nye udgaver: 5,- eller 1/2 pris
MAD-BØGER (gl. udgave): 4o,-
RADISSERNE, Hverdags-/Søndags- (1):6o,- (2-3):5o,- (4-6):4o,- (7-9):3o,- (1o-):1o til 2o,-
Radissebogen 1-3 (Gyld.Bogklub):15o,- eller 5o,- pr.stk.
Radisseliv: 6o,-
Nuser & den røde baron: 25,-

3 Super Helte

BATMAN 1966-69 (1):6o,- (2-5):4o,- (6-1o): 25,- (11-2o):2o,- (21-72):15,-. 197o-73:8,- 1974-: 1/2 pris 4,-
DOKTOR SOLAR 1966-68 (1):4o,- (2-3):25,- (7-12):2o,-
DÆMONEN 1967-7o (1):6o,- (2-5):4o,- (6-1o): 25,- (11-2o):2o,- (21-6o):15,-. 1973-74:1o,-
GIGANT 1964-69 (1):7o,- (2-8):5o,- (9-2o): 25,-. 197o-71 (1-41):15,-
EDDERKOPPEN 1967-69 (1):6o,- (2-5):4o,- (6-1o):25,- (11-22):2o,- 1973-74:1o,-
FANTASTISKE FIRE 1967-69 (1):6o,- (2-2o): 4o,- Nyere: 1/2 pris 4,-
FANTOMET 1971- (1):11o,- (2-3):6o,- (4-5): 4o,- (6-1o):3o,- (11-2o):25,- (21-3o): 2o,- (31-4o):15,- (41-6o):1o,- (61-1oo): 6,- Nyere 1/2 pris 4,-
HÆVNERNE 1973-74: 1o,-
JOHN CARTER OF MARS: 5,-
KILROY 197o-71 (1-8):1o,-
KORAK (1):25,- (2-5):15,- (6-15):12,- (16-3o):1o,- (31-46):8,- 1972- 1/2 pris 4,-
LOVENS VOGTERE 1968 (1):4o,- (2-5):25,-
LYNET 1968-69 (1):4o,- (2-5):25,- 1971-72: 1o,-
MAGNUS 1968-69 (1):4o,- (2-8):2o,-
METALMÆND 1968-69 (1):4o (2-5):25,- (6-11): 2o,-
METAMORPHO 1968-69 (1):4o,- (2-5):25,- (6-11):2o,-
MIRAKELMANDEN 1968 (1):2o,-
RAKETSERIEN 1966-67 (1):4o,- (2-8):2o,-
RUMFAMILIEN ROBINSON 1967-69 (1):6o,- (2-8): 4o,-
SAMSON 1966-68 (1):4o,- (2-7):2o,-
SUPERBOY 1967-69 (1):6o,- (2-5):4o,- (6-1o): 3o,- (11-26):25,- 1969-74: 1o,-
SUPERMAN 195o-51 (1-2):11o,- (3-17):1oo,- 1952 (1-9):7o,- 1953(1-5):65,- 1954(1-11):5o,-
1966-69(1-2):6o,- (3-5):4o,- (6-1o):25,- (1o-2o):2o,- (21-66):15,-
1969-: 4,- til 1o,-
TORDENAGENTERNE (1):4o,- (2-5):25,- (6-15): 2o,-
THOR 1973-74: 1o,-
TUROK (1):15,- (2-5):1o,- (6-13):5,-
X-MÆND 1973-74: 1o,-

4 Gyser Serier

CHOCK 1965-66 (1-8):15,- 1973-74(mini): 8,-
DRACULA 1972-74 (1):25,- (2-2o):8,-
GRU 1971-74 (1):25,- (2-3o):1o,- (Corben hist. extra!)
SKRÆK 1972-74: 1o,-
VAMPIRELLA (1-6):2o,-
VAMPYR 1972-74: 8,-

5 Krimi Serier

AGENT X9 (1):15,- (2-3):1o,- (4-):5,-/halv pris
BARRACUDA (1):25,- (2-3):15,- (4-1o):1o,-
CHARLES RAND (1):15,- (2-3):8,-
CIA AGENT (1):15,- (2-3):1o,- (4-21):5,-
D.C. (1):25,- (2-5):15,- (6-1o):1o,- (11-2o):8,- (21-):5,-
DETEKTIVSERIEN (1):15,- (2-3):1o,- (4-):5,-
FBI 1972 (1):15,- (2-3):1o,- (4-8):5,-
HELGENEN 1967-68 (1):25,- (2-5):15,- (6-11): 1o,-
1969-71 (1):15,- (2-3):1o,- (4-14):5,-
HÆVNERNE (1-2): 8,-
JAMES BOND oo7 (1):6o,- (2-3):4o,- (4-1o): 2o,- (11-2o):15,- (21-3o):1o,- (31-):5,-
JOHN DRAKE (1-2): 8,-
KONTRASPIONAGE (1):15,- (2-3):12,- (4-6):1o-
LEMMY (1):15,- (2-3):1o,- (4-9):8,-
MANDEN FRA U.N.C.L.E. 1968:15,- 1969:1o,- 197o-71:5,-
MANDEN FRA Z (1):15,- (2-3):1o,- (4-):5,-
SABOTØR Q5 (1):15,- (2-3):1o,- (4-2o):5,- (21-):4,-
SPIDER (1):25,- (2-5):15,- (6-1o):1o,- (11-2o):8,- (21-33):5,-
SPIONAGE (1):15,- (2-6):1o,-
TRIO (1):15,- (2-5):12,- (6-23):1o,-

6 Spænding Eventyr

AKIM GIGANT (1):4o,- (2-3):3o,- (4-7):25,-
EVENTYRSERIEN mat papir: 4o,- blankt papir: 2o,-

FANFARE SERIEN (1):8,- (2-4):15,- (5-6):30,- (7-27):15,-
FANTOM-HÆFTET (1):70,- (2-4):60,- (5-23): 30,- til 40,-
FART & TEMPO 1966:20,- 1967:10,- 1968-69:8,- Fra 197o kun hele årg.: 1oo-2oo pr.årg.
FILM Klassikere (1):12,- (2-4):20,- (5-7): 12,- (8-9):8,- (1o):30,- (11-12):12,- (13):5,- (14):8,- (15-18):3o,-
HELTE-SERIEN (1-2):40,- (3-5):25,- (6-1o): 15,- til 20,- (11-81):5,- til 12,-
ILLUSTRERede KLASSIKERE 1955-78 (1):80,- (2) 35,- (3):20,- (4-5): 8,- (6):35,- (7-1o) 20,- (11):60,- (12):8,- (13-14):20,- (15 -16):8,- (17):20,- (18):60,- (19-27): 20,- (28):60,- (29-3o):20,- (31-32):8,- (33):20,- (34):60,- (35):20,- (36-37): 8,- (38):20,- (39):8,- (4o):20,- (41-42) 8,- (43):20,- (44):35,- (45):8,- (46): 35,- (47):60,- (48):8,- (49):60,- (5o): 20,- (51):8,- (52):20,- (53-59):8,- (6o) 20,- (61):8,- (62-64):20,- (65):8,- (66) 5o,- (67):8,- (68):35,- (69):8,- (7o-71) 20,- (72):60,- (73-75):8,- (76):20,- (77 -78):8,- (79-81):20,- (82-84):8,- (85- 86):20,- (87):35,- (88):8,- (89-9o):20,- (91):8,- (92):20,- (93):8,- (94):20,- (95):8,- (96):60,- (97-98):20,- (99-1oo) 60,- (1o1-1o2):8,- (1o3):60,- (1o4):20,- (1o5-1o6):8,- (1o7):20,- (1o8):60,- (1o9):20,- (11o-114):60,- (115-118):20,- (119):60,- (12o-124):20,- (125-127):5o,- (128-13o):20,- (131):5o,- (132-134):20,- (135):5o,- (136):8o,- (137-138):5o,- (139-142):20,- (143):5o,- (144-147):20,- (148):8o,- (149-151):20,- (152):5o,- (153):20,- (154):8,- (155-156):5o,- (157 -158):20,- (159):5o,- (16o-161):8,- (162 -165):20,-(166):8,- (167-169):20,- (17o- 172):8,- (173):20,- (174-188):8,- (189- 227):5,-
ILLUSTRERede KLASSIKERE EXTRA (1-2):20,- (3) 8o,- (4):6o,- (5):3o,- (6-11):20,-
KALAR (1):25,- (2-3):15,- (4-1o):1o,- (11- 2o):8,- (21-88):5,-
KORAK (1):25,- (2-5):15,- (6-1o):12,- (11- 2o):1o,- (21-46):8,- Fra 1972-:5,-
OK-BLADET (1):5,- (2-3):1o,- (4-7):15,- (8): 2o,- (9):5,- (1o):2o,- (11-14):5,- (15- 17):2o,-
ROLLO (1):15,- (2-3):1o,- (4-14):5,-
SAGA (1):25,- (2-3):15,- (4-7):12,-
SERIEBLADET 1949:3o,- til 4o,- 195o-52:1o,- til 2o,-
SERIEMAGASINET (1):6o,- (2-3):4o,- (4-6): 3o,- (7-1o):2o,- (11-2o):15,- (21-3o): 12,- (31-4o):1o,- (41-6o):8,- (61-125): 5,- Fra 126-: 4,- eller 1/2 pris
SM SOLO (1,2,5,8,16-22):15,- (3,4,6,7,24-26) 1o,- Alle andre:5,-
SM SPECIAL (1):25,- (2-3):15,- (4-1o):1o,-
TARZAN (1):4o,- (2-3):25,- (4-1o):15,- (11- 25):12,- (26-6o):8,- (61-1o6):5,- Fra 1972-: 4,- eller 1/2 pris
TOPSERIEN (1-4):1o,- (5-6):2o,- (7-8):12,- (9-1o):2o,- (11):12,- (12-14):8,-
VERDEN I TEKST OG BILLEDER (1):3o,- (2-3): 5o,- (4-5):25,- (6-7):4o,- (8-1o):2o,- (11-12):1o,- (13):2o,- (14):5,- (15): 2o,- (16-23):12,- (24-26):2o,- (27-28): 1o,- (29-3o):2o,- (31-34):1o,-

7 Krigs Serier

2. VERDENSKRIG (1):15,- (2-3):1o,- (4-2o): 8,-
ATTACK (Mini) (1):4o,- (2-5):25,- (6-1o): 2o,- (11-2o):15,- (21-5o):1o,- (51-1oo): 8,- (1o1-2oo):5,- Derefter 1/2 pris 4,-
BAYONET-SERIEN (Mini) (1):15,- (2-3):1o,- (4-14):5,-
BAZOOKA 1964-67 (1):4o,- (2-5):25,- (6-1o): 2o,- (11-22):15,- (23-28):1o,-
BIG GIGANT (1):4o,- (2-8):25,- (9-):15,-
COMBAT (1): 25,- (2-4):15,-
COMMANDO-SERIEN (1):6o,- (2-5):4o,- (6-1o): 25,- (11-2o):2o,- (21-3o):15,- (31-5o): 12,- (51-1oo):1o,- (1o1-15o):8,- (151- 2oo):5,- Derefter 1/2 pris 4,-
FRONT-SERIEN (1):15,- (2-3):1o,- (4-):5,-
KAMPFLYVER-SERIEN (1):6o,- (2-5):4o,- (6-1o) 25,- (11-2o):2o,- (21-3o):15,- (31-5o): 1o,- (51-1oo):8,- (1o1-2oo):5,- Derefter 1/2 pris 4,-
KAMPSERIEN (1):15,- (2-3):1o,- (4-):5,-
KAPTAJN KLOSS 1972-73 (1):15,- (2-5):1o,- (6-8):8,-
KRIGSSERIEN (1):15,- (2-3):1o,- (4-):5,-
LOMMESERIEN (1):15,- (2-3):1o,- (4-):5,-
MINI BIG (1):15,- (2-3):1o,- (4-):5,- Derefter 1/2 pris 4,-
NAPALM (1): 25,- (2-4):15,-
PILOTSERIEN (1):15,- (2-3):1o,- (4-8):5,-
SERGEANT IRONSIDE (1):15,- (2-3):1o,- (4-13) 5,-

8 Western Serier

BESSIE (1):15,- (2-3):1o,- (4-):5,-
BONANZA 1962:1o,- 1963-65:8,- 1966-68:5,-
THE BUFFALO (1):15,- (2-3):1o,- (4-):5,-
CACTUS WESTERN (1):1o,- (2-3):8,- (4-):5,-
COWBOY (1):25,- (2-5):15,- (6-1o):1o,- (11-) 5,-
GRINGO (1):15,- (2-3):1o,- (4-9):5,-
GUNFIGHT-SERIEN (1):15,- (2-3):1o,- (4-):5,-
JONAH HEX: 5,-
LASSO-SERIEN (1):25,- (2-5):15,- (6-1o):1o,- (11-):5,-
MAVERICK (1):25,- (2-5):15,- (6-1o):1o,- (11 -29):5,-
NERO KID (1):1o,- (2-3):8,- (4-):4,-
PECOS BILL (1):15,- (2-3):1o,- (4-):5,-
POW (1):15,- (2-3):1o,- (4-):5,-
RINGO (1):15,- (2-3):1o,- (4-4o):5,-
ROY ROGERS (1):25,- (2-5):15,- (6-12):1o,-
SHERIF-SERIEN (1):15,- (2-3):1o,- (4-42):5,-
SIOUX (1):15,- (2-3):1o,- (4-8):5,-
TEXAS 1954 (1):25,- (2-4):2o,- 1955(1-24): 15,- 1956(1-34):12,-
TOMAHAWK (1):4o,- (2-5):25,- (6-1o):2o,- (11 -2o):15,- (21-3o):1o,- (3o-59):8,- 1969- 5,-
WILD WEST & PRÆRIEBLAD (Det ny) (1):15,- (2- 3):1o,- (4-):5,-
WESTERN (1):15,- (2-3):1o,- (4-21):5,-

9 Jule Hæfter

Priserne på disse hæfter skal tages med et vist forbehold. Der er kun få samlere og den øjeblikkelige interesse er behersket, så en del af priserne bygger på gæt og sammenligning fra år tilbage, men er taget med for fuldstændighedens skyld.
De fleste af disse er p.t. ikke lagervarer.

BID & VID af Herluf Bidstrup (1938):15o,- (1943-45):1oo,- (1946-52):8o,- (1953-58) 6o,- (1969):2o,-
BLONDIE (1941):25o,- (1942):2oo,- (1943): 15o,- (1944):1oo,- (1945):8o,- (1946-47) 6o,- (1948-53):4o,- (1955-62):2o,- (1963 -):15,- eller 1/2 nypris
BØRNENE PÅ SYDHAVSØEN (1943):6o,- (1944):3o- (1945-47):2o,- (1948-5o):15,-
C.A.E.-SERIEHÆFTER 1941 (1)Bamse & Dukke Lise fra Eventyrland:8o,-
1942 (2)B&DL og Prinsessen:6o,- (3)Willy på Eventyr med S.M.3:25o,- (4)Skipper Skræk Billedbog:5o,- (5)Prins Valiant: 2oo,-
1943 (6)B&DL og Tornerose:4o,- (7)Jim og Hu Shee:25o,- (8)Willy og Yzan:25o,- (9) Skipper Skræk og Vimmer:5o,- (1o)Prins Valiant,Det syngende Sværd:2oo,- (11)B& DL hjælper Kongen:3o,- (12)Carlt..nemli' 3oo,-
1944 (13)Willy på Vingerne:25o,- (14)B& DL:3o,- (15)Prins Valiants ungdom:2oo,- (16)Skipper Skræk og Olivia:5o,- (17)Wil ly i ørkenen:1oo,- (18)Prins Valiant og Forræderne:2oo,- (19)B&DL og Ole Lukøje: 3o,-
1945 (2o)B&DL og Mester Puk:3o,-
1946 (21)B&DL og Alferne:2o,- (22)B&DL hos Stjernerne:2o,-
1947 (23)Willy på Skattejagt:15o,- (24) B&DL hos de tre Prinsesser:2o,- (25)B&DL hos Kæmpen:2o,-
1948 (26)B&DL besøger Snehvide og Rosenrød:2o,-
1949 (27)B&DL hjælper Klokkeblomst:15,- (28)B&DL møder Rødhætte:15,- (29)Skipper Skræk og hans Far:3o,- (3o)Prins Valiant på Havet:5o,-
195o-1958 Enhedspris: kr.2o,- pr.stk.: (31)B&DL finder Alfedronningens Krone - (32)B&DL og Guldfuglen - (33)Bamse finder Dukke Lise - (34)B&DL besøger Askepot - (36)Clementine - (37)Tornerose - (38)Teddy B.B. (39)B&DL og de tre fjer - (4o)B&DL hjælper Prinsesse Kirsten - (41) Bamse er blevet borte - (42)Året rundt med B&DL - (43)Ferie med B&DL - (44)B&DL besøger Troldsøen - (45)B&DL i Tivoli - (46)B&DL på landet - (47)B&DL i dyrenes verden - (48)B&DL i København - (49)B&DL leger med Grethe - (5o)B&DL på nye eventyr - (51)Mecki i Slaraffenland - (52) Mecki hos de 7 små dværge -(53)B&DL hjælper Ali Baba - (54)B&DL og fiskerpigen.
CARLT - nemli'(1942 1.årg.):35o,- (1943): 25o,- (1944):25o,- (1945):15o,- (1946 5. årg.):15o,- (1948 6.årg.):1oo,- (1949): 15o,- (195o-51):5o,- (1952-55):25,- (1956-6o):15,- (1961-69):1o,- (197o-): 1/2 nypris
DANSK FAMILIEBLADS BILLEDHÆFTER
ANDERS AND 1946(1):ca.1ooo,- 1947(4): 4oo,- 1948-49(6,1o):3oo,- 195o-53(13,16, 19,23):1oo,- til 2oo,- 1954-57(25,28,31, 34):6o,- til 8o,- 1958-6o(37,4o,43):4o,-
BAMBI og PINNOCHIO 1947-48:15o,-
FEDTHAS 1947(3):8o,- 1948-49(7,11):4o,- 195o-54(14,17,2o,24,27):25,- 1955-6o(3o, 33,36,39,42,44):15,-
LILLE MILLE 1948-49(8,9):25,- 195o-54(12 15,18,22,26):15,- 1955-59(29,32,35,38,41) 1o,-
RUDOLF MED DEN RØDE TUD 1953(21):15,-
FEDTHAS 1942-46: 8o,- pr.stk.
FERDINAND 1941:8oo,- 1942:4oo,- 1943-45:2oo,-
FYRTARNET OG BIVOGNEN (1923):7oo,- (1924-25) 3oo,- (1926-32):2oo,- (1933-37):15o,- (1938-41):1oo,- (1942-44):75,- (1945-46): 5o,- (1947-49):3o,- (195o-59):2o,- (196o- 68):1o,-
GYLDENSPJÆT (193o):4oo,- (1931):3oo,- (1932): 2oo,- (1933-36):15o,- (1937-39):1oo,- (194o-41):75,- (1942-45):5o,- (1946-47): 3o,- (1948-53):15,- (1955-63):1o,- (1964 -):5,- eller 1/2 nypris
HANS OG GRETHE (195o):5o,- (1951-55):25,- (1956-63):15,-
HUDIBRAS TEGNINGER (årshæfte). (1946):8o,- (1947-48):5o,- (1949-51):4o,- (1952-55): 3o,- (1956-59):25,- (196o-64):15,- (1964 -):1o,- eller 1/2 nypris
KNOLD OG TOT (1911-12):1ooo,- til 3ooo,- (1913-19):6oo,- til 1ooo,- (192o):5oo,- (1921):45o,- (1922):4oo,- (1923):35o,- (1924):3oo,- (1925):25o,- (1926-29):2oo- (193o-34):15o,- (1935-39):125,- (194o-42) 1oo,- (1943-45):6o,- (1946-48):3o,- (1949-53):2o,- (1955-59):15,- (196o-):5,- eller 1/2 nypris
LIVETS GANG I LIDENLUND (1957-58):5o,- (196o -63):3o,- (1965-67):15,- (1973-): 1/2 nypris
MAGASIN MADSEN (1931):15o,- (1932-33):8o,- (1933-39):7o,- (194o-43):6o,- (1944-48): 4o,-
MOLBOERNE (194o):5o,- (1941-49):25,- (195o- 58):15,-
MÆRKELIGE MR. MOX 1951-54: 7o,-
NULLERTEN (195o):4o,- (1951-55):25,- (1956- 64):1o,-
PETER OG PING, Storm P. (1923):3oo,- (1924- 25):2oo,- (1926-29):15o,- (193o-34):1oo (1935-39):8o,- (194o-44):6o,- (1945-49): 5o,- (1972-75) 1/2 nypris
POETEN OG LILLEMOR (195o):8o,- (1951-52):5o (1953-55):4o,- (1962-69):15,- (1973-): 1/2 nypris
PRINS PILFINGER (1935):8o,- (1936-39):5o,- (194o-43):4o,- (1944-48):35,- (1949-53) 3o,-
TARZAN (1944):5oo,- (1945):15o,- (1946):1oo (1947-48):75,- (1949-52):5o,- (1953):3o (1955-59):15,- (196o-65/66):1o,- (1966/ 67-): 1/2 nypris
VICEVÆRTEN (1952):25,- (1953-59):15,- (196o -): 1o,-

ENGROS:

Køb for over kr. 1ooo,- giver 1o% rabat
Køb for over kr. 5ooo,- giver 25% rabat
(Private må gerne "slå sig sammen" om fælles indkøb og på den måde få gavn af rabatterne)
Tilbuddet gælder for Anders And fra 195o til dato, samt for de fleste andre serier.
Ring og hør nærmere!

FYEN'S ENESTE
PROVINSEN'S STØRSTE
TEGNESERIE
CENTER
COMIX & CO
ENGROS·POSTORDRE·DETAIL
KØB·SALG·BYTTE

KLOSTERVEJ·(09·131501)
POSTBOX 194·5100 ODENSE C

BEMÆRK:
Vi flytter i september.
Nu to etager -
Klaregade 13 (Gågaden)

anmeldelser

KYSTBANE KOMIX INTERPRESSE - 4 GANGE ÅRLIGT

Kystbane Komix er en relativt ny foreteelse på det danske seriemarked. Specielt rettet mod et voksent og sofistikeret publikum (sådan ser kystbanefolket jo gerne sig selv) må KK nærmest karakteriseres som et tegneserieblad med et islæt af tekstlig satire, men ikke et egentligt satirisk magasin som f.eks. National Lampoon. Hovedattraktionerne i de første fire numre har absolut været Lauzier, Trudeau, Bretecher og Franquin.

En heftig debat om Lauzier's kvaliteter har allerede raset i Kulørte Sider i længere tid, så den del er der ingen grund til at fordybe sig i. Trudeau's »Doonesbury« er i de fire numre, der i skrivende stund er udkommet, efterhånden nået frem til en politisk samtidighed, der gør, at også de, der ikke var med i '68, kan følge med (og kan more sig grundigt). Bretecher's »Sommerens Salat« er i hendes sædvanlige frustrerede stil, omend hendes pointer er lidt mere crazy end normalt. Sluttelig må man nok kritisere KK for nærighed - kun to sider »Sorte Sider« af Franquin er nærmest åndelig tortur mod læserne! Franquin er èn god ting, som man ikke kan få for meget af . . .

Det må regnes i KK's favør, at det har åbnet plads for en hel del danske serier. Deres karakter er stærkt varierende. Undertegnede anmelder har endnu ikke fundet ud af, hvad der er morsomt ved Rislund's og Schack's serier - men jeg har heller ikke forstand på tegneserier. Det er dog faldet mig ind, at pointen er, at d'herrer ubønhørligt fastholder, at deres groteske indfald er morsomme. Denne insisteren på morsomhed er i sig selv på en gal måde morsom, og smag og behag . . .

»Jøsses« af Niels Søndergaard og Bjørn Morisse er straks lettere at forstå - så let, at man kan frygte/se frem til en blasfemianmeldelse fra Kristeligt Folkeparti. »Jøsses« beviser på sine bedste punkter, at tænderskærende dumme ordspil ikke kun er noget amerikanerne kan finde på i serier som »Troldkarlen Kogle« og »Hagar«, men så sandelig også kan praktiseres på dansk.

Ole Pihl's korte serier er ret indforståede, men stilen er god nok. Peder Bundgaard's filmplakatpasticher med politiske overtoner er ustyrligt morsomme, hvis man har set filmene/plakaterne, men man

må dog kritisere, at det til tider er svært at kende forskel på hans karikaturer af Erhard og Glistrup (forskellen er måske heller ikke så stor).

Meget apropos til Erhard, så vil en undersøgelse at politisk ensidighed i KK måske være på sin plads. Lauzier er som bekendt mod alt; Bretecher er mod borgerlighed, ligemeget hvor i det politiske spektrum den findes; Trudeau er mod præsidenter, men vist i øvrigt god amerikaner; Franquin er mod alt grimt og for verden; Rislund/Schack kan jeg af gode grunde ikke udtale mig om.

Af tekstsiderne fremgår det til gengæld, at en eller anden på redaktionen har et horn i siden på CD, men først og fremmest kæmper KK en håbløs kamp mod den gode smag. Det må anses for absolut smagløst kun at angribe forsvarsløse minoriteter som politikere og lignende! På den anden side føler man sig aldrig helt sikker på, at man ikke selv vil blive spiddet af KK på en eller anden måde - i tekst eller billeder.

Et gæt på hvilken retning bladet vil tage i fremtiden vil være fuldstændig hasarderet . . . *Steen Blendstrup*

(Hvor er det dog rart at se, at andre end jeg heller ikke forstår bare en minimal petitesse af, hvad de såkaldte Rislund/Schack måtte udgyde (jeg tør slet ikke tænke på hvilken ende det mon kommer ud) - Det var vel nok godt, jeg lånte det nye Kulørte Sider hos Mortensen. Hr. Blendstrup - hvis De nogensinde ska' ha' Deres Julius-Albumsamling autograferet så gi et klimt. Iøvrigt fastholder jeg min tidligere fremsatte teori: Mik er et hamsternavn.)

A. Julius, seriehelt

48 SIDER AF KARSTEN HANSEN (Winthers forlag)

Der er vist noget om, at for at blive accepteret som satirisk og venstreorienteret skal man tegne på en bestemt måde - det må ikke være for professionelt og flot, for så bliver det for svært at se forskel på det frelste og det kommercielle, og det kan jo ikke gå an.

Karsten Hansen, som jeg ellers ikke kender noget til, har begået et album i den velkendte Bretecher-Wolinski-stil, og mit ovenstående sure opstød til trods må jeg indrømme, at jeg synes det er skidegodt. At stilen ligger tæt op ad forbilleder gør faktisk ikke spor, for Karsten Hansen er lissså ond som Bretecher og lissså morsom som Wolinski, så det er bare som DET skal være. Egentlig var det ikke nødvendigt at sige mere, og hvis det drejede sig om en oversat serie ville jeg da også slutte min anmeldelse - men en dansk debut fortjener lidt flere ord med på vejen.

Det der med debuterende danske serietegnere er jo forøvrigt ikke mere noget særlig usædvanligt, og det lader til,

at publikum er ved at få øjnene op for, at danske serier er andet end Rasmus Klump - og det er jo glædeligt.

Nå, det var Karsten Hansen. I lighed med især Bretecher beskæftiger han sig på disse 48 sider med korte og længere episoder specielt med at spidde de moderigtige og frelste, men udover almindelig satire over venstreorienterede etc. er der nogle meget fine og grafisk spændende reklameparafraser, hvor såvel de sproglige som de billedmæssige klicheer får sig en ekstra drejning. Forsidens underskønne blondine, der ser læseren dybt i øjnene og henånder »køb mig, elskede« er et fint eksempel herpå. Og ideen med at tage nogle sider fra et af romantik-småbladene og ændre replikkerne, så de smukke og strømliniede personer kommer til at føre en indædt diskussion om vaginalorgasme er simpelthen smuk! En anden af mine yndlingssider er den, hvor en diskussion imellem to mere og mere ophidsede personer illustreres ved at lade deres talebobler afbilde et søslag, der ender med, at den ene af de stolte fregatter går brændende til bunds.

Per Vadmand

Byens Skygger - en bog om Will Eisner
Redigeret af Jens Peder Agger Carlsen 1982. 109 s. 84,50 kr.

Indpakningen, hvilket altid er det første der møder ens øje, er bestemt i orden. Albumsstørrelsen gør det muligt at drage sammenligninger til det »Spirit«-materiale Carlsen allerede har sendt på markedet, uden at man behøver at forestille sig hvordan serien tager sig ud, hvis den bliver sat op eller ned. Skulle jeg komme med en kvantitativ anke må det blive at uddraget fra Spirit-portofolien skæmmes lidt af at den strækker sig over 2 sider, med den deraf ufrivillige deling i 2 halvdele, der bestemt ikke er tiltænkt fra kunstnerens side. Men ellers er farverne, trykket og papirkvaliteten i orden, hvilket bogen udfra dette aspekt er en fornøjelse at have i hånden.

Indholdet derimod har visse mangler, men lad mig

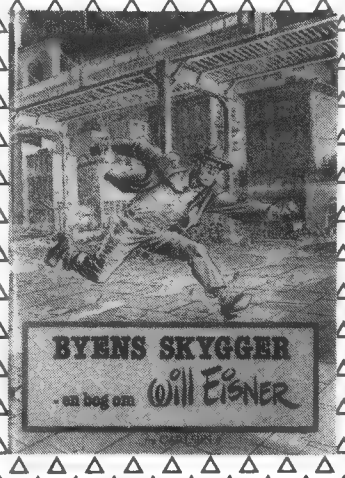

straks fastslå at værket på trods af disse, alligevel er en »må erhverves« af alle ærlige tegneserie-elskere, da den præsenterer et værdigt udsnit af Will Eisners produktion i forbindelse med »Spirit's« renæssance og den »nye« Eisner.

Tilbage til manglerne. Forcen i »Spirit« har altid været dybden i persontegningen, miljøet, det humanistiske engagement. Egenskaber der hos Will Eisner undergår en magisk forvandling og pludselig gør, at den lidt klichéagtige definition på en tegneserie, nemlig »en sammensmeltning af tegninger og tekst, der får dem til at betyde mere, end de enkeltbestanddele de består af«, ophører med at være en kliché, og får den til at fremstå som den skinbarlige sandhed. Det er her at bogen svigter, og kun kan brugers hvis man læser den sammen med de albums som Carlsen allerede har udgivet. Der er for få eksempler på denne magiske sammensmeltning. Af bogens 109 sider, ligger fordelingen sådan: 10 tekstsider (artikel eller forklarende), 12 tegneserie sider (2 historier), 39 sider omslagsillustrationer, 9 sider illustrationer, 13 sider med »The City Portfolio«. Det skal ikke være nogen hemmelighed at jeg personligt glæder mig over fordelingen, da jeg er »Spirit«-omslags og splash-page-narkoman, men alligevel; det havde nok været på sin plads at give lidt mere plads til Eisners eminente sammensmeltning af tekst og billeder, og ikke kun læse om dem på siderne 7-12, f.ex. ville regnvejrsscenen fra »Hjemkomst« have været en glimrende illustration til Kjeld Heltofts forord. Jeg kan da godt forstå at udgiverne er faldet for fristelsen til at lade omslagene få hovedvægten. De er flotte, sprængfyldte med informationer og det er muligt at analysere dem lag for lag. Hvert billede er en hel lille historie i sig selv. Men jeg kan alligevel ikke tilgive Jens Peder Agger, at han fuldstændigt undlader at præsentere os for Spirits nærmeste eller hans enormt spændende kvindelige omgangskreds. Sjældent har en serie indeholdt så mange fascinerende kvindeskæbner som »Spirit«. Jeg kan ikke undlade at føle en hvis form for vemod når jeg tænker tilbage på Satin (og hendes barn), P'gell, Sand Saref, Thorne Strand og lille utrættelige Ellen Dolan. Will Eisners »femme fatale« er ikke bare små gangsterpiger, der til slut bliver buret inde, nej de har en dimension for sig selv, og da Spirit er en gentleman dukker de frem igen og igen.

Der kunne have været rådet bod på denne mangel, hvis redaktøren eller skribenterne havde sat henvisninger til de syv »Spirit»-hæfter der er kommet på dansk. Således at værket bevidst var blevet en del af en helhed. En anden mangel er at Jens Peder Agger ikke har benyttet lejligheden til at genoptrykke eller lade Anders Hjort Jørgensen komme til orde. Anders der jo var inddragett i projektet som oversætter af Cat Yronwodes artikel, der bruges som introduktion, lavede allerede i 1977 i Interpresses »Spirit«-udgaver glimrende ting.

Som allerede sagt, jeg kan godt forstå fristelsen til at falde for omslagene, der viser Will Eisners tegnekunst, og ligesom glemmer han også er en genial tegneserie-kunstner. Når dette så er sagt, så skal Jens Peder så roses for at have ladet »City Portfolien« præsentere i »Byens skygger«, dette forstudie (hvis jeg må kalde det det) til Eisners næste storværk »The Big City« rummer ligeså store værdier som mesterværket »En kontrakt med Gud«. Alene de 14 sider er set med mine øjne nok til at overskygge eventuelle mangler, hertil skal så lægges de mange flotte tegninger, så helheden stadigvæk en »må erhverves«. Den interesserede kan »jo bare« læse mere i de 4 albums Carlsen og de 3 hæfter Interpresse har udsendt, hvis ikke de fleste allerede har læst dem.

Det er iøvrigt lidt flot, at Jens Peder Agger skriver, at han har redigeret bogen, når det strengt taget er en oversættelse af »Will Eisner's Colortreasury«.

Erik H. Swiatek

Selvom der er 25 år gamle vittigheder der først bliver udgivet på dansk, er Franquins enkeltsideshistorier med Sjarly væsentlig morsommere og oppe i tiden end meget af det nye, der bliver sluppet ud på det danske marked. Franquins tegnestil var allerede dengang uovertruffen og hans iagttagelsesevne så veludviklet, at han bare ved at se sig om i hverdagen fik stof nok til adskillige hundrede sider med Sjarly. Og hvis det kneb med inspirationen, var der straks hjælp at hente fra vennerne Greg, Peyo, Tibet og Goscinny, der alle har nogle enkelte bidrag med i dette album. De fleste af siderne nyder jeg på grund af de lækre tegninger, den originale (gode) kraftige farvelægning og de glimrende billedkompositioner, der viser at Franquin må være en udmærket filmkamerafører. En del af siderne griner jeg højt af, og nogle få af dem får mig til uhæmmet at løbe på væggene brølende af grin. Prøv selv.

Mik Schack

Jon Cartland 5: Jacob Cordwainers Sidste Vilje. Interpresse 1982. Pris: 26,50 kr.

Så kom den endelig, og den har jeg savnet siden nr. 4 »Vindenes flod« (Anmeldt i KS nr. 37) fordi de hænger sammen, og ydermere fordi »Vindenes flod« sluttede uudholdeligt spændende. Jeg ved ikke, hvad jeg havde forventet, men jeg er ikke tilfreds med fortsættelsen, det er som om der mangler en seks ti sider i begyndelsen, Cartland nr. 4 slutter henholdsvis i Cheyenne lejren, hvor Cartland er taget til fange, dels med Cecilia psykisk på afveje, med en grillgaffel over hovedet i færd med at myrde Wilhelm von

Kirshenheim, sovende i sin seng...

Stod det til mig, havde Laurence Harle & Michel Blance Du mont, enten fået frie tøjler - så de kunne havde lavet et længere album, eller også skulle slutningen have stået hen i det uvisse.. (- det ville da have været flot!!!) Jeg tror godt man kunne have lavet »Vindenes Flod på omkring 60 sider, og så glemt historien »Jacob Cortwainers sidste vilje« fordi de to historier hænger egentlig ikke sammen, og det meste af Jacob Cortwaynes historien virker som fyld.

Her, et superkort resume:

Jon Cartland er som sagt flygtet fra Cheyennerne, på vej mod vindenes flod, og den fasinerende Cecilia. Men undervejs møder han en kopperamt gammel ven, som overrækker ham 2 breve på sit dødsleje. Dem lover han, at aflevere til en, Ezekil Cordwainer, og det andet til hans fire børn. Jon og Frank, og det viser sig at være et brev fra Ezekils bror, Jacob, -som på sit dødsleje, beder om forladelse for sine synder, og beder Ezekil, om at sende sine fire børn ud for at, give ham en anstændig nedkuling.

Cartland følger dem på vej, og giver de fire børn, Jacob's andet brev. Cartland vender endnu engang næsen mod Wilhelm von Kirchenhims borg. Men således skulle det ikke være. De skumle unger følger efter Jon, og med kristen vold tvinger de ham til at føre dem til - det - sted - vindenes - flod - har - sit - udspring. Det gør Jon bare ikke, han fører dem stik modsat retning. Ind imellem er der klip til Cecilia og Wilhelm, (Cecilia fik ikke Wilhelm myrdet, hans hund greb ind) Cecilia har det ikke godt, og er på opiumsdråber.

Jon traver rundt med de fire onde børn, men stikker af og vender tilbage til Cecilia og Wilhelm.

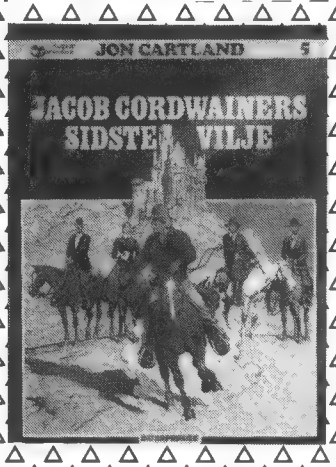

I Vindenes flod lavede Wilhelm en kunstig sø, ved at bygge en dæmning. Det stoppede vandet til Cheyenne lejren, og de er stadig på krigsstien, det kulminere også i et slag, som Wilhelm vinder. Cecilia bliver dårligere og Jon tror det er en forbandelse over søen, der er årsag til hendes sygdom. Så Wilhelm og Jon bryder til sidst dæmningen, og Cecilia kommer i bedring. Det brev de fire onde børn fik af Jacob indeholdt en bedre skattejagt, og de har langt om længe fundet Vindenes Flods udspring, på egen hånd. Hvad det hele slutter med, vil jeg ikke røbe, køb det! Men historien er i alle tilfælde slut og jeg glæder mig til Cartland nr. 6.... Jeg tror de gutter har en masse fede albums at byde på. Lad mig lige slutte med at sige, at Blueberry stadig er min yndlingsserie, Cartland må stadig nøjes med en flot andenplads.

Søren Håkansson

FELICIA OG FRIHEDEN

Felicia og friheden af Servais og Dewamme (Carlsen if)

Endnu et bevis på, at det (næsten) er ligegyldigt, hvor godt man tegner, hvis man ikke har noget at fortælle. En god historie kan langt bedre bære lidt ubehjælpsomme tegninger end det omvendte, og Felicia og Friheden er ikke en god historie. Men flotte, lidt ugebladsagtige illustrationer er det da, og der er osse et par nøgenscener med heltinden, så salget skulle være hjemme.

Historien om »naturbarnet« Felicia, der bor ude i skoven og boller med hvem hun har lyst til og drikker rødvin af flasken i tide og utide kan måske apellere til visse mandlige læsere, der ikke har fattet, hvad kvindeoprøret gik ud på, men på mig virker den som en samling halvfordøjede pubertetsfantasier.

Forøvrigt, hvorfor hedder hun Felicia på dansk? Den franske titel er »Tendre Violette« - men oversætteren har måske ønsket at give associationer til Cornelis Wreesvijk eller Aksel Sandemose, en sammenligning, albummet ikke står sig ved.

Det er måske gået op for den opmærksomme læser, at jeg ikke er vildt begejstret for dette hefte. Det er faktisk osse ærgerligt, når man i årevis har brokket sig over det mandsdominerede seriemarked, at når der så endelig dukker en kvindelig hovedperson op, så er det sådan noget ævl som dette, eller fx Jeronatons Kvinden fra stjernerne - Så foretrækker jeg faktisk Natacha eller Yoko Tsuno - de giver sig i hvert fald ikke ud for at være andet end underholdning, hvorimod Felicia oser langt væk af finkultur og fisefornemhed.

Forresten savler hun osse når hun spiser - Gud, hvor er det dog frigjort!

Per Vadmand

Fuzzy 1: En Fuzzy på vej osv. . . .
Af Dupa. Interpresse 1982.
Pris: 24,75 kr.

Da jeg i sin tid anmeldte August Julius, klantede jeg forfatteren og tegneren Greg for at lave noget venstrehåndet makværk, især set i lyset af de genistreger han ellers plejer at lave i andre sammenhæng. Efter at ha' læst albummet med den nye seriefigur Fuzzy, er jeg stærkt i tvivl om, hvorvidt min skideballe var rigtigt placeret. Jeg hælder nu mere til den anskuelse, at den danske oversætter Per Vadmand må ta' den over på sit bord. Greg har (så vidt jeg ved) intet med Fuzzy, der er gjort af Dupa at gøre, men alligevel er det nøjagtig den samme kedelige sprogbrug og gabende formulering med de samme håbløst umorsomme og aldeles ikke mundrette vendinger og udtryk som vi finder hos August Julius. Der kan umuligt være to så ens talentløse seriemagere.

Så er det mere nærliggende at tænke sig at oversætteren, der er involveret i begge serier, lader sin personlige stil og humor blive synonym med figurerne. Jeg ville ønske jeg ku' læse fransk, for så ville disse gisninger om oversættelsens kvalitet enten blive be- eller afkræftet. Selve albummet med Fuzzy består af 48 enkeltsiders hitorier med en stor isbjørnelignende hund, der rivaliserer lidt med nabokatten på et halvstudentikost plan eller foretager sig ligegyldigheder, der under ingen omstændigheder er det mindste morsomme. Tegnestilen er den typiske fransk/belgiske karikerede, dog i dette tilfælde så anonym, at der må gå 13 på dusinet af disse tegere. Ved du hvad Fuzzy er? - Det er noget lort.

Mik Schack

DRACURELLA
Gutenberghus 1982
48 sider farver, 24,75 kr.

Ribera, som fransk/engelskkyndige vil kende fra serien »Vagabond des Limbes«/-»What is Reality, Papa?« (skrevet af Godard), dyrker i »Dracurella« sin kærlighed til filmens verden. Dracurella, hvis påklædning (mangel på samme) aber Vampirella grundigt efter, flygter fra det ene klassiske filmmonster til det næste og leverer en god del vandede vittigheder på vejen.

Ribera har helt sikkert øje for pudsige optrin, og hans begrundelse for eventyrlige stedmødres ondskab er absolut freudiansk forsvarlig. Hans drage (og andre fantasivæsner) har en andægtig lighed med Disney's ditto skabninger. Det skal så til gengæld siges, at man har svært ved at finde anden mening med historien end, at Ribera har haft lyst til at fortabe sig i sine private idiosynkrasier (slå selv efter i nærmeste velassorterede fremmedordbog).

Om tegnestilen kun at Ribera ligner Ribera. Han veksler mellem store flader i visse situationer og masser krimskrams i andre, hvilket tilsyneladende er velmotiveret, for man føler sjældent, at der mangler noget, eller at noget er overflødigt, i hans let surreale univers.

Alt i alt er »Dracurella« ganske pudsig, men ikke noget samlerobjekt.

Steen Blendstrup

Jeremiah 3: Farmen. Tegnet og fortalt af Hermann. Interpresse 1982.

Herman tegner skide godt, lad derom ingen tvivl herske, men... Alle Jeremiah albummene, er stærkt konservative, (hvis jeg ikke var så forsigtig med ordet facisme, brugte jeg det!) det vil jeg gerne begrunde med hans evigt tilbagevenden til »Clint

Eastwood miljøet«, den stærke overlever, helst med en pistol i hånden. Hvorfor har folk det bare ikke »lidt godt« sammen i hans album, jeg tænker f.eks. på auclair's »Slaverne«, for mig at se er hans udlægning af fremtidsmennesket, efter en altødelæggende atomkrig mere naturlig. Han redder sin stjerne hos mig, fordi han fortæller sgu' selv en dårlig historie, som farmen er ved hjælp af hans tegnetalent..... Historien kort: Jeremiah og Kurdy er arbejdssøgende, (side 4 er forresten den flotteste side i albummet, Kurdy fisker på sin egen specielle måde, der er her affotograferet) og ankommer til en gård, hvor man straks vil hænge vore unge venner, fordi man tager dem for en ubehagelig herres, udsendte spioner. Men de får forklaret deres arbejdsløshedsproblem og får så husly og mad.

Jeremiah søger arbejde dagen efter, hos den før omtalte ubehagelige herre Alvis Trenton, som sammen med en tomhjernet sexbombe og en ung skydegal motorcykelglad knøs styrer det meste af området og ansætter folk under maskingeværopsyn...

Jeremiah får arbejde, imens får Kurdy historien bag slavefarmeren og hans kumpaner.

Historien startede ellers rart nok: Nathaniel Bancroft opbyggede farmen i bedste »Good ol'American spirit« og blev en folkehelt på egnen, så populær af hans medbønder udnævnte ham til deres fører, alt gik godt til Alvis Trenton dukkede op og forplumrede det hele. »Gjorde« den gode Nathaniel syg og overtog farmen, med en tilsyneladende levende Nathaniel i rullestol...

Kurdy får kolde fødder og skrider, med besked til Jeremiah om, hvor han kan finde ham... Jeremiah dukker også op og får historien af Kurdy. Jeremiah vender tilbage til løvens hule og starter et oprør blandt arbejderne, Kurdy får imens dårlig samvittighed og kommer straks Jeremiah til hjælp. Det hele ender selvfølgelig i fryd og gammen. Konklutione: God streg, fede fede farver af Fernandez, (som forresten bliver bedre og bedre i de næste albums) Fin oversættelse af Niels Sønder-gaard, men meget tynd historie, men OK hellere en Jeremiah i hånden end ti Blåfrakkerne på hylden.

Søren Håkansson

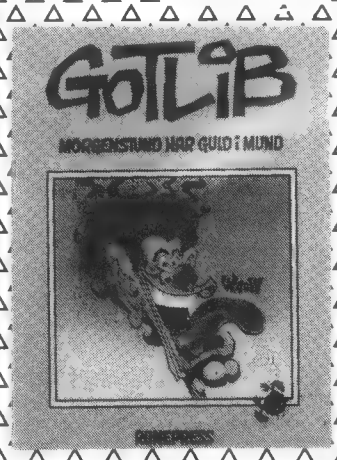

GOTLIB
»morgenstund har guld i mund«

Så er der 48 sider halvpervertere-de tegninger - hvoraf de fleste af dem er i rækkefølge - at hente i kiosken. Selvom de kun er i sort/hvid er de alligevel værd at bevæge sig ud af sit hjem for at få fat i. Gotlieb har altid været kendt for at være en af fransk tegneseries mest vulgære kunstnere. Skide være med om historierne har mening eller pointe, synes han at mene, og det giver osse oversætteren en forholdsvis nem opgave, da det er de færreste af historierne der overhovedet er tekst på. Gotlib er en halvgammel gris, og det lægger han heller ikke skjul på, når han i gode tegninger med fart på beskriver bumseudtrykning, bussemandstrilning, lokumsbesøg, pikspil, korpulation & bræk. Så, er puha højt på din hitliste, er »morgenstund har guld i mund« en nødvendighed.

Mik Schack

LAUZIER: Mik og Susse og den seksuelle revolution (Carlsen if)

Lauziers hidtil frækkeste album, hvad det erotiske angår, vil være Kulørte Siders læsere bekendt, dels fra omtalen af den franske udgave, dels fra, at en af heftets episoder har været trykt i KS, nemlig den med gidseltagningen af den amerikanske ambassadørfrue. Det er sort satire som vi kender og elsker/hader den fra Lauziers side, veloplagt fortalt og i flotte farver. Et læserbrev i Kystbane Komix ang. minoriteter beklagede sig over, at der ikke var noget for rødhårede pædofile diabetikere med træben, men den mangel gøres sandelig god igen her: Her er de alle sammen - transvestitterne, bøsserne, sadomasochisterne, you name it - (note til oversætteren: Det hedder faktisk ikke Fæcalofile men koprofile på »dansk« idet man bruger græske ord til at betegne perversiteter - se selv i Fabricius-Møllers bog om samlivet - men det var et sidespring).

Mangfoldighederne på det erotiske overdrev bruges af Lauzier til nok en gang at satirisere dels over venstrefløjsfraktionsmageri, dels over omklamring fra statsmagten, og selvom en del af satiren går på specielt franske forhold, kan den sagtens bruges i Danmark også (endnu en note til oversætteren: Jeg forstår godt ideen med at kalde hovedpersonerne Mik, og Susse, det rimer jo, og sån, men det skurrer lidt mod seriens tydeligt franske miljø - jeg ved ikke, hvad man ellers sku ha gjort, men som sagt, jeg synes, det er en skønhedsfejl i en ellers perfekt oversættelse).

Iøvrigt er albummet dejligt frit for »Moderne Tider«s og »rotteræset«s æselspark til dem, der ligger ned i forvejen, ja, det er faktisk det mindst sorte, jeg har læst fra Lauziers hånd, og det er i mine øjne en styrke, fordi det underbygger satiren bedre. Slutkapitlet med mirakelorgasmen i Lourdes kunne jeg unde Inge Krogh og Jens Møller at læse - de ville få et hjerteslag, og så var vi fri for dem!

Skal jeg komme med en kritisk bemærkning til sidst skulle det være, at set ud fra en pornografisk synsvinkel er tegningerne ikke meget værd. På en eller anden måde kommer der altid en hånd, en bordkant eller noget andet i vejen for de *rigtigt* frække steder, og heri ligner heftet faktisk mere Casanova-Johnny end rimeligt er, det satiriske sigte taget i betragtning - men Lauzier skal selvfølgelig osse leve med en mere restriktiv pornografilovgivning end den danske. Narrefisse er det nu alligevel - et helt album, der handler om sex og perversiteter uden en eneste ærlig stiverik virker altså lidt postuleret.

Men patter, kusser og røve er der masser af, så der er skam nok at kigge på endda!

Per Vadmand

Crumb's Store Røv. Runepress 1982. Pris: 24,75 kr.

Store Røv er det fjerde album med den store amerikanske undergroundartist, R. Crumbs udslip på dansk, - og der kommer flere endnu. Interpresse & Runepress har fået en aftale med Crumb om at udsende alt hvad han har lavet på dansk. Og det er nok en af de fedeste aftaler de nogensinde har fået hevet i land derude i Bagsværd.

Crumb står for de fleste som et af hippietidens synonymer for »peace, love, dope, patter og pik« og hvad man ellers kan tænke sig af tabunedbrydende tegneserieemner. Og han er blevet verdenskendt på det. Og accepteret langt udenfor underground comickredse. Selv Playboy kommer slæbende med trillebøre fyldt med guld for at få ham til at tegne

for sig, og det er da meget fedt, for at sidde og tegne sine drømme om at bolle store teenagepiger med tykke lår, langskaftede læderstøvler, hårde nødder, fletninger og store røve. Alt imens han sidder og hiver sig i masten. Han kalder sig selv »seksuelt afsporet« og »sexistisk perverteret«. Sikkert hårdt presset af de amerikanske rødstrømper, der givetvis læser alt hvad Crumb laver, og det meste handler osse om - på en harmløs/charmerende måde - at behandle kvinder uvenligt og tiltider direkte voldeligt.

Alle 48 sider i dette Store Røv album gør ihvertfald. Men ligegyldigt om man kan lide indholdet eller ej, må man erkende, at Crumb er en fabelagtig god tegner og grafiker. Hans typografi er næsten altid eminent og særpræget, og det er lykkedes Tore Bahnson at kopiere hans overskriftstil ganske glimrende, ligesom hans oversættelse er upåklagelig. Selvom historierne er over 10 år gamle efterhånden, lever Crumb-stilen i bedste velgående idag, og vil sikkert gøre det længe endnu, for han har i den grad dannet skole udover den ganske klode.

De 24,75 kr. kioskdamen skal ha' for »Store Røv« er givet godt ud, selvom man skulle ha' alle historierne i forvejen fra de originale amerikanske hæfter (hvilket man selvfølgelig har) på trods af at albummet er i sort/hvid. Det klæder Crumb at være i sort/hvid, selvom Søren Håkanson har lavet en perfekt farvelægning af forsiden.

Sig mig, er du ikke gået endnu? Se så at få hentet bogen. - Det har du allerede gjort?! - Så hent en til!

Mik Schack

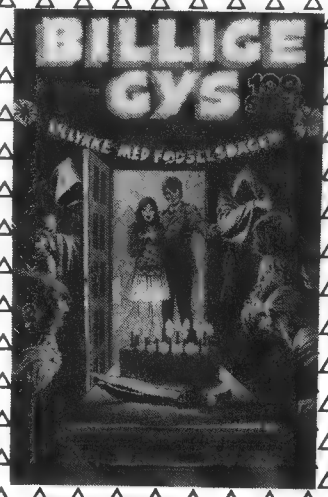

KORT & GODT

Anders Hjorth Jørgensen

Hulk! Så er Winthers forlag igen på spil med en Marvel-publikation udgivet efter det forhåndenværende materiales princip. »Den utrolige Hulk« har fået sit eget album, som foreløbig er udkommet med to bind. Nu er det jo efterhånden flere år siden, at den amerikanske »Hulk«-udgivelse har været værd at beskæftige sig med, og når episoderne som her præsenteres i tilfældig rækkefølge, er der da overhovedet ikke noget at hente. Gad vist hvornår folkene på Winthers forlag erkender, at de ikke har begreb skabt om at udgive tegneserier!

Nej så er der mere bevidsthed på Interpresse, når det gælder om at markedsføre et tegneserieprodukt på seriøs vis. Det forhindrer dog ikke redaktørerne i jævnligt at sende fæle trivialiteter på markedet. Som f.eks. nu, hvor forlaget faldbyder to hæfter på hver 100 sider med »Sommerferieforelskelser« og »Billige gys« med korte episoder hentet fra diverse DC-kærligheds og -skræk-hæfter. Om førtstnævnte kan man da sige det positive, at det er lidt bedre end »Amor« og »Min melodi« med hensyn til intrige og tegninger. Om sidstnævnte, at det i det mindste indeholder en 6-siders Neal Adams-episode, som ikke er spor hårrejsende, ikke særlig veltegnet og faktisk ret uinterressant. Men den må selvfølgelig findes i enhver Neal Adams-samling!

Seriøs tegneseriebevidsthed finder man også hos Carlsens tegneserieredaktør, men det forhindrer heller ikke ham i jævnligt at udsende falden-på-halen- og andre trivialiteter. Som f.eks. nu, hvor han genopliver »De 4 esser« efter et par års pause. Selvom nr. 10, »Robinsons ø« og nr. 11, »Guldfeber«, er mindre idérige og morsomme end størsteparten af de tidligere bind, må jeg dog indrømme, at jeg stadig kan få mig en afstressende latter over denne børnetegneserie, som både er prototypen på stereotyp børne-serie-fiktion og afvæbnende ironisk kommentar til samme i behandlingen af de vildt overdrevne kønsroller. Jeg kan ikke lade være med at holde af »De 4 esser«, men det skal nu ikke forhindre mig i at betragte serien som en harmløs falden-på-halen-trivialitet.

Det samme er tilfældet med en anden Carlsen-udgivelse, »Jacob og Sylvester«, hvor nr. 1 har fået titlen »Det er alt for meget«. Teksten er godt nok af Peyo og Vicq, tegninger af Walthéry, men da produktet tilsyneladende er udført med venstre hånd, er resultatet forstemmende. Vitigheden med stoffet, som får folk til at forære alting væk, er udtømt inden side 20, og så er der faktisk ikke noget, som kan holde sammen på historien om de to drenge/mænd? Og deres forsøg på at forhindre, at stoffet kommer i hænderne på smarte gangstere. Derefter er der ikke kun tale om en harmløs falden-på-halen-trivialitet i den humoristiske detektivgenre. Snarere om en yderst kedsommelig! For en ordens skyld skal det vel også nævnes, at Carlsen har fundet en støvet, schweiziskantikvitet fra 30'erne frem til »Rasmus Klump«-læserne. Tegneseriens titel er »Globi«, som indtil videre i fire bind er »Børnenes ven«, »Får en bondegård«, »Står til søs« og »Går i cirkus«. Denne harmløse, antikverede ligegyldighed om den påklædte, menneskeliggjorte papegøje Globis oplevelser er tegnet af Robert Lips og med dansk tekst af Per Flyndersø.

Så vil jeg vende tilbage til det forlag, som i visse kredse kaldes kiosk- og trivial-forlaget Interpresse - i nedsættende betydning, hvis nogen skulle være i tvivl. En meget stor del af forlagets produkter hører da også hjemme i trivial-kategorien, men selv den mest seriøse kritiker må vist erkende, at forlaget også står for en række af de mest spændende kvalitetstegneserieprodukter.

Forlagets svar på »Tintin« er Franquins »Splint & Co.«. 1981 var såkaldt Franquin-år, hvor man præsenterede flere af mesterens mest spændende og mest uinteressante produkter. Det er blevet fulgt op i 1982 med en nyudgivelse af »Splint & Co.« nr. 1, »SOS fra Bretzelburg«, i sin oprindelige form. Det betyder kort og godt, at episoden har fået tilføjet 4 sider med Spirillen. 4 sider, som ikke har været præsenteret før i albumform, som ikke betyder noget for handlingen, men som i sig selv er en gave til enhver tegneserielæser med sans for elegant tegneseriefarce-humor. At episoden samtidig hører til seriens bedste, er heller ikke at foragte!

I samme serie er også udkommet nr. 23, »Varsleren«, af Fournier. Ligesom den forrige, »Den forsvundne Gri-Gri«, hører denne til Fourniers allerbedste. Dybest set er den en protest mod anlæggelsen af atomkraftværker, men fortalt inden for den komiske spændingstegneseries rammer. Da handlingen er henlagt til Bretagnes ugæstfri natur og tilsat lokale myters varsler - et sendebud fra Døden - giver det Fournier rige muligheder for at lege med uheldssvangre stemningsmalerier og for i rigt mål at male Fanden på væggen. Og bag det hele lurer kritikken mod samfundets ubetænksomme omgang med atomer!

Nej så har der hidtil været mere fred og fordragelighed at hente i »Jonathan«. Godt nok har kineserne stedse udgjort en trussel mod Jonathans tibetanske hverdag, men dog ikke mere end at han har kunnet sige verden farvel og tulle rundt i sine egne cirkler.

Det har han dog svært ved i album nr. 6, »Det er længe siden, Douniacha«, hvor han sammen med Drolma føler sig forpligtet til at bringe en russisk flyver på sikker afstand af de kinesiske agressorer. Cosey fortæller endnu engang sin historie i usædvanligt smukke og mediemæssigt banebrydende tegneseriebilleder, men man har på fornemmelsen, at der ikke længerer er nogen dybder i hans historier. De er æstetisk smukke med masser af kraft og karakter i personskildringen, men samtidig er de totalt ligegyldige og uvedkommende. Hvis denne tendens fortsætter denne udgivelse for min skyld.

KULØRTE OPSTØD

• meninger • Argumenter • Saglighed • Spørgsmål • nyheder • Ros • Ris • Sagsanlæg • trusler • bagtalelser • Vor Serie.

I KS 42 bragte vi en artikel om Balder & Brage's nye udgivelse, seriealbummet »Danske striber nr. 1«, forfattet af Per S. Diemer, en af bidragsyderne. På side 24 stod der bl.a. følgende:»En væsentlig kæp i hjulet på disse lovende planer blev udgivelsen af et seriehæfte fra et andet forlag, der på lusket vis havde fundet på at gøre brug af næsten samme titel, nemlig »Danske tegneserier«.«

Så ringede telefonen - og så fik vi et brev:

Vedr.: Dementi v. »Kulørte Sider« nr. 42

I henhold til vor telefonsamtale, fredag d. 11. juni 1982, skal jeg hermed skriftligt meddele Dem om vor indstilling til hr. Per Diemers artikel om »Menneskefiskeren etc.« i Kulørte Sider nr. 42.

Vi ser os nødsaget til at forlange, de i vedlagte bilag afmærkede påstande, dementeret som urigtig omgang med sandheden, i førstkommende nummer af Kulørte Sider.

Som tidligere nævnt i vor telefonsamtale 11. juni, har vi tilstrækkelig dokumentation, til at modbevise bilagets afmærkede tekst.

Såfremt De ikke ultimo denne måned, har meddelt Dem skriftligt om Deres stillingtagen, ser vi os beklageligvis nødsaget til at overlade denne sag til vor sagfører, der således vil rejse tiltale for bagvaskelse af vort firmas troværdighed.

Med venlig hilsen
CENTERPRESSE
J. Heinmann
redaktør

Til
Centrepresse
Danske Tegneserier

Ref.: Deres brev dateret d. 11.6.82 vedrørende artikel i KS 42

Vi skal i det følgende redegøre for vores synspunkt, at Per S. Diemer's bemærkninger om bladet »Danske Tegneserier« ikke berettiger en berigtigelse fra vor side.

1.: Artiklen om »Menneskefiskeren« fra forlaget Balder & Brage er en uforkortet gengivelse af den officielle pressemeddelelse udsendt af forlaget i forbindelse med udgivelsen. Vi føler ingen forpligtelse til at forsvare/undskylde denne pressemeddelelses syn- eller antipatier.

2.: Bemærkningen om navnestriden omkring »Menneskefiskeren« (KS 42 s. 24 sp. 2) anklager Dem ikke *som De har påstået, for at have »stjålet« navnet »Danske Tegneserier« fra forlaget Balder & Brage. Der er derfor klart ikke behov for en berigtigelse i den anledning.*

3.: Per S. Diemer's brug af ordene »på lusket vis« må i sætningens sammenhæng forstås som en ironisk/humoristisk harceleren over at »Danske Tegneserier« kom først med en udgivelse af det navn. Vi mener ikke at dette kan begrunde en berigtigelse.

Vi må til slut endnu engang understrege at vi gerne vil offentliggøre et læserbrev fra »Danske Tegneserier«, der redegør for omstændighederne omkring navnerettighederne set fra Deres side, så misforståelser i den anledning kan ryddes af vejen.

Med venlig hilsen
RUNEPRESS/KULØRTE SIDER
Steen Blendstrup (red.sek.)

Vi har som KS 43 går i trykken ikke modtaget noget svar, men til gengæld er der faldet endnu et par læserbreve ind ad døren.

Til Kulørte Sider

Da jeg efter at have modtaget et gratis prøvenummer på KS (nr. 36), oprettede jeg et ét-års-abonnement (det er sådan ca. to år siden) og fik også fat i adskillige ældre numre af jeres blad. Jeg har ofte villet skrive til jer og rose jer for et pragtstykke af et tegneserietidsskrift, der var fuldt på højde med »de største«, såsom The Comics Journal og Comixene. Men så var det altså, jeg fik KS nr. 42, det sidste inden mit abonnement udløb. Hvis dette nummer havde været af samme høje kvalitet som alle de andre KS'er, jeg har læst, ville jeg ikke have betænkt mig på at få anskaffet et nyt abonnement. Men nr. 42 er IKKE af samme kvalitet som dets forgængere. Og det er ikke kun et lille kvalitetsfald, næh, KS 42 er det værste lort . . .

Anders Hjort Jørgensens Wood-nekrolog er så afgjort toppunktet i KS 42 (men på den anden side er han jo også en af jeres dygtigste skribenter), men også Shelton-artiklen, »En nordmand ved Joe Kuberts hof« og »Willy«-artiklen var interessante; blot irriterer Jørgen Frølunds skrivemåde med punktum efter hvert fjerde bogstav (ca.). Derimod er »10 år med Fantask« om butikkens fødselsdag i oktober 1981 sørgeligt uaktuel i et maj-1982-blad.

Så er der jo også Per Diemers propagandaværk om albummet »Menneskefiskeren«. F.eks. skriver han, at forlaget Centerpresse gennem udgivelsen af bladet »Danske Tegneserier« skulle have spoleret Balder & Brages markedsføringsmuligheder. Ingen kan forbyde Diemer at give udtryk for, at DTS er noget lort (Hvad det jo også er, i al fald nr. 1), men når han skriver ». . . en væsentlig kæp i hjulet på disse lovende planer blev udgivelsen af et seriehæfte fra andet forlag, der på lusket vis havde fundet på at gøre brug af næsten samme titel, nemlig »Danske Tegneserier«. Man kunne endda have taget hatten af, bukket høfligt og affundet sig med dette, hvis hæftet havde været en ordentlig reklame for vores nationale tegneserieproduktion, men rent faktisk er det noget makværk . . .« er det et tydeligt bagvaskelsesforsøg. Hvad der står er, at Centerpresse skulle skamme sig over at markedsføre sådan noget, når B & B nu er sååå dygtige. Da det ER danske tegneserier, der er i »Danske Tegneserier«, og der ikke findes nogen lov, der forbyder publikation af makværk, er der intet hold i Diemers udtalelser. Og når man ser på alt det makværk, Balder & Brage selv i tidens løb har publiceret, er Diemer, der jo selv har været bidragyder til albummet, vist ikke den rigtige til at udtale sig om den sag. Reklame for egne produkter er at foretrække, men det er åbenbart heller ikke så dårligt at svine andre til. I det hele taget piller KS ved sin egen standard som seriøst tidsskrift, når I lader en person, der selv har været bidragyder til et album, skrive en overmåde rosende artikel om dette. Som at lade f.eks. Henning Kure skrive artiklen om »Valhalla« i KS 35 - det forekommer jer vel meget fjerntliggende? Hvis I gør, vil det nok være smartest at lade Diemer dementere det førnævnte brudstykke af artiklen.

kombineret med det, at bladet nu åbenbart kun udkommer hver 3. måned (det gjorde det jo alligevel, ha) samt en nu helt urimelig høj pris (på afbildningerne inde i bladet står der endda 29.50 som pris) - og så selvfølgelig de sædvanlige stavefejl, der dog i tidligere numre var til at leve med p.g.a. den ellers høje standard - kan godt få én til at overveje videre køb af KS til indstilling. I Wood-nekrologen skriver A.H. Jørgensen: ». . . dermed var der sat punktum for en bemærkelsesværdig tegneserieskarriere, som startede med gyldne løfter og endte i vrængende tomgang«. Et andet sted skriver samme mand, at det vil være en velgerning mod papiret i et

WILLIAM M. GAINES I KØBENHAVN

Lørdag den 24. juli ankom Bill Gaines - mangeårig »Mad«-udgiver og indehaver af det herostratisk berømte amerikanske forlag E.C. - til København på et fire dages besøg arrangeret af den danske »Mad«-redaktør Erling Stenby. I den anledning var »Kulørte Siders« svar på Bernstein & Woodward og Flindt Pedersen & Stephensen, stjernereporterne Jensen & Jørgensen som så ofte før på pletten for at afsløre virkeligheden bag myterne.

Spørgsmålet er så om forehavendet lykkedes. Det vil man kunne konstatere i næste nummer af »Kulørte Sider«, som vil indeholde resultatet af vores møde med Gaines.

Men dermed var reporterteamet ikke færdig med Gaines. Vi var også tilsagt til pressefrokost på Tokanten mandag kl. 12, i hvis ekcentriske værtshusmiljø Gaines besvarede spørgsmål fra amatørerne fra Politikken, Berlingske Tidende og BT med samme imødekommenhed og venlighed, som vi havde oplevet dagen før. Og hvor han beredvilligt satte brødkurve på hovedet, dyppede fødderne i springvand og grimaserede på bestilling til ære for de tilstedeværende fotografer.

Gaines har ikke uberørt været centrum i diverse presse- o.a. seancer siden de hektiske 50'ere, hvor hans forlag fik skylden for alskens ungdommelig dårligdom p.gr.a. den skræk, vold og sex, som EC-udgivelserne indeholdt. Den trivelige mand befandt sig som en fisk i vandet i al denne bevågenhed og levede fuldt ud op til en anden af de karakteristikker, som hans ansatte har givet af ham: »Verdens mindst millionæragtige millionær!«

Anders Hjort Jørgensen

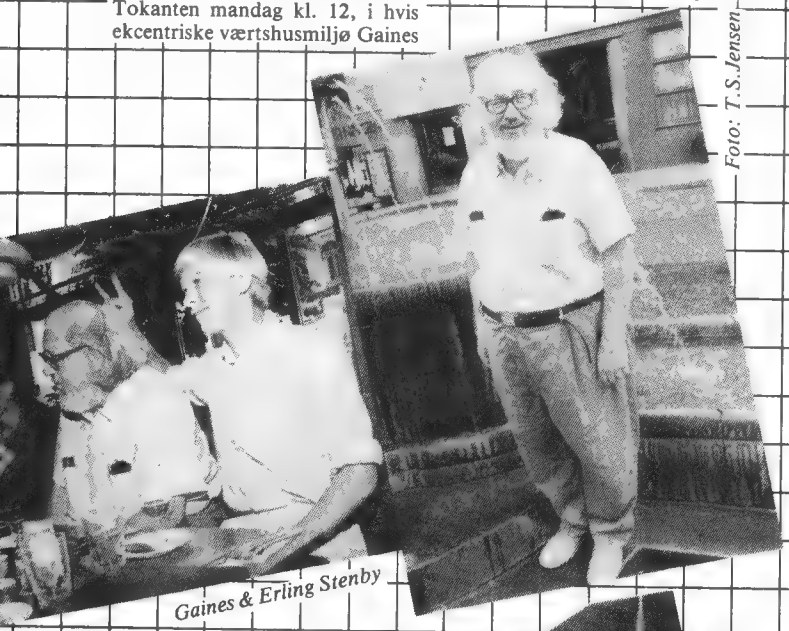

Foto: T.S.Jensen

Gaines & Erling Stenby

Anders Hjorth Jørgensen

Marketingschef Jan Schülei & annoncechef Jørgen Angel, IP.

vist tegneseriealbum at bruge det som erstatning for toiletpapir. Det er vel ikke sådan, det skal komme til at gå Kulørte Sider? Fra at befinde jer på toppen af bølgerne, er I brat røget ned i en bølgedal, der er så dyb, at man kan røre ved havbunden. Det er mig ufatteligt, at det er muligt at bomme sig så enormt med et nummer af bladet, og så samtidig være bekendt over for sig selv at markedsføre det under navnet »Kulørte Sider«, der i fordums dage stod for KVALITET.

Poul L. Petersen
Hestehave 17
6400 Sønderborg

Poul L. Petersen er bidragsyder til magasinet »Danske Tegneserier«.
Så'n apropos . . .!

Jamen al'så, sådan var det slet ikke ment

Mit første forsøg som tegneserieskribent med artiklen »Menneskefiskeren, Balder & Brages mest ambitiøse udspil til dato« i forrige nummer af Kulørte Sider har desværre vist sig at afføde nogle ganske uheldige reaktioner (set fra mit synspunktt).

Jeg er blevet taget alvorligt. Udgiverne af bladet Danske Tegneserier mener nemlig, at jeg ganske seriøst beskylder dem for at være luskede og for at have hugget titlen på deres blad fra Balder & Brage.

Det vil jeg gerne dementere. Jeg er aldeles ikke seriøs, dvs. naturligvis er Centerpresse (udgiverne af nævnte publikation) kommet ærligt til navnet »Danske Tegneserier«, og naturligvis vil jeg ikke forsøge at antyde andet.

Rent faktisk har jeg her og flere steder i artiklen bare forsøgt mig med lidt stilfærdig ironi, der altså er blevet taget ilde op.

Beklager.

Med venlig hilsen
P. Diemer

Willy på - nye - eventyr.

Som en ekstra kommentar til Jørgen Frølunds behandling af »Willy på Eventyr« i KS 42 bringer vi her i uddrag et brev fra Werner E. Andersen, som tidligere (KS 12) har bidraget med data fra sit tegneserie»arkæologiske« arbejde omkring denne serie.

Til orientering for særligt interesserede kan det oplyses, at jeg i England (i en snæver kreds) har fået offentliggjort en artikel med tilhørende skema, hvor »Willy på Eventyr« frem til 1941 og de originale engelske sider sammenholdes mere detaljeret. Artiklen er fremkommet i »Association of Comics Enthusiasts' Newsletter« juli 1981. Besynderligt nok kom skemaet først i udgaven for januar/februar 1982.

Redaktøren og udgiveren af dette »Newsletter«, Denis Gifford, har desværre pillet lidt ved mit manuskript et par steder. Han har fået det til at se ud, som om Mogens Aller var chefredaktør for Familie Journalen i hele perioden, selv om hans far, Valdemar Aller, vist var chef indtil 1936. Gifford får det også til at se ud, som om Willy/Rob the Rover stoppede i Sverige i begyndelsen af 1940 - jeg har blot ikke set serien efter det tidspunkt, men har heller ikke haft lejlighed til at undersøge senere numre.

Til mine tidligere artikler om emnet kan føjes at selv om Amalgamated Press Ltd (nu IPC) i London normalt ikke tillod sine tegnere at signere deres arbejder, så har Ulf Renberg i Oslo imidlertid henledt min opmærksomhed på, at den engelske Willy-tegner Walther Booth har sneget sine initialer ind i et par tegninger: Der står WB på en kasse, som Willy sidder på (dansk Familie-Journalen nr. 18 1929, billederne 1 og 3). Erkendt: **Det** er for feinschmeckere!

Oplysninger fra Lars Harri i Lund kombineret med, hvad der fremgik af Legetøjsmuseets udstilling af svenske »Allers«, synes at vise, at mens Norge helt stoppede den engelske Willy (Rob the Rover) i 1935, og Danmark holdt pause fra 1935 til slutningen af 1936, er Sverige startet på Rob the Rover igen i begyndelsen af 1936 - i øvrigt trykt i rødt fra nr. 4-41 i 1936. Svensk »Allers« synes således i 1936 at have haft ca. 30 numre med Rob, som hverken har været hos os eller i Norge. Svenskerne har også solo haft Rob i 1921, som Ulf Renberg har fundet ud af. - Mine svenske fotokopier er desværre ikke klart dateret, men Willy i (antagelig) nr. 41, 1936 i Sverige er lig Willy i nr. 50 i Danmark. Man kan spørge sig selv: Er det måske svenskerne, der i hvert fald i de senere år har redigeret overførslen af Rob til Skandinavien? Det er åbenbart dem, der er startet i 1921, og også dem, der har købt solo i godt halvdelen af 1936. Svenskerne har åbenbart været de-

mest begejstrede for Rob the Rover.

Denis Gifford regnes for at være Englands største tegneserieekspert. Hans »Newsletter« kommer ca. 9 gange om året og er en glimrende kilde til det engelske seriemarked - både hvad angår nye ting og historisk stof. Abonnement og ældre numre kan fås ved henvendelse til Denis Gifford, 80 Silverdale Sydenham London SE 26, England.

P.S. Sammenlign de nu foreliggende oplysninger om Willy med de mange danske skrøner om seriens oprindelse, f.eks. »Tegneseriernes Hvem-Hvad-Hvor« (1976) side 144-145 (hvor det oplyses at tegnerens identitet er ukendt (tsk, tsk), red.).

Verner E. Andersen.

TEGNESERIER I LONDON

Byens størrelse til trods er der meget få steder, hvor man kan købe tegneserier. Selv gik jeg efter brugte amerikanske DC og Marvel Comics, og det var stort set også det eneste, der var at få. Den kendte Science Fiction boghandel »Dark They Were and Golden-Eyed« er blevet lukket (ingen vidste rigtig hvorfor), men »Forbidden Planet« i Denmark Street eksisterer stadig - med et udvalg, der kunne minde om Fantasks. En positiv overraskelse var »Comic Showcase« i Catherine Street, som havde et overdådigt udvalg af amerikanske blade helt tilbage til 40'erne. Ejeren tager meget gerne mod bestillinger fra Danmark (man sender ham en liste, og han skriver tilbage og fortæller, hvor meget af det, han kan levere og til hvilken pris, hvorefter man sender ham pengene og får bladene). Her er der gode chancer for at få fyldt sine huller ud - og til en billig penge. Jeg købte f.eks. Neal Adams-materiale til en væsentlig lavere pris, end man kan få det i København. »The Vintage Magazine Shop« i Gt. Windmill Street handler, som navnet antyder, mest med gamle magasiner (her kan film-freaks gøre gode kup), men har også et mindre udbud af både engelske og amerikanske tegneserier.

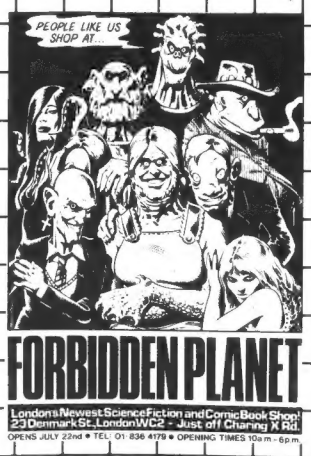
PEOPLE LIKE US SHOP AT...
FORBIDDEN PLANET
London's Newest Science Fiction and Comic Book Shop!
23 Denmark St. London WC2 - Just off Charing X Rd.
OPENS JULY 22nd • TEL: 01-836 4179 • OPENING TIMES 10a.m - 6p.m.

Disse butikker ligger rimelig tæt på hinanden, og man kan sagtens nå dem allesammen på en eftermiddag uden at bruge andet transportmiddel end sine ben.

Forbidden Planet, 23 Denmark Street, London WC2. Tlf: 01-836 4179

Comic Showcase, 15 Catherine Street, London WC2. Tlf: 01-379 3345

Vintage Magazine Shop, 28 Gt. Windmill Street, London W1. Tlf. 01-439-8525/6/7/8

Niels Søndergaard

Ny læreplan i Sverige nedvurderer tegneserier

Den svenske grundskole har fået ny læseplan, Lgr 80. I den står der, at også tegneserier skal behandles. Opfordringen er dog ensidig. Behandlingen skal udelukkende tage sigte på afsløre fejl. Tanken om, at der også kan findes gode serier, er ikke faldet læseplanens forfattere ind. Dette gælder for faget svensk, mens tegneserier overhovedet ikke nævnes i det fag, som før hed tegning, men som nu skal kaldes »bild« (Kunstforståelse).

I Sverige begynder børnene i skolen det år, de fylder syv. Derefter går de tre år på henholdsvis laveste, mellemste og højeste trin. I den nye læseplan opregnes de emner, som skal behandles på hvert trin. Lærerne, men fremfor alt undervisningsmaterialernes forfattere, følger nøje de anvisninger, som læseplanen giver. Lad os derfor kigge nærmere på noget af det, der står om svensk og kunstforståelse.

Under svensk findes fra og med laveste trin denne anvisning:

»at eleverne vænner sig til at skaffe sig kundskaber, oplevelser, stimulans etc. gennem læsning af nyere og ældre billedbøger, rim og remser, digte, eventyr og fortællinger, børnebøger, faglitteratur for børn samt dagblade og tidsskrifter«

Bemærk at eleverne her skulle få en positiv påvirkning. De skulle bl.a. få stimulans og oplevelser. Læg også mærke til, at serier ikke nævnes i den lange opremsning. Det er ingen fejl! Serierne er nemlig blevet placeret i en helt anden sammenhæng. Der står:

»at eleverne skal undersøge vurderinger af og holdninger til f.eks. kønsroller, race og vold, som de afspejles i bøger, aviser, serier etc.«

Man kan ikke kritisere denne anvisning som sådan. Derimod må den, der virkelig har forstand på tegneserier, protestere mod, at serierne ikke også findes under den positive sammenhæng. Endnu værre bliver det imidlertid, når man fortsætter til mellemste trin. Her er laveste trins anvisninger kompletteret med bl.a. følgende:

»at eleverne udvikler deres evne til i samtale af forskellig slags, også serier og anden massemarkedslitteratur, forholder sig til den virkelighed, de kan iagttage eller skaffe sig viden om på anden vis«.

Det tyder naturligvis på mangelfuld viden at regne (alle) serier til massemarkedslitteraturen, også kaldet trivial-litteraturen. Alligevel genfindes samme formulering for højeste trin.

Endnu mærkeligere er det, at tegneserierne helt er forsvundet fra faget kunstforståelse. Forhåbentlig har man uden at nævne dem puttet dem ind i en større gruppe, men det ville naturligvis have været bedre med en direkte henvisning. Denne opgørelse gælder aktiviteterne på laveste trin:

»Eleverne skal bearbejde og give form til iagttagelser, følelser og synspunkter i materiale og billedteknik som tegning, maleri, collage, skulptur, tryk, foto og film eller video«.

Når det gælder mellemste trin, henviser læseplanen til, at børn i den alder ser meget TV. Derfor må kunstundervisningen i større udstrækning end tidligere omfatte arbejde med foto, film og video.

Man spekulerer på, om de, der har skrevet dette, har set nogen af de mange rapporter, der handler om børns serielæsning. Hvorfor er det ikke kommet med? Hvordan skal vi kunne få et mere positivt syn på serierne?

Det er spørgsmål, som man sagtens kan samarbejde om over grænserne. Danmark virker i denne sammenhæng som noget af et foregangsland. Det kedelige er bare, at kun de bedst indviede svenskere ved, hvor langt man i Danmark er kommet med tegneserierne. Resten vandrer omkring i uvidenhed. En større udveksling af erfaringer ville være på sin plads.

Serier som tilvalg

Til sidst lidt om en positiv svensk rapport om tegneserier. Den gælder også den nye læseplan. Der gives nu højeste trin en fin mulighed for virkelig at gøre noget positivt ved serierne. På højeste trin kan man nemlig på sammenlagt 11 »stadieveckotimmar« (trin-uge-timer, antallet af lektioner eleven har på sit ugeskema over tre år) arrangere et eget tilvalg. Skolens rektor kan give forslag til kommunens skolestyrelse. Hidtil har tilvalget omfattet et andet sprog som tysk eller fransk, fag som teknik, økonomi eller lignende. Nu åbnes der uanede muligheder. Man kan til og med lade eleverne vælge tilvalget »serier«! Det planlægges i mindst én svensk kommune. Der findes de interesserede lærere og elever. Hvordan det går dem får vi se om nogle år . . .

Erling Frick (på dansk v. Steen Blendstrup)

FRISTELSER FOR FYNSKE FANS

Enhver tegneserielæser, der udvandrer til Fyn, konstaterer hurtigt at Fyn ikke er fin når det gælder tegneseriemediet. Der er ingen gode tegneseriekiosker, nyheder er ofte forsinkede, boghandlerne har et tilfældigt udvalg (naturligvis placeret mellem billedbøgerne) etc.

Men efter den 25. marts er alt ikke længere ved det gamle. Der åbner nemlig en rigtig tegneseriebutik i Odense. Det betyder at trængende fremover kan få både fransk, tysk, amerikansk og især gammel dansk (Anders And, Skipper Skræk, Illustrerede klassikere, Eventyrserien, Kong Kylie, Fantomet (hvis Torben Weinrich mangler et par numre findes de her) plus et hav af albums, også udsolgte ting og sager).

Butikken, der ligger på Klostervej v. Falck-museet, hedder Comix & Co og den er åben hver dag mellem 10.00 og 18.00. Den er iøvrigt lækkert indrettet og minder ikke om det kælder-hyggedesign, vi kender fra andre tegneseriebutikker. Og så rummer den flere geniale løsninger på problemet med at få anbragt flest muligt serier på mindst muligt plads - og dog alligevel sådan at man kan se alle fristelserne i øjnene (her kunne Fantask & Co lære noget).

Mon ikke der hermed endelig er skabt et mødested for fynske fans?

Ole Hansen

Vedr. textningen af tegneserier

I Kul.S. nr. 42 slås der til lyd for håndtextningen på bekostning af maskintextningen (i en anm. af et album). Det får mig til at udtale, at »vi er mange«, der professionelt arbejder med tegneserier, som har problemer med - textningen. Det er for langt de fleste *børn* og andre læsere et voldsomt problem med håndtextningen i tegneserier. De fleste børn og mange voksne med kan ikke læse disse håndskrevne VERSALER, men ville kunne få betydeligt større udbytte af tegneserierne, hvis disse var maskintextede eller i det mindste brugte »små« bogstaver.

Jeg får at vide utallige gange af dansklærere og skolebibliotekarer, der fører dette synspunkt frem, at de gerne ville benytte gode tegneserier i skolerne, men at børnene ikke kan læse disse håndtextede versaler og derfor kun isoleret kigger billederne. Det gør børnene derimod ikke, når textningen er foretaget med trykte, små bogstaver.

Hver gang, jeg får det at vide - hvilket sker hver gang, jeg mødes med lærere og bibliotekarer vedr. tegneserier: og det er faktisk dét, jeg jo lever af - får jeg slynget ovenstående i hovedet og kan kun sige, *jeg* ikke kan gøre for det, men at der helt tydeligt er en tendens hos tegneserie-»freaks« til at fejlbedømme disse forhold.

Bent Værge.
(red. instruktør m.v.).

Jeg har enormt (og dermed mener jeg ENORMT) mange tegneserier som jeg gerne vil sælge, eftersom jeg har så mange at det ikke er muligt at få plads til dem i denne annonce .« . . så skriv efter min gigant liste, og du vil ikke blive skuffet.
Her er et lille udklip i hvad jeg f.eks. kan tilbyde: Basserne, Dæmonen (næsten komplet)), Fantomet (komplet), Seriemagasinet (næsten komplet), Superman, mange Albums, og meget mere af det DU vil have. Næsten mest fantastisk er min UP-TO-DATE Marvel samling . . . og så er de endda i tip-top (NM) . . . ja jeg kan godt forstå du er målløs.

SÅ SEND EFTER LISTEN HVIS DU TØR??????
På forhånd tak
Claus Madsen
Hesseløgade 26, 2. th.
2100 København Ø
Tlf. (01) 20 41 66 eller (01) 35 65 03

Jeg køber næsten alle slags danske tegneserier, specielt superhelte serier.
Amerikanske blade fra Marvel, samt enkelte fra D.C. (bl.a. Teen Titans) købes også.
Meget gerne store samlinger.
Skriv hvad du vil sælge og til hvilke priser.
Kent Nielsen
Skovgårdsvej 27
3460 Birkerød
Tlf. 02-81 65 83

Fyn's nye tegneseriemekka Comix & Co. i Odense.

Vor Serie af Keith Held.

DEN STORE ANDERS ANDBOG (1974)
Kun 3 eks. fra kr. 1500,-
Donald Duck (amerikansk udgave af samme bog (udsolgt i USA), kun få eks.
Kr. 198,-

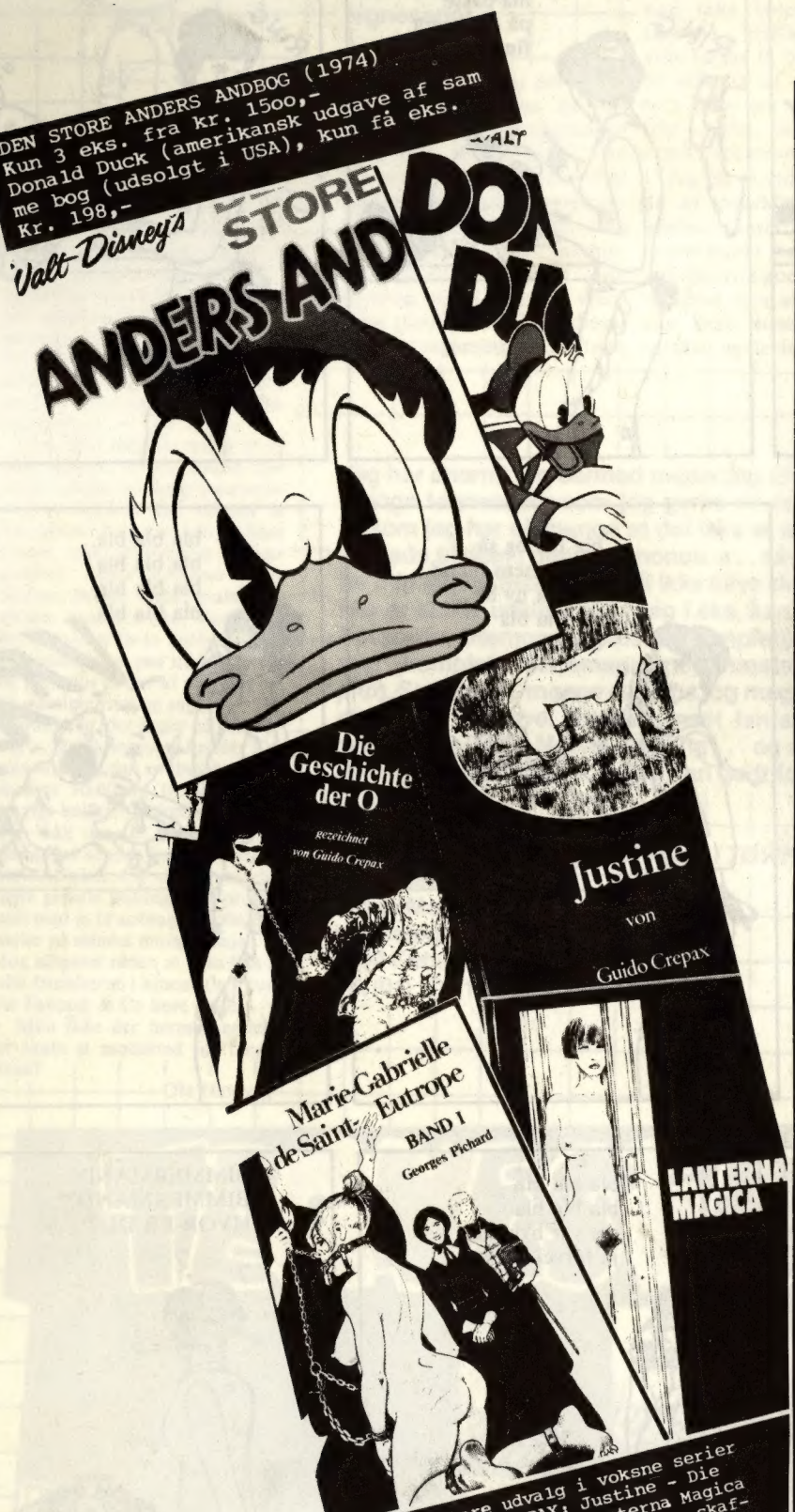

Se vort store udvalg i voksne serier f.eks. GUIDO CREPAX: Justine - Die Geschichte der "O" - Lanterna Magica (tysk oversættelse, fransk kan skaffes). Pr. stk.: 162,50
GEORGES PICHARD: Marie-Gabrielle de Saint-Eutrope, Bind 1 & 2 (tysk oversættelse). Pr. stk.: 168,00

FYEN'S ENESTE
PROVINSEN'S STØRSTE
TEGNESERIE
CENTER

NYT: Vi har et stort parti nye Carlsen-albums indeholdende bl.a. Lauzier's Gringoen på Ilha Grande - Isens Dæmon (officielt udsolgt!!) - Tintin nr.11, 14-21, 23 - Vindens Passager 1 & 2. Ialt ca. 50 forskellige på lager disse sælges (uanset normalpris) for 3 stk.: 48,- eller 10 stk.: 148,-
BRUGT: Et stort antal af de tidligste Conan the Barbarian, Savage Sword of Conan & King Size Conan sælges til yderst rimelige priser.
NYT: Stort udvalg i amerikanske og franske nyheder, især hardcover editions & comic art books.
BRUGT: Anders And, mindst 30 komplette årgange i perioden fra 1954 til 1970. Også "fine" og "mint" kvaliteter sælges under listeprisen.
NYT: Vi fører til stadighed samtlige danske albums fra samtlige danske forlag.

CORBEN ANIMATION-TEGNINGER til filmen "Heavy Metal" (hjemtaget fra Californien (med garanti-pwægestempel). Priser fra 150,- pr.stk.

COMIX & CO
ENGROS·POSTORDRE·DETAIL
KØB·SALG·BYTTE

KLOSTERVEJ·(09·131501)
POSTBOX 194·5100 ODENSE C

BEMÆRK:
Vi flytter i september.
Nu to etager ——
Klaregade 13 (Gågaden)